

การเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบน (4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน)

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และ คณบดี วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ได้พิจารณา การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การเปรียบเทียบต้นทุนรายได้ และค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบน (4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน)” เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร. สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง

พฤษภาคม 2555

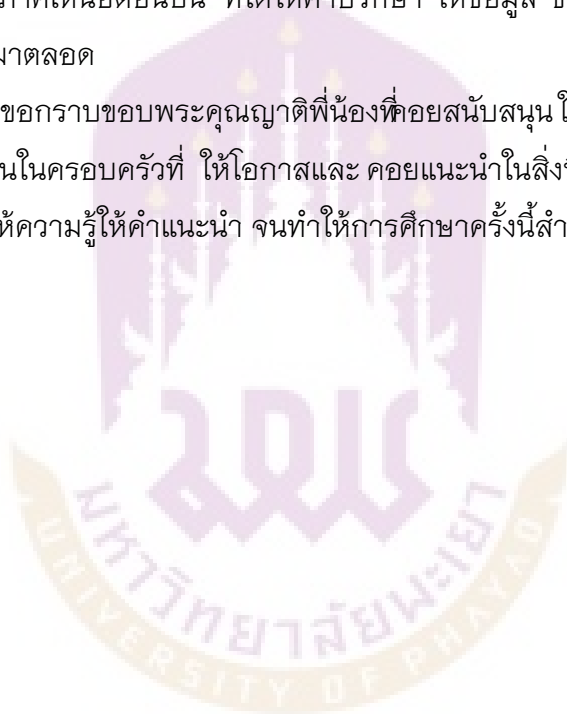
กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จาก ดร.สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำตลอดจนการตรวจสอบแก้ไข ชดชั่งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ จนทำให้การค้นคว้า ด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จได้ในที่สุด ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน ทั้งเพื่อนในหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และเพื่อนนอกหลักสูตร รวมทั้ง เพื่อนเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ในกลุ่มภาคเหนือตอนบน ที่ได้ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจที่ดีมาตลอด

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณญาติพี่น้องที่คอยสนับสนุน ให้ทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์ รวมถึงพี่น้องและคนในครอบครัวที่ ให้โอกาสและ คอยแนะนำในสิ่งที่ดี ๆ เสมอมา ขอขอบคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

กาญจนา ชันคำ

ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบน (4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน)
ผู้ศึกษาค้นคว้า	กาญจนา ชันคำ
ที่ปรึกษา	ดร. สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บธ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	การเปรียบเทียบ, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว, อัตราส่วน, ต้นทุน, รายได้

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเรื่อง การเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบน (4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553 ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์

ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ มีสภาพคล่องอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือมีอัตราส่วนหมุนเวียนมากเป็น 2 เท่าต่อหนี้สินหมุนเวียนและมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็น 1 เท่าต่อหนี้สินหมุนเวียน ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ พบว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าน้อยที่สุด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีการหมุนเวียนของสินค้าที่ดีที่สุด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านความสามารถในการก่อหนี้ พบว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทุกศูนย์ มีอัตราส่วนในการก่อหนี้ อยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกัน ด้านความสามารถในการทำกำไร พบว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี ที่สุด รองลงมาเป็น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา สำหรับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนกำไร จากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิและอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนติดลบ ความสามารถในการด้านประสิทธิภาพผลตาม ยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทุกศูนย์ สูงเกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้มากที่สุด

สำหรับอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตรา ส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน สูงที่สุด ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานอยู่ในเป้าหมายที่กำหนด การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน พบว่า ทั้ง 4 ศูนย์มีจุดคุ้มทุนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางต้องผลิตและขาย เมล็ดพันธุ์ ในจำนวนที่สูง กว่าศูนย์อื่น ๆ จึงจะคุ้มทุน

Title	THE COMPARATIVE OF THE COSTS, INCOME AND EXPENSES OF THE RICE SEED PRODUCTION OF FOUR RICE SEED CENTERS IN THE NORTHERN PROVINCE OF THAILAND
Author	Kanjana Kankhum
Advisor	Dr. Suntaree Tungsriwong
Academic paper	Independent Study M.B.A., University of Phayao, 2012
Keywords	Comparative, Rice Seed Center, Ratio, cost, income

ABSTRACT

In this study, rice seed production among the four Rice Seed Centers in the Northern Province of Thailand was explored. The comparative and efficiency analysis of the costs, income and expenses of the rice seed production was performed on the following Rice Seed Centers: Lumpang, Chiangmai, Payao and Prae. The comparative financial ratios analysis take data from these four centers during the year 2550–2553.

The result show that all Centers have the same level of liquidity in which the current ratio was two times higher than the current debt. For activity ratio, Chiangmai Center has the lowest inventory turnover while Lumpang Center has the highest one. Payao Center has the highest total asset turnover. It was observed that all Centers have low level of leverage ratio. For profitability ratio, Prae Center has the highest whereas Payao takes second place. In the case of productive capabilities, all Centers have productive capabilities above the target level in which Payao Center has the highest productive capabilities. For the cost to income ratio, Lumpang and Chiangmai Center have the highest cost to income ratio while Payao and Prae Center still maintain the target level. It was found from the break even point analysis that all Centers have the same level of break even point. However, Lumpang Center need higher level of production and selling to reach the break even point.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	7
บทบาทของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว.....	9
แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน จุดคุ้มทุน และการวิเคราะห์หีบการเงิน	15
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ขอบเขตของการศึกษา	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	42
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
ระยะเวลาในการดำเนินงาน	47
แผนการดำเนินงาน	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5 บทสรุป	75
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผลการวิจัย	78
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก การคำนวณหาอัตราส่วนทางการเงิน	87
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	139

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	49
2 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	50
3 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	51
4 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	52
5 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	53
6 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์	54
7 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	55
8 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	56
9 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการก่อหนี้ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	57
10 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	58
11 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	59
12 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	60
13 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	61
14 แสดงอัตราส่วนด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	62
15 แสดงอัตราส่วนด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	63
16 แสดงการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจากการดำเนินงาน	64
17 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหมุนเวียนของแต่ละ ศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	66
18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการ ดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	66
19 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้า คงเหลือของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553.....	67
20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของ สินทรัพย์รวม ของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	68
21 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรขั้นต้นของแต่ละ ศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	70
23 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	70
24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิของแต่ละ ศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	71
25 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	72
26 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการ ดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	73
27 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการ ดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553	74

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงการจัดโครงสร้างการบริหารของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	10
2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์	13
3 แสดงการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	19
4 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเปรียบเทียบด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน	53
5 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนเปรียบเทียบด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	54
6 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือเปรียบเทียบด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	55
7 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมเปรียบเทียบด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน	56
8 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนหนี้สินเปรียบเทียบด้านความสามารถในการก่อหนี้ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	57
9 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรขั้นต้นเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	58
10 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	59
11 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรสุทธิเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	60
12 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนผลตอบแทนจากลงทุนเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	61

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
13 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานเปรียบเทียบ ด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือ ตอนบน.....	62
14 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเปรียบเทียบ ด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือ ตอนบน.....	63
15 แสดงแผนภูมิการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนจากการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน	65

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตข้าวที่มากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยมีพื้นที่ปลูกข้าว นาปี ทั้งหมดประมาณ 57.5 ล้านไร่ พื้นที่ที่ปลูกข้าวมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ได้ผลผลิตทั้งหมดประมาณ 27.3 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตที่ได้ ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 14 ที่เหลือสี่เป็นข้าวสารได้ 18.3 ล้านตัน ส่งออกเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ 8.7 ล้านตัน ใช้บริโภคภายในประเทศ 7.3 ล้านตัน ที่เหลือ 2.3 ล้านตัน แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ข้าว เช่น แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว เส้นก๋วยเตี๋ยว ขนมปังกรอบและ แป้งแผ่น (กรมการข้าว, 2550)

การปลูกข้าวในแต่ละภาคของประเทศไทยพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด ราคาข้าว แต่ละพันธุ์ในปีที่ผ่านมา ลักษณะสภาพแวดล้อมของพื้นที่ การระบาดของโรคและแมลง จำนวนพื้นที่ที่ปลูกข้าวของเกษตรกร แต่ละราย ระบบชลประทาน และค่านิยมการบริโภคข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ สำหรับพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกในแต่ละภาค มีดังนี้ ภาคกลาง พันธุ์ พิษณุโลก 2, ชัยนาท 1, ปทุมธานี 1 และสุพรรณบุรี 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พันธุ์ ขาวดอกมะลิ 105, กข 15, กข 6, เหนียวสันป่าตอง และเหลืองประทิว ภาคเหนือ พันธุ์ กข 6, ขาวดอกมะลิ 105, กข 15, พิษณุโลก 2, สุพรรณบุรี 1, สันป่าตอง 1 และ กข 10 ภาคใต้ พันธุ์ ฉียงพัทลุง, เล็บนกปัตตานี และสังข์หยด (สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว, 2553) จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ในภาคกลาง พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกจะเป็นข้าวเจ้าทั้งหมด ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปลูกทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว ส่วนภาคใต้ปลูกเฉพาะข้าวเจ้าเท่านั้น

กรมการข้าวได้มอบหมาย สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ดำเนินการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไปสู่ เกษตรกรเพื่อให้มีเมล็ดพันธุ์ดีใช้เพาะปลูกอย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้สูงขึ้น จากการที่ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ถึง 66.5 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปี 57.5 ล้านไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังอีก 9 ล้านไร่ จึงทำให้มีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ในการเพาะปลูกมากถึงปีละประมาณ 977,500 ตัน ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวจึงได้เพิ่มเป้าหมายการผลิตให้สูงขึ้นจากเดิมปีละประมาณ 70,000 ตัน เป็นปีละ 100,000 ตัน ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นไป โดยแยกการผลิตเป็น 2 ฤดู คือฤดูฝน และฤดูแล้ง

ภายใต้การบริหารงานตามระบบราชการ การบริหารงานบุคคล และมาตรฐานคุณภาพระบบสากล พร้อมด้วยบุคลากรที่มีความรู้ เครื่องจักรอุปกรณ์ในโรงงานปรับปรุงสภาพและในห้องปฏิบัติการ ที่ทันสมัย และงบประมาณจาก 3 แหล่งเงิน คือเงินงบประมาณ เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช และเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โดยมีหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ ประกอบด้วยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 23 แห่ง ทั่วประเทศ ศูนย์เกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด จากการบริการจัดการอยู่ ่างเป็นระบบทำให้มีการหมุนเวียนของเงินคล่องทันกับการปฏิบัติงาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้เงิน ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถเพิ่มปริมาณการผลิตเมล็ดพันธุ์สนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างเพียงพอ

การดำเนินกิจกรรมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จึงถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์อันประกอบขึ้นตอนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์

การวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวประจำปี โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ล่วงหน้า 1 ปี เพื่อกำหนดเป้าหมายการผลิต ทั้งชนิดพันธุ์ปริมาณให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ของชาวนา โดยอาศัยข้อมูลปริมาณ ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์จากการสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจในพื้นที่ ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว มาวิเคราะห์และประมวลผลรวมกับข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ศักยภาพและกำลังการผลิตของศูนย์ ศักยภาพการตลาดของศูนย์ ปริมาณเมล็ดพันธุ์คงคลัง สถิติการผลิตในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา และปริมาณเมล็ดพันธุ์หลักที่จะได้รับ

อย่างไรก็ตาม หลังจากได้กำหนดแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ประจำปีแล้ว ยังจัดให้มีการประชุมทบทวนแผนการผลิตในแต่ละฤดูอีกร 1 ครั้ง ก่อนที่จะทำการผลิตจริง ทั้งนี้เพื่อปรับแผนให้มีความถูกต้องแม่นยำ ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. การผลิตเมล็ดพันธุ์ในไร่นา

การผลิตเมล็ดพันธุ์ในไร่นา เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กับเกษตรกรสมาชิกจัดทำแปลงขยายพันธุ์ (Contact Farmer) ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกแล้วมีความรู้ ความสามารถ และมีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าว โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจะมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับหน่วยงานราชการ องค์กรท้องถิ่น และเอกชนที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

หลังจากที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทำการคัดเลือกเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ศูนย์ฯ จะนำเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์หลัก ที่ขี้มาจากสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว

ไปจำหน่ายให้เกษตรกรสมาชิกทำการใช้เพาะปลูก พร้อมส่งเจ้าหน้าที่ออกไปควบคุม ให้คำแนะนำการปลูกอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว นวด ตาก ทำความสะอาด ป้องกัน จนถึงเก็บรักษาเพื่อรอจำหน่ายให้ศูนย์ฯ

หลังจากเกษตรกรทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว เกษตรกรจะนำ เมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วว่าได้มาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้ไปจำหน่ายให้ศูนย์ฯ จะให้ราคาซื้อเมล็ดพันธุ์ในราคาสูงกว่าตลาดท้องถิ่นไม่เกิน 20% ตามระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์

3. การผลิตเมล็ดพันธุ์ในโรงงาน

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ศูนย์ฯ จัดซื้อคืนมาจากเกษตรกรสมาชิก จะถูกนำไปปรับปรุง สภาพภายในโรงงานปรับปรุงสภาพด้วยเครื่องจักรอันทันสมัย เพื่อยกระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ให้สูงขึ้นอีก โดยมีขั้นตอนการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์สำคัญ ๆ รวม 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

3.1 การลดความชื้น

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ศูนย์ฯ จัดซื้อคืนมาจาก เกษตรกร จะมีความชื้นหลากหลาย ระหว่าง 12-20 % หรือมากกว่านั้น ขึ้นอยู่กับสภาพทางธรรมชาติและการปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ยังคงมีความงอกและความแข็งแรงสูง จึงต้อง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวไปทำการอบความชื้นในโรงอบเมล็ดพันธุ์ทั้งกระสอบ หรือใช้ถังอบลดความชื้น จนเมล็ดพันธุ์ข้าวมีความชื้นไม่เกิน 12%

3.2 การทำความสะอาดและคัดขนาดเมล็ดพันธุ์ข้าว

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านการลดความชื้นแล้วยังมีสิ่งเจือปนต่าง ๆ ติดมากับเมล็ด พันธุ์ข้าวจำนวนมาก เช่น เศษหิน ดิน ทราย เศษต้นพืช นอกจากนี้ขนาดเมล็ดก็ยังไม่เท่ากัน จึงมี ความจำเป็นต้องนำเมล็ดพันธุ์ข้าวไปทำความสะอาดและคัดขนาดเมล็ดให้มีความกว้าง ความยาว และน้ำหนักใกล้เคียงกัน ด้วยเครื่องคัดแบบตะแกรงและลม (Air screen cleaner) เครื่องคัดความยาว (Length separator) และเครื่องคัดตามความถ่วงจำเพาะ (Gravity separator)

3.3 การคลุกสารเคมี

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านการทำความสะอาดและคัดขนาดแล้ว จะถูกนำไปเข้า เครื่องคลุกสารเคมี เพื่อป้องกันโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ และการเข้าทำลายของแมลงศัตรู

3.4 การชั่งและบรรจุ

เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผ่านการคลุกสารเคมีแล้ว จะถูกชั่งน้ำหนักและบรรจุภาชนะ ที่เป็นกระสอบพลาสติกสาน ด้วยเครื่องชั่งบรรจุอัตโนมัติ พร้อมทั้งทำการติดบัตรแสดงคุณภาพ

เม็ล็ดพันธุ์ (Tag) ให้ชัดเจน เพื่อเป็นการบ่งชี้รายละเอียดและคุณภาพเม็ล็ดพันธุ์ข้าว สำหรับการตรวจสอบย้อนกลับต่อไป

4. การควบคุมคุณภาพเม็ล็ดพันธุ์

เพื่อให้มั่นใจว่าเม็ล็ดพันธุ์ข้าวที่ศูนย์ฯ ผลิตได้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าว่าได้ซื้อเม็ล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพไปเพาะปลูก ศูนย์ฯ จึงกำหนดให้มีการควบคุมคุณภาพเม็ล็ดพันธุ์ในทุกขั้นตอนของขบวนการ ผลิตเม็ล็ดพันธุ์ อย่างเข้มงวด ตั้งแต่เม็ล็ดพันธุ์ที่ใช้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ เม็ล็ดพันธุ์ก่อนจัดซื้อคืนจากเกษตรกร เม็ล็ดพันธุ์ก่อนปรับปรุงสภาพ เม็ล็ดพันธุ์ระหว่างปรับปรุงสภาพ เม็ล็ดพันธุ์หลังปรับปรุงสภาพ จนถึงเม็ล็ดพันธุ์ที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษา โดยบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญ เป็นพิเศษ รวมทั้งจัดให้มีห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเม็ล็ดพันธุ์ที่มีเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัยอย่างครบครัน สามารถปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพเม็ล็ดพันธุ์ข้าวในด้านความบริสุทธิ์ ความชื้น ความงอก ความแข็งแรงได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว

5. การเก็บรักษา และจำหน่ายเม็ล็ดพันธุ์

เม็ล็ดพันธุ์ข้าวที่รอการปรับปรุงสภาพ และเม็ล็ดพันธุ์ที่ผ่านการปรับปรุงสภาพ ซึ่งบรรจุลงกระสอบพลาสติกสานเรียบร้อยแล้ว จะถูกนำไปจัดเก็บรักษาเป็นอย่างดี ภายในโรงเก็บ ทั้งโรงเก็บเม็ล็ดพันธุ์แบบปรับอากาศ และโรงเก็บเม็ล็ดพันธุ์แบบธรรมดาที่ก่อสร้างสำหรับเก็บรักษาเม็ล็ดพันธุ์โดยเฉพาะ เพื่อให้เม็ล็ดพันธุ์คงมีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างยาวนาน

เม็ล็ดพันธุ์ที่ศูนย์ฯ ผลิตได้จะจัดจำหน่ายให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรทั่วไปในราคาที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรทุกคนมีโอกาสได้ซื้อเม็ล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไปเพาะปลูก

นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังมีตัวแทนจำหน่ายเม็ล็ดพันธุ์ข้าว ที่ขึ้นทะเบียนเป็นตัวแทนจำหน่ายเม็ล็ดพันธุ์พืช ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ กระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่ห่างไกลได้รับบริการจำหน่ายเม็ล็ดพันธุ์ที่สะดวก รวดเร็วทั่วกัน

6. การตลาดเม็ล็ดพันธุ์

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งต่อเม็ล็ดพันธุ์ดีที่ผลิตได้ ให้กระจายไปสู่เกษตรกร ผู้ใช้อย่างทั่วถึง ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีความต้องการชนิดพันธุ์ข้าวหลากหลายพันธุ์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความนิยมของเกษตรกร ความต้องการของตลาดผู้บริโภค และความเหมาะสม ของพื้นที่ปลูก การดำเนินงานด้านการตลาดมีความผันแปรตามสภาวะตลาด เช่น การเปลี่ยนแปลง ชนิดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร ภาวะราคาข้าวเปลือกที่ไม่แน่นอน เป็นต้น จึงมีความจำเป็นต้อง

ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาวะปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการตลาดอยู่ตลอดเวลา

สำหรับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบน มีทั้งหมด 4 แห่ง คือศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 9 จังหวัดประกอบด้วย เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาประมาณร้อยละ 70 มีพื้นที่ราบและที่เชิงเขาประมาณร้อยละ 30 ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ทางการเกษตร เป็นพื้นที่นา 3,924,048 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวเจ้าในปี 1,217,442 ไร่ ข้าวเหนียวในปี 2,710,171 ไร่ ข้าวเจ้านาปรัง 170,361 ไร่ และข้าวเหนียวนาปรัง 141,655 ไร่ ผลผลิตปีหนึ่ง ๆ ประมาณ 2,338,165 ตัน ในฤดูนาปีเกษตรกรนิยมปลูกข้าวที่มีคุณภาพเมล็ดพันธุ์ดี เช่น กข 6 ข้าวขาวดอกมะลิ 105 และ กข 15 เป็นต้น (กรมการข้าว, 2553)

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 แห่ง ในกลุ่มภาคเหนือตอนบนดำเนินการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช และเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ซึ่งมีต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันไป สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น การวางแผนการผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ในไร่นาจากแปลงขยายพันธุ์ไม่ได้ตามเป้าหมาย การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในโรงงานใช้ค่าใช้จ่ายในการผลิตมากเกินไป การควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด การเก็บรักษา และการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ได้หมดตามฤดูกาล

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายของแต่ละศูนย์ในกลุ่มภาคเหนือตอนบน เพื่อใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและพัฒนาคุณภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงาน ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ในแต่ละปีของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อลดต้นทุนในการผลิตเมล็ดพันธุ์และเพิ่มรายได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ของ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในแต่ละ
ศูนย์ ทั้ง 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน
2. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์
ข้าวในแต่ละศูนย์ ทั้ง 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน สามารถใช้ข้อมูลเป็นแนวทาง
ในการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในแต่ละปี เพื่อลดต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์
4. เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการบริหารจัดการศูน
ย์
เมล็ดพันธุ์ข้าวต่อไป

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

รายได้ หมายถึง รายได้ที่ได้รับจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว หลังจากหักต้นทุน
รายได้จากการให้บริการทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ รายได้จากการปรับปรุงสภาพ เมล็ดพันธุ์
รายได้จากการให้บริการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

ค่าใช้จ่าย หมายถึง ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมแซม ค่าวัสดุตัดบัญชี วัสดุการผลิตใช้ไป
เคมีภัณฑ์ใช้ไป ค่าใช้จ่ายอื่น ทั้งนี้ไม่รวมต้นทุนขายทุกชนิด และส่วนลดจ่ายตามที่ปรากฏในงบ
รายได้ค่าใช้จ่ายจากการลดราคาขายเมล็ดพันธุ์ในทุกกรณี

เมล็ดพันธุ์ข้าว หมายถึง เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้มีลักษณะตรงตามพันธุ์มีคุณภาพสูง
ปราศจากโรคแมลง เมล็ดมีความงอกและความแข็งแรงสูงตามมาตรฐานคุณภาพ

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หมายถึง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในสังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว
กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน หมายถึง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
ในสังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตภาคเหนือตอนบน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับ การเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่ายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาได้ศึกษารวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงินที่นำมาใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษา ประกอบด้วย ความหมายของงบการเงิน ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน ประเภทของงบการเงิน ขั้นตอนในการวิเคราะห์งบการเงิน เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
2. บทบาทของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
3. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน จุดคุ้มทุน และการวิเคราะห์งบการเงิน
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

1. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งกู่ด้าย หมู่ที่ 6 ตำบลปงแสนทอง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 6-7 กิโลเมตร ติดกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค 10 จัดตั้งและก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2521 ภายใต้โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืชเป็นความร่วมมือของรัฐบาลไทยกับสหรัฐอเมริกา โดยการกู้เงินจาก USAID เพื่อทำการก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์พร้อมติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เดิมชื่อศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 3 จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2546 เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พันธุ์พืชที่ 3 จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักขยายเมล็ดพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร และเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2549 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง สังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่, 2550, เอกสารเผยแพร่)

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ที่ตั้งเลขที่ 401 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ บนพื้นที่ 70 ไร่ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2526 ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2527 ใช้ชื่อศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นกับกองขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร โดยได้รับเงินช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีการก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพพืชไร่ พืชผัก และโรงเก็บเมล็ดพันธุ์แบบธรรมดา จำนวน 4 โรง ในปี พ.ศ. 2547 ได้รับงบประมาณเพิ่มก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ และโรงเก็บเมล็ดพันธุ์แบบธรรมดา จำนวน 4 โรง โดยใช้เงินงบประมาณจากรัฐบาลไทย มีกำลังการผลิตปีละประมาณ 4,000 ตัน หน้าที่หลักคือ ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว และถั่วเหลือง ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ดีอย่างทั่วถึง วันที่ 16 มีนาคม 2549 มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชที่จังหวัดเชียงใหม่ จึงย้ายสังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ โดยมีภารกิจหลัก การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไปสู่ชาวนา เพื่อให้มีโอกาสได้ใช้เมล็ดพันธุ์ดีมีคุณภาพ ในการเพาะปลูกอย่างทั่วถึง ปัจจุบันมีบุคลากรข้าราชการ 19 คน และ ลูกจ้างประจำ 36 คน

3. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาเดิมชื่อ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 8 จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่เลขที่ 280 หมู่ 12 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา บนพื้นที่ 50 ไร่ ได้จัดตั้งขึ้นตาม แผนงานผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากกองทุนค วามร่วมมือทางเศรษฐกิจ โฟ้นทะเลประเทศญี่ปุ่น (OECF) และเงินงบประมาณสมทบจากรัฐบาลไทย ได้ดำเนินการ ก่อสร้างตามสัญญา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ 271/2548 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548 ได้จัดตั้งสำนักข้าวแห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับข้าวอย่างครบวงจร คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548 เห็นชอบให้จัดตั้งส่วนราชการ โดยใช้ชื่อว่า “กรมการข้าว ” ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าว โดยเฉพาะ ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่ และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรอง มาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่ เพื่อพัฒนาข้าวการแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่ม มูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาด และการส่งเสริมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว

โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2549 ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 8 จังหวัดพะเยา จึงเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 เป็นต้นมา

4. ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ตั้งอยู่ที่ ถนนร้องกวาง-งาว ตำบลแม่ยางฮ่อ อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เดิมชื่อศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชที่ 14 จังหวัดแพร่ จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2529 เพื่อดำเนินงานโครงการผลิตและขยายพันธุ์พืชภายใต้โครงการเงินกู้จากประเทศญี่ปุ่น (Seed Multiplication Project under OECF Loan, Japan) สมทบด้วยงบประมาณไทยโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่ที่สำคัญ ประกอบด้วยข้าว ถั่วเหลือง และถั่วเขียว เริ่มแรกปีละ 1,200-1,500 ตัน รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนจัดหาเครื่องจักรอุปกรณ์เพิ่มเติมให้แก่ศูนย์ฯ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ไม่น้อยกว่าปีละ 2,000 ตัน และต่อมารัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ต้องการให้ผลิตเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าตัว จึงอนุมัติโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและขยายพันธุ์พืช ดำเนินการ ณ ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชทั่วประเทศ รวม 23 ศูนย์ มีเป้าหมายเพิ่มการผลิตฯ จากศูนย์ฯ ละ 2,000 ตัน/ปี เป็น 4,000 ตัน/ปี และได้ดำเนินการจัดสร้างอาคารและเพิ่มเติมเครื่องจักรอุปกรณ์ให้แก่ ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชที่ 14 จังหวัดแพร่ ระหว่างปีงบประมาณ 2542-2544 (โครงการระยะที่ 1) สิ้นค่าใช้จ่ายเป็นเงินรวม 71,662,000 บาท และได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ สังกัดกรมการข้าว ที่ได้จัดตั้งเป็นกรมใหม่ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2549

บทบาทของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

1. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและกระจายพันธุ์ข้าวตามนโยบาย กรมการข้าว ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ตลอดจนจำหน่ายให้แก่เกษตรกรทั่วไป เพื่อกระจายพันธุ์ข้าวตามนโยบาย ยุทธศาสตร์กรมการข้าว แห่งชาติ
2. ส่งเสริมเผยแพร่และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรในเขตรับผิดชอบ ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์
3. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีของท้องถิ่น และสนับสนุนการดำเนินธุรกิจเมล็ดพันธุ์ของเอกชน
4. ศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การใช้และการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว

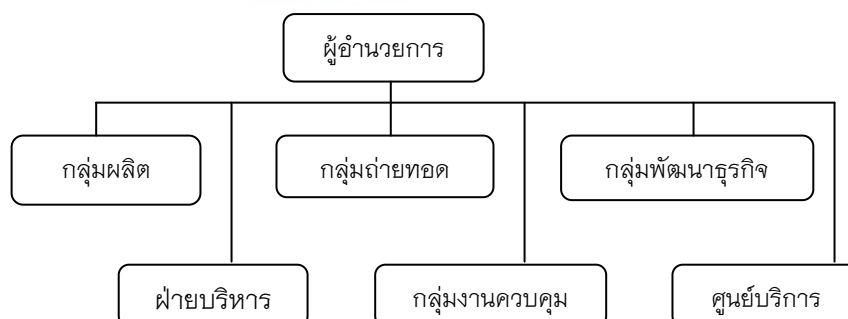
5. ส่งเสริมและเผยแพร่ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านวิทยาการเมล็ดพันธุ์
6. บริการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ การเก็บรักษาและการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์
7. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของตามที่ได้รับมอบหมาย

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

1. มีกำไรเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืช ปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ของค่าใช้จ่าย
2. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์และบริการมาก
3. สามารถผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของเป้าหมายและเครือข่ายธุรกิจได้รับการส่งเสริมพัฒนา
4. องค์กรเกษตรกร ภาคเอกชน และชาวนาก้าวหน้า ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างเป็นระบบ
5. บุคลากรมีสมรรถนะสูง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข
6. องค์กรมีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศและมีภาพลักษณ์ที่ดีได้รับการยอมรับ
7. ชาวนามีโอกาสใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพอย่างทั่วถึง

โครงสร้างการบริหารของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

การแบ่งงานภายในของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวออกเป็น 4 กลุ่ม 1 ฝ่าย 1 ศูนย์ฯ ฝ่ายบริหารทั่วไป กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ กลุ่มงานควบคุมคุณภาพ กลุ่มพัฒนาธุรกิจเมล็ดพันธุ์ กลุ่มถ่ายทอดวิทยาการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี และศูนย์บริการชาวนา (ภาพ 1)

ข้าราชการศูนย์ละ 19 คน ลูกจ้างประจำศูนย์ละ 35 คน พนักงานเงินทุน 1 คน

ภาพ 1 แสดงการจัดโครงสร้างการบริหารของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

ฝ่ายบริหารทั่วไป

หน้าที่รับผิดชอบงานอำนวยการ ได้แก่ งานธุรการ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุยานพาหนะ การจัดทำและบริหารงบประมาณ งานพัฒนาบุคลากร งานการเจ้าหน้าที่ งานพิมพ์และแจกเอกสารงานข้อมูลและสารสนเทศ งานประชุมและประสานงานราชการทั่วไป

กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ มีหน้าที่

1. ศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ ชั้นพันธุ์ขยายและชั้นพันธุ์จำหน่าย
2. วางแผนและดำเนินการควบคุมกำกับกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ในไร่นาและในโรงงาน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับเทคโนโลยีการขยายเมล็ดพันธุ์แก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป
4. บำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องจักรกล ยานพาหนะ และอุปกรณ์ในองค์กร
5. ให้บริการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์และการเก็บรักษา
6. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์

กลุ่มควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์ มีหน้าที่

1. ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิทยาการเมล็ดพันธุ์
2. ควบคุมคุณภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ทุกขั้นตอน
3. ให้บริการทดสอบและวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านระบบการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์

กลุ่มพัฒนาธุรกิจเมล็ดพันธุ์ มีหน้าที่

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำสารสนเทศด้านการตลาดและธุรกิจเมล็ดพันธุ์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
2. วางแผนการผลิตและจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวตามความต้องการของสำนักเมล็ดพันธุ์
3. บริหารจัดการด้านการตลาดและคลังเมล็ดพันธุ์
4. พัฒนาและสนับสนุนการใช้และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีในท้องถิ่น
5. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร เผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ถึงประโยชน์ในการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
6. พัฒนาระบบเครือข่ายการกระจายเมล็ดพันธุ์ดี
7. ดำเนินการ/ประสานงานการตรวจสอบและออกใบรับรองแหล่งจำหน่าย เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

กลุ่มถ่ายทอดวิทยาการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี มีหน้าที่

1. ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเครือข่ายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
2. ดำเนินการ/ประสานงานถ่ายทอดวิทยาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีในท้องถิ่น
3. พัฒนาระบบสนับสนุนระบบเครือข่ายการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
4. พัฒนาระบบสนับสนุนการผลิตข้าวในท้องถิ่น
5. ดำเนินการ/ประสานงานการตรวจสอบระบบการผลิตและออกใบรับรองการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

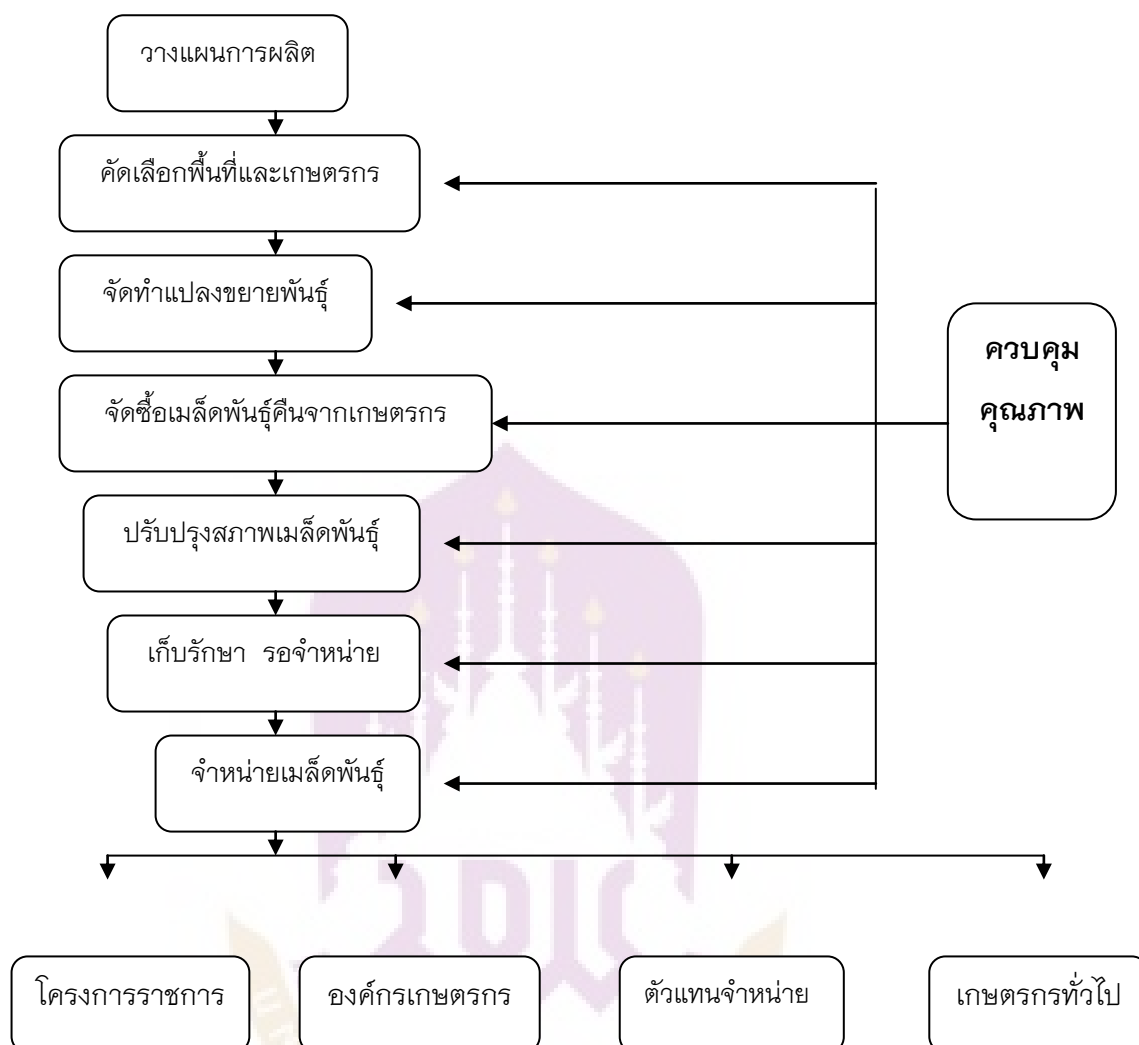
ศูนย์บริการชาวนา

เนื่องจากชาวนาเป็นผู้ผลิตข้าว เพื่อให้บริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้ ดำเนินชีวิต ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง เชียงใหม่ พะเยา และแพร่ ได้จัดตั้งศูนย์บริการชาวนาขึ้น เพื่อปฏิบัติการกิจที่เกี่ยวข้องกับชาวนาในส่วนของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน คือ ลำปาง เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ ในภารกิจหลัก ดังนี้

- (1) คลินิกข้าวชาวนาเพื่อบริการตรวจสอบวิเคราะห์ดิน ปุ๋ย น้ำ ศัตรูพืชและเมล็ดพันธุ์
- (2) ห้องสมุดชาวนาให้บริการข้อมูลทางวิชาการการผลิต การตลาด ราคาพืชผล(3) ศูนย์ถ่ายทอดความรู้สู่ชาวนา มีการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การศึกษาดูงานจากแปลงเรียนรู้ การสาธิต (4) ศูนย์ประสานงานช่วยเหลือชาวนา ได้แก่ การจดทะเบียนคำรับรองที่เกี่ยวกับชาวนา รับรองระบบการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) การรับรองคุณภาพข้าวในระบบ Q Seed และ Q grain (5) ให้บริการอินเทอร์เน็ตชาวนา เป็นการเพิ่มโอกาสให้ชาวนาได้เรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ต (6) จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการชาวนา

การบริหารจัดการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้ (1) เมล็ดพันธุ์ข้าว สันป่าตอง 1 เป็นชนิดข้าวเหนียว ไร่ ไร่ต่อช่วงแสง (2) ข้าว กข 6 เป็นชนิดข้าวเหนียวไร่ต่อช่วงแสง (3) ข้าว ขาวดอกมะลิ 105 เป็นชนิดข้าวเจ้าไร่ต่อช่วงแสง ข้าวพันธุ์อื่น ๆ เช่น ข้าวพันธุ์ พิษณุโลก 2 ข้าวพันธุ์ ปทุมธานี 1 จะผลิตตามความต้องการของลูกค้า เป็นบางครั้งคราว ฝน กระบวนการผลิตที่ซับซ้อน และ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภายใต้ตามสัญลักษณ์แม่โพสพ กรมการข้าว (ภาพ 2)

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

ลักษณะของผลิตภัณฑ์

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่สำคัญดังต่อไปนี้ (1) เมล็ดพันธุ์ข้าว สันป่าตอง 1 เป็นชนิดข้าวเหนียวไม่ไวต่อช่วงแสง (2) ข้าว กข 6 เป็นชนิดข้าวเหนียวไวต่อช่วงแสง (3) ข้าว ขาวดอกมะลิ 105 เป็นชนิดข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง ข้าวพันธุ์อื่น ๆ เช่น ข้าวพันธุ์ พิษณุโลก 2 ข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 จะผลิตตามความต้องการของลูกค้าเป็นบางครั้งคราว เป็นเมล็ดพันธุ์ดีพร้อมที่จะใช้ปลูก ผ่านกระบวนการผลิตที่ทันสมัย ทำความสะอาดและคัดขนาดตลอดจนผ่านการคลุกสารเคมีป้องกันศัตรูพืช บรรจุถุงพลาสติกใส น้ำหนัก 25 กิโลกรัม ราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 กิโลกรัมละ 22 บาท เมล็ดพันธุ์ข้าว กข 6

กิโลกรัมละ 18 บาท เมล็ดพันธุ์ข้าว สันป่าตอง 1 กิโลกรัมละ 18 บาท เช่นกัน ภายใต้ตรา
สัญลักษณ์แม่โพสพ กรมการข้าว

ลักษณะของกลุ่มลูกค้า

กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Market target) ศูนย์ฯ ได้วางกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของกิจการ
เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ ลูกค้าหรือชาวนาในพื้นที่เขตรับผิดชอบในเขตภาคเหนือตอนบน และส่ง
โครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล มีการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ผ่านช่องทางการกระจายเมล็ดพันธุ์ ดังนี้

1. โครงการของรัฐบาล
2. ตัวแทนจำหน่าย1 ชื่อในวงเงิน5,000 บาท ขึ้นไปแต่ไม่ถึง50,000 บาท (ส่วนลด 5%)
3. ตัวแทนจำหน่าย 2 ชื่อในวงเงิน 50,000 บาท ขึ้นไป (ส่วนลด 10%)
4. เกษตรกรที่เป็นชาวนาทั่วไป
5. ส่วนราชการ ได้แก่ อบต. และเทศบาลในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน
6. ส่งโอนให้ศูนย์อื่น ๆ
7. ใช้ทำแปลงขยายพันธุ์
8. จำหน่ายเฉพาะกิจ

ผลการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว
ในการผลิตและขยายเมล็ดพันธุ์ดี เพื่อกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวสู่เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์
อย่างทั่วถึง โดยมีเป้าหมายการผลิตปีละ 2,500-3,000 ตันต่อศูนย์ โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวได้
ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ข้าว สันป่าตอง 1 เป็นชนิดข้าวเหนียวต้นสูงประมาณ 119 เซนติเมตร เป็นข้าวไม่ไว
ต่อช่วงแสง อายุการเก็บเกี่ยว 130-135 วัน ผลผลิตประมาณ 630 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเป็น
ข้าวเหนียวอายุค่อนข้างสั้น ประมาณ 130-135 วัน ประกอบกับผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างสูง จึงเป็น
ที่นิยมของเกษตรกรชาวนา โดยเฉพาะผลิตในพื้นที่เขตชลประทานสามารถทำนาได้ 2-3 ครั้ง
ต่อปี เหมาะสำหรับที่นาชลประทานภาคเหนือตอนบน

2. ข้าว กข6 เป็นชนิดข้าวเหนียวต้นสูงประมาณ154เซนติเมตร ซึ่งสูงกว่าข้าวสันป่าตอง
เป็นข้าวที่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้เฉพาะนาปีมีอายุการเก็บเกี่ยวในช่วงประมาณ วันที่ 25
พฤศจิกายน ผลผลิตประมาณ 666 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นข้าวชนิดพิเศษที่มีคุณภาพการหุงต้มดี
ข้าวสุกเหนียว นุ่มและมีกลิ่นหอม จึงเป็นที่ปลูกและบริโภคอย่างกว้างขวางในเขตภาคเหนือ

3. ข้าว ขาวดอกมะลิ 105 เป็นชนิดข้าวต้นสูงประมาณ 140 เซนติเมตร เป็นข้าวที่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้เฉพาะนาปี อายุการเก็บเกี่ยวในช่วงประมาณวันที่ 25 พฤศจิกายน ผลผลิตประมาณเฉลี่ย 313 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวพันธุ์นี้มีข้อด้อยคือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำแต่คุณภาพข้าวสารใส แกร่ง และคุณภาพการขัดสีดี มีกลิ่นหอมและอ่อนนุ่ม จึงยังคงเป็นที่นิยมในการปลูกของชาวนา และเป็นข้าวที่นิยมบริโภคของคนไทย

4. ข้าว กข 15 เป็นข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง เป็นข้าวต้นสูงประมาณ 130 เซนติเมตร ปลูกได้เฉพาะนาปี ทนแล้งได้ดีพอสมควร เก็บเกี่ยวได้เร็วสามารถปลูกเป็นข้าวไร่ได้ เก็บเกี่ยวประมาณวันที่ 10 พฤศจิกายน ด้านทานโรคใบจุดสีน้ำตาล ไม่ต้านทานโรคขอบใบแห้ง โรคไหม้ ลมง่าย เมล็ดร่วงง่าย เหมาะสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความแห้งแล้ง

5. ข้าวพันธุ์อื่น ๆ เช่น ข้าวพิษณุโลก 2 ข้าวปทุมธานี 1 จะผลิตตามความต้องการของลูกค้าเป็นครั้งคราว

แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน จุดคุ้มทุน และการวิเคราะห์งบการเงิน

ทฤษฎีต้นทุน

1. การจำแนกประเภทต้นทุนตามส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ (ดวงมณี โกมารทัต, 2538) ต้นทุนการผลิตที่เป็นส่วนประกอบ สำคัญของการผลิตสินค้าหรือบริการ ได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนค่าแรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1.1 ต้นทุนวัตถุดิบ (Materials Cost) วัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ในการทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นสำเร็จรูป ต้นทุนวัตถุดิบสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้านั้นโดยตรง และสามารถทราบได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งจัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้น ๆ เช่น ค่าวัตถุดิบ เป็นต้น

1.1.2 วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials) หมายถึง วัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้านั้นทางอ้อม ไม่ใช่เป็นวัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ และยากที่จะคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าหน่วยหนึ่งหน่วยใดโดยตรง เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เป็นต้น

1.2 ต้นทุนค่าแรงงาน (Materials Cost) หมายถึง จำนวนเงินที่จ่ายเป็นค่าจ้าง หรือผลตอบแทนแรงงานในการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงงานมีอยู่ในรูปต่าง ๆ เช่น ค่าแรงงานรายเดือน ค่าแรงงานรายชั่วโมง ค่าแรงงานรายชิ้น โดยปกติจะแยกค่าแรงเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่า แรงต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เปลี่ยนสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เป็นค่าแรงที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้น ๆ โดยตรง และสามารถคำนวณต้นทุนค่าแรงที่ใช้ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วยได้โดยง่าย เช่น ค่าแรงของพนักงานฝ่ายผลิต เป็นต้น

1.2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงที่ไม่ได้ใช้หรือเกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น ค่าแรงงานหัวหน้าควบคุมงาน เงินเดือนของยาม ภารโรง เป็นต้น เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้เป็นผู้ผลิตโดยตรง ทั้งเป็นการยากที่จะติดตามมาคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าเข้าในหน่วยที่ผลิตได้แน่นอนและชัดเจน เช่น ค่าแรงงานพนักงานธุรการ ค่าแรงงานเสียม เป็นต้น

1.3 ค่าใช้จ่ายการผลิตหรือเสียหุ้ยการผลิต หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead or Manufacturing Overhead or Indirect manufacturing Costs) หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการ ผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งนอกเหนือจากรายการวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง ปกติรายการที่รวบรวมไว้ในรายการค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคาของอาคาร เครื่องจักร ต้นทุนค่าเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ในโรงงาน ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาสินทรัพย์ในโรงงาน เป็นต้น

2. การจำแนกประเภทต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อปริมาณกิจกรรม
(ดวงมณี โกมารทัต, 2538)

การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อปริมาณกิจกรรม มีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการวิเคราะห์จำนวนของต้นทุนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต หรือระดับของกิจกรรมที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดต้นทุนในการผลิตทั้งที่เกี่ยวกับการวางแผน การควบคุม การประเมินและวัดผลการดำเนินงาน การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อปริมาณกิจกรรม สามารถจำแนกได้ 2 ชนิด คือ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่

2.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Costs) หมายถึง ต้นทุนซึ่งมีต้นทุนรวมเปลี่ยนแปลงไปตามสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในปริมาณ กิจกรรม เช่น หน่วยของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือขาย ชั่วโมงแรงงาน หรือชั่วโมงเครื่องจักร การที่ต้นทุนผันแปรมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณกิจกรรม จึงเป็นผลให้ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคงที่ไม่ว่าปริมาณของกิจกรรมจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นต้นทุนที่ติดตามได้ง่ายกว่าต้นทุนแผนกใด หัวหน้าแผนกที่ก่อให้เกิดรายการนี้จะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมต้นทุนประเภทนี้

2.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) หมายถึง ต้นทุนที่มีพฤติกรรมคงที่ ซึ่งมีต้นทุนรวมไม่เปลี่ยนแปลงภายในตามระดับของกิจกรรมผลิตในช่วงการผลิตระดับหนึ่ง แต่ต้นทุนคงที่ต่อหน่วย

ก็จะเปลี่ยนแปลงในทางลดลง ถ้าปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้น เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าคลังสินค้า ค่าเครื่องจักร ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ต้นทุนคงที่ยังสามารถแบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่ 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนคงที่ระยะยาว เป็นต้นทุนคงที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระยะสั้น เช่น ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต และต้นทุนคงที่ระยะสั้น จัดเป็นต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวจากการประชุมหรือตัดสินใจของผู้บริหาร

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

จุดคุ้มทุน หมายถึง จุดที่ รายได้ (หรือยอดขายรวม) เท่ากับต้นทุนรวม หรือเป็นจุดที่กำไรจากการดำเนินงาน เท่ากับศูนย์พอดี การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ต้นทุนการผลิต และผลกำไรเพื่อกำหนดปริมาณการผลิตที่เหมาะสม (สุปราณี ศุกระเศรณี และคณะ, 2546)

กำหนดให้ Q = จำนวนหน่วยขาย (หรือผลิต) ณ จุดคุ้มทุน

P = ราคาต่อหน่วย

F = ต้นทุนคงที่รวม

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

ณ จุดคุ้มทุน ยอดขาย = ต้นทุนรวม

$$PQ = F + VQ$$

$$PQ - VQ = F$$

$$Q(P - V) = F$$

ดังนั้น
$$Q = \frac{F}{P - V}$$

ทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตเป็นเรื่องการจัดการที่สำคัญสำหรับองค์กรธุรกิจควบคู่ไปกับเรื่องรายได้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการจัดการ องค์กรจะพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผลได้ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจเทียบกับต้นทุนที่ต้องเสียไป ปัญหาการตัดสินใจเหล่านี้ต้องอาศัยการวิเคราะห์ต้นทุนเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่ดำเนินการผลิตสินค้าและต้องทำการตัดสินใจกับปัญหาการจัดการเกี่ยวกับปัญหาการผลิตการจำหน่ายและจ่ายสินค้าในตลาด ต้องทำการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตสินค้าเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

ในวิชาเศรษฐศาสตร์ ต้นทุนการผลิตสินค้านั้นมีวิธีการคำนวณอยู่หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้และสภาพปัญหาของการวิเคราะห์ ดังนั้นคำนิยามสำหรับต้นทุน

การผลิตทางด้านเศรษฐศาสตร์จึงมีความแตกต่าง จากคำนิยามทางบัญชี ทำให้การคำนวณผลกำไรมีความแตกต่างกันออกไป

ความหมายต้นทุนการผลิตทางเศรษฐศาสตร์

ต้นทุนการผลิตทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ต้นทุนที่เหมาะสม ต้นทุนค่าเสียโอกาส ต้นทุนที่เปิดเผยและซ่อนเร้น ต้นทุนส่วนเพิ่มและต้นทุนจบ ต้นทุนระยะสั้นและระยะยาว

1. ต้นทุนที่เหมาะสม (Relevant Cost)

ต้นทุนการผลิตสามารถนิยามได้หลายอย่างด้วยกัน ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และการนำเอาต้นทุนไปใช้โดยทั่วไป ต้นทุนการผลิตสินค้า หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิตสินค้าตามราคาในตลาด ถ้าซื้อด้วยเงินสดและนำไปใช้ทันที การคิดคำนวณต้นทุนก็จะมีปัญหาอะไร แต่ถ้าปัจจัยการผลิตนั้น ไม่ได้ถูกนำไปใช้ทันที เช่น เป็นสินค้าคงคลังก่อนเพื่อนำไปใช้ภายหลัง ปัญหาคำนิยามและวิธีการคำนวณต้นทุนการผลิตก็จะเกิดขึ้น เช่น ปัจจัยการผลิตที่เป็นทรัพย์สินถาวร (เครื่องจักร) มีอายุหลายปี การคำนวณต้นทุนการผลิตในแต่ละปีจะคิดอย่างไร ซึ่งการคำนวณต้นทุนการผลิตจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของการนำต้นทุนการผลิตไปใช้ เช่น ถ้าคำนวณเพื่อใช้เสียภาษีให้คิดตามความเป็นจริงว่าเสียค่าวัตถุดิบไปเท่าไรในการผลิตสินค้าจึงเป็นการใช้ค่าใช้จ่ายจริง แต่ถ้าการคำนวณต้นทุนการผลิตเพื่อการจัดการองค์การธุรกิจ ซึ่งเป็นเรื่องของปัจจุบันหรือในอนาคต ดังนั้น การใช้ข้อมูลอดีตมาใช้จึงไม่เหมาะสมเท่าไร

2. ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

ในทางเศรษฐศาสตร์การคำนวณการผลิตที่แท้จริง ไม่ได้ใช้ค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นจริงหรือทางบัญชีแต่ใช้ค่าใช้ค่าเสียโอกาสแทนในการคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าเสียโอกาส หมายถึง ค่าที่ทรัพยากรที่อาจนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นดีที่สุด แทนที่จะถูกนำมาใช้เพื่อการผลิตที่บริษัทดำเนินการอยู่

ต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นการคำนวณต้นทุนการผลิต เพื่อแสดงถึงการให้ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ที่แท้จริง ซึ่งใช้เป็นหลักการในการตัดสินใจสำหรับองค์กรในการเลือกใช้ทรัพยากรเลือกผลิตสินค้า หรือเลือกลงทุนเพื่อให้คุ้มกับค่าของทรัพยากรนั้น ๆ

3. ต้นทุนที่เปิดเผยและซ่อนเร้น (Explicit and Implicit Costs)

ต้นทุนอาจเกิดขึ้นในสองลักษณะด้วยกันคือ ต้นทุนที่องค์กรต้องจ่ายออกไปในรูปของเงินสด (Explicit Cost) เช่น ค่าจ้างเงินเดือน ค่าใช้จ่ายซื้อวัตถุดิบ ค่าไฟ ค่าน้ำ เป็นต้น และในรูปที่ไม่ใช่เงินสด (Implicit Cost) เช่น ค่าเช่าที่ซึ่งบริษัทไม่ต้องเสียเพราะเป็นเจ้าของสถานที่เอง หรือผู้ประกอบการที่ไม่ได้คิดเงินเดือนให้ตนเอง เป็นต้น ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุน

การผลิต แต่ไม่ใช่รายการที่เปิดเผยออกมา เพราะองค์กรไม่ได้จ่ายจริง ในการคิดต้นทุนการผลิตอย่างแท้จริง รายการเหล่านี้จะต้องนำมาคิดคำนวณด้วย เพื่อแสดงให้เห็น ต้นทุนอย่างแท้จริง วิธีการคำนวณต้องอาศัยหลักการคิดค่าเสียโอกาส เพื่อกำหนดต้นทุนของรายการต้นทุนที่ไม่เปิดเผยเหล่านี้

4. ต้นทุนส่วนเพิ่มและต้นทุนจม (Incremental Cost and Sunk Cost)

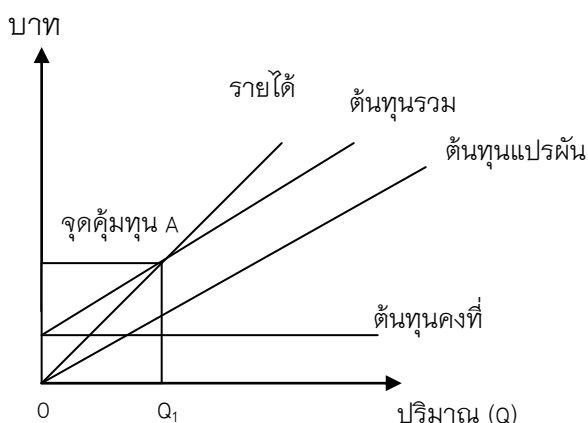
ต้นทุนส่วนเพิ่มมีความหมายที่กว้างกว่าต้นทุนเพิ่มหน่วยสุดท้าย ซึ่ง เป็นการพิจารณาถึงต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการผลิตเพิ่มขึ้นอีก 1 หน่วย แต่ต้นทุนส่วนเพิ่ม พิจารณาถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการตัดสินใจขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม ต้นทุนเพิ่ม พิจารณาต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงในแง่ของต้นทุนแปรผันเท่านั้น เนื่องจากต้นทุนที่ไม่ได้เปลี่ยนไปด้วย สำหรับต้นทุนจมนั้นตรงกันข้ามกับต้นทุนส่วนเพิ่ม จะไม่มีการแปรเปลี่ยนไปตาม การตัดสินใจขององค์กร จะมีลักษณะคล้ายกับต้นทุนคงที่ แต่ให้ความหมายที่กว้างกว่า

5. ต้นทุนระยะสั้นและระยะยาว (Short-run and Long-run Costs)

ต้นทุนระยะสั้น เป็นต้นทุนการดำเนินงานที่แสดงถึงค่าใช้จ่ายวันต่อวัน ในขณะที่ ต้นทุนระยะยาวแสดงถึงต้นทุนที่เป็นไปได้ในอนาคต ซึ่งเหมาะที่จะใช้วางแผนการผลิต สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ต้นทุนระยะสั้นนั้น ปัจจัยการผลิตบางปัจจัยจะมีประมาณการใช้ที่คงที่ จำนวนหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจแปรเปลี่ยนทันทีได้ ผิดกับต้นทุนระยะยาวที่ทุกปัจจัยการผลิตนั้น อาจแปรเปลี่ยนได้ตามความต้องการขององค์กร

ทฤษฎีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ต้นทุนการผลิตและผลกำไร เพื่อกำหนดปริมาณการผลิตที่เหมาะสม ภาพ 1 แสดงลักษณะการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ซึ่งแสดงเส้นต้นทุนการผลิตในระยะสั้น ประกอบด้วยต้นทุนแปรผันและต้นทุนคงที่ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เราได้กำหนดให้ต้นทุนแปรผันมีอัตราคงที่ต่อหน่วย ทำให้เส้นต้นทุนการผลิตมีลักษณะเป็นเส้นตรง

ภาพ 3 แสดงการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

ทำนองเดียวกันเราได้วาดเส้นรายได้จากการจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นเส้นตรงจากจุดศูนย์กลางเช่นเดียวกัน เพราะเราได้กำหนดให้ราคาสินค้าต่อหน่วยคงที่ตลอดเส้นรายได้และเส้นต้นทุนการผลิตตัดกัน ณ จุด A ระดับปริมาณการผลิตเท่ากับ Q_1 ซึ่งเป็นจุดคุ้มทุน เพราะรายได้เท่ากับต้นทุนการผลิตพอดี สำหรับปริมาณที่ต่ำกว่า Q_1 ต้นทุนการผลิตจะสูงกว่ารายได้ ทำให้เกิดการขาดทุนและเมื่อการผลิตที่อยู่สูงกว่า Q_1 รายได้จะสูงกว่าต้นทุนการผลิต ทำให้ผลกำไร ดังนั้นการผลิตจำนวน Q_1 จึงเป็นปริมาณการผลิตที่เป็นไปได้ในการทำกำไร

วิธีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนอาจทำได้โดยอาศัยคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้ สมมติว่าราคาสินค้าต่อหน่วยเท่ากับ P บาท และปริมาณการผลิตจำหน่ายเท่ากับ Q หน่วย ต้นทุนการผลิตคงที่เท่ากับ TFC บาท และต้นทุนการผลิตแปรผันเฉลี่ยต่อหน่วยเท่ากับ AVC เราสามารถคำนวณปริมาณการผลิตจำหน่ายคุ้มทุน Q ได้ดังนี้ คือ

$$TR = TC$$

หรือ $P \times Q = TFC + (AVC \times Q)$

จะได้

$$(P - AVC) \times Q = TFC$$

หรือ

$$Q = \frac{TFC}{(P - AVC)}$$

$$= \frac{TFC}{d}$$

โดยที่ d คือ อัตรากำไรเบื้องต้นต่อหน่วยหรือส่วนเหลือมราคา (Price Margin) เราจะเห็นว่าปริมาณคุ้มทุนก็คือ การผลิตที่ทำให้ผลกำไรเบื้องต้นเท่ากับต้นทุนการผลิตคงที่นั่นเอง หรือ

$$d \times Q = TFC$$

ความหมายของงบการเงิน

งบการเงิน เป็นรายงานทางบัญชีของกิจกรรมซึ่งต้องจัดทำขึ้นอย่างน้อยปีละสองครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนหรือรายงานความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงเวลาหนึ่ง โดยฝ่ายบริหารรายงานนี้จะแสดงเกี่ยวกับฐานะการลงทุน การจัดหาเงินทุนของกิจการนั้น และผลที่ได้รับระหว่างช่วงที่ต้องการทบทวน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 2)

ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง กระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการใดกิจการหนึ่งจากงบการเงินของกิจการนั้น พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาประกอบการตัดสินใจต่อไป (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 1)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 2)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงินมีอยู่หลายประการ คือ

1. เพื่อเป็นเครื่องมือกลั่นกรองในเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ
2. เพื่อเป็นเครื่องมือประเมินการบริหารงานของฝ่ายบริหารและวินิจฉัยปัญหาการดำเนินงานเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
3. เพื่อเป็นเครื่องมือพยากรณ์ฐานะการเงินในอนาคต

ประเภทของงบการเงิน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 4)

งบการเงินที่จัดทำขึ้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. งบการเงินเพื่อเสนอต่อสาธารณชน
2. งบการเงินเพื่อการบริหารงานภายในธุรกิจ

งบการเงินเพื่อเสนอต่อสาธารณชน เป็นงบการเงินที่แสดงข้อมูลทางการเงินให้เห็นถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของธุรกิจโดยรวม ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และ งบกระแสเงินสด

งบดุล เป็นงบแสดงฐานะทางการเงินของธุรกิจ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ปกติแล้วมักเป็นวันสิ้นงวดบัญชีของธุรกิจนั้น รายการในงบดุล ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ

สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการทรัพยากรดังกล่าว เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 18)

หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งการชำระภาระผูกพันดังกล่าวจะส่งผลกระทบเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 18)

ส่วนของเจ้าของ หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว (สมาคมบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 18) ดังนั้น ส่วนของเจ้าของทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน

งบกำไรขาดทุน เป็นงบที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นช่วงเวลา 3 เดือน 6 เดือน และช่วงเวลาหนึ่งปี รายการในงบกำไรขาดทุนประกอบด้วย รายได้ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน รายได้อื่น ค่าใช้จ่ายและกำไรสุทธิ

รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชี ในรูปกระแสเข้าหรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการ ลดลงของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ (สมาคมบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย , 2542, หน้า 24) รายได้ดังกล่าวรวมถึงรายการกำไรและรายได้ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ ได้แก่ รายได้จากการขาย รายได้ค่าธรรมเนียม รายได้ดอกเบี้ย รายได้เงินปันผล รายได้ค่าเช่า ฯลฯ

ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชี ในรูปกระแสออกหรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของเจ้าของลดลง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการแบ่งปันส่วนทุนให้กับผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ (สมาคมบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย , 2542, หน้า 24) ค่าใช้จ่ายรวมถึงรายการขาดทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ ได้แก่ ต้นทุนขาย ค่าแรง ค่าเสื่อมราคา ฯลฯ

ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่กิจการมีภาระจะต้องจ่ายในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี เช่น ค่าเช่าหรือเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ์

การวิเคราะห์เกี่ยวกับกำไรของกิจการ ควรพิจารณาศักยภาพในการทำกำไรที่แท้จริงของกิจการ โดยกำไรที่นำมาวิเคราะห์ควรเป็นกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ ซึ่งกำไรดังกล่าวไม่รวมรายการยกเลิกการดำเนินงานในหน่วยงานหนึ่ง รายการพิเศษ และการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชี (Gibson, Charles H, 1995, p. 375)

งบกระแสเงินสด เป็นงบแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของเงินสดและ รายการเทียบเท่าเงินสดของกิจการ โดยสนองงบกระแสเงินสดที่จำแนกกระแสเงินสดที่เกิดขึ้น ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีเป็นเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน จากกิจกรรมลงทุนและจากกิจกรรมจัดหาเงิน ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินที่บุคคลและงบกำไรขาดทุนไม่สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้เกี่ยวกับเงินสด ข้อมูลของกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงกระแส

เงินสดในอนาคต การใช้งบกระแสเงินสดช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินสิ่งต่อไปนี้ (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 9)

1. ความสามารถของกิจการที่ทำรายได้สุทธิเป็นเงินสดในอนาคต
2. ความสามารถของกิจการในการจ่ายชำระหนี้และจ่ายเงินปันผล
3. ความจำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินจากบุคคลภายนอก
4. เหตุผลของผลต่างระหว่างกำไรสุทธิกับเงินสดรับและเงินสดจ่าย
5. รายการที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดจากกิจกรรม

ลงทุนและกิจกรรมจัดหาเงิน

6. ลักษณะของผู้บริหาร

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือและเงินฝากธนาคารทุกประเภทแต่ไม่รวมเงินฝากประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนที่ทราบได้ และมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าน้อยหรือไม่มีนัยสำคัญ

กระแสเงินสด หมายถึง การได้มาและใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด กิจกรรมดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการและ กิจกรรมอื่นที่มีใช้กิจกรรมลงทุนหรือกิจกรรมจัดหาเงิน

กิจกรรมลงทุน หมายถึง การซื้อและจำหน่ายสินทรัพย์ระยะยาวและเงินลงทุนอื่นซึ่งไม่รวมอยู่ในรายการเทียบเท่าเงินสด

กิจกรรมจัดหาเงิน หมายถึง กิจกรรมที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขนาดและองค์ประกอบของส่วนของผู้ถือหุ้นและส่วนกู้ยืมของกิจการ

งบการเงินเพื่อการบริหารงานภายในธุรกิจ เป็นงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามความต้องการของผู้บริหารหรือผู้ใช้ประโยชน์ในข้อมูลการเงิน เพื่อใช้ในการควบคุมการบริหารและตัดสินใจ เช่น งบเปรียบเทียบระหว่างงบประมาณกับงบการเงินที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นตอนในการวิเคราะห์งบการเงิน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์งบการเงินมีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการวิเคราะห์
2. รวบรวมข้อมูล
3. ปรับข้อมูลและวางรูปแบบให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์และ

เปรียบเทียบ

4. เลือกเครื่องมือที่จะใช้วิเคราะห์ให้เหมาะสม
5. ทำการแปลความ
6. จัดทำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูล

เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 10)

เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์อัตราร้อยละของยอดรวม (Common Size Analysis)
2. การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis)
3. การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis)

การวิเคราะห์อัตราร้อยละของยอดรวม เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรายการหนึ่งกับรายการอื่นในงบการเงินเดียวกัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การวิเคราะห์แนวตั้ง (Vertical Analysis) รายการแต่ละรายการในงบการเงินจะแสดงยอดออกมาเป็นอัตราร้อยละของตัวเลขที่เป็นฐานเดียวกันในงบการเงินนั้น ๆ โดยเทียบตัวเลขที่เป็นฐานเท่ากับอัตราร้อยละ 100 และหาอัตราร้อยละของรายการอื่น ตามสัดส่วนต่อตัวเลขที่เป็นฐาน ในงบดุลจะให้สินทรัพย์รวมเป็นร้อยละ 100 ส่วนในงบกำไรขาดทุนจะให้ขายสุทธิเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์แนวโน้ม เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรายการที่เหมือนกัน ของงบการเงินในปัจจุบัน และอดีตที่ผ่านมา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการวิเคราะห์แนวนอน (Horizontal Analysis) ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินที่สัมพันธ์กันตามกาลเวลาต่าง ๆ ที่ผ่านมา แต่วิธีนี้ไม่ได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายการต่าง ๆ ในโครงสร้างงบการเงิน

การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน เป็นเทคนิคที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เพราะสามารถชี้ให้เห็นถึงประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสามารถใช้อัตราส่วนหลาย ๆ อัตราส่วนมาทำการวิเคราะห์ อัตราส่วนที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้วิเคราะห์ ประโยชน์ที่ได้รับและต้นทุนที่จะต้องเสียไปในการวิเคราะห์

แนวทางในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคอัตราส่วนทางการเงินมี 2 แนวทาง คือ

1. การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend or Time Series Analysis) เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทิศทางและภาพพจน์ของฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานกิจการในช่วงเวลาที่ผ่านมา
2. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Comparative or Cross Sectional Analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงอัตราส่วนของกิจการ ณ จุดหนึ่งช่วงเวลา โดยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของกิจการอื่นหรืออัตราส่วนมาตรฐานที่กำหนดขึ้นในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน

อัตราส่วนทางการเงินอาจแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)
2. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)
3. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency Ratios)
4. อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratios)

งบการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน คือ การนำข้อมูลทางบัญชีมาวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าว คือ งบการเงิน (Financial statement) ประกอบด้วย (Wild อ้างอิงใน ดวงสมร อรพินท์, 2547, หน้า 22-30)

1. **งบดุล (balance sheet)** ซึ่งเป็นงบที่แสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันที่วันใดวันหนึ่ง ประกอบด้วยข้อมูลประเภท สินทรัพย์ หนี้สิน และทุน

1.1 **สินทรัพย์** หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต ซึ่งประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของสินทรัพย์ หมายถึง ศักยภาพของสินทรัพย์ในการก่อให้เกิดกระแสเงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสดแก่กิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2 **หนี้สิน** หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ซึ่งภาระผูกพัน หมายถึง หน้าที่หรือความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติตามที่ตกลงไว้ โดยอาจเกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการจากประเพณีการค้า หรือจากความต้องการที่จะรักษาความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจกับลูกค้า

1.3 **ส่วนของผู้ถือหุ้น** หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว ดังนั้น ส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมดที่แสดงในงบดุลจึงขึ้นอยู่กับการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน

2. **งบกำไรขาดทุน (income statement)** ซึ่งเป็นงบแสดงผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงเวลาหนึ่ง ประกอบด้วยข้อมูลประเภทรายได้และค่าใช้จ่าย และผลของการดำเนินงานเป็นกำไรหรือขาดทุน โดยรายการที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุน ได้แก่ รายได้ค่าใช้จ่าย ซึ่งสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (แม่บทการบัญชี, 2542) ได้ให้ความหมายว่า

2.1 รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในระยะเวลาบัญชี ในรูปกระแสเข้าหรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์หรือการลดลงของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนรวมในส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งรายได้ดังกล่าว หมายถึง รายการกำไรและรายได้ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ อันได้แก่ รายได้จากการขาย รายได้ค่าธรรมเนียม รายได้ดอกเบี้ย รายได้เงินปันผล รายได้ค่าเช่า เป็นต้น

2.2 ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชี ในรูปกระแสออกหรือการลดค่าของสินทรัพย์หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน อันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง ทั้งนี้ไม่รวมถึงการแบ่งปันส่วนทุนให้กับผู้มีส่วนรวมในส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าว รวมถึงรายการขาดทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ อันได้แก่ ต้นทุนขาย ค่าแรง ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

3. งบกำไรสะสม (retain earning statement) ซึ่งเป็นงบแสดงผลการดำเนินงานที่สะสมมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงให้ทราบการเพิ่มขึ้นและลดลงของกำไรสะสม คือ กำไรสุทธิ ขาดทุนสุทธิ เงินปันผล เป็นรายงานที่แสดงถึงการสะสมของกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ สรรองตามกฎหมายสำรองอื่น ๆ และการจ่ายเงินปันผลของกิจการ งบกำไรสะสมนี้แสดงผลประกอบการรวมทั้งตั้งแต่ก่อตั้งบริษัทจนถึงวันที่จัดทำงบการเงิน

4. งบกระแสเงินสด (statement of cash flows) ตามที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (แม่บทการบัญชี, 2542) ให้ความหมายว่า งบกระแสเงินสด หมายถึง รายการที่แสดงถึงการได้มาและใช้ไปของเงินสด และรายการเทียบเท่าเงินสด ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีโดยจำแนกเป็นกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ซึ่งรายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง ซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนที่ทราบได้ และมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าน้อย หรือไม่มีความสำคัญประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม

4.1 กิจกรรมดำเนินงาน (operating activities) โดยจะแสดงผลการดำเนินงานในรูปเงินสด กล่าวคือ ปรับกำไรสุทธิ จากการดำเนินงานที่วัดกันด้วยหลักเงินคั่ง (accrual basis) มาเป็นผลการดำเนินงานด้วยหลักเงินสด

4.2 กิจกรรมการลงทุน (investing activities) โดยจะแสดงการลงทุนของกิจการ เช่น เพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์ถาวร การซื้อขายหลักทรัพย์ การให้กู้เงิน และการรับชำระหนี้

4.3 กิจกรรมจัดหาเงิน (financing) โดยจะแสดงกิจกรรมจัดหาเงินเกี่ยวกับการออกหุ้น การกู้เงิน การจ่ายปันผล การชำระคืนเงินต้น เป็นต้น

หมายเหตุประกอบงบการเงิน (notes to financial statement) สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้ระบุในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน (2542) ไว้ว่า “หมายเหตุประกอบงบการเงินของกิจการต้องแสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชีที่เลือกใช้กับรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่สำคัญเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด และให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงินแต่เป็นข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้งบการเงินนั้นแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร ” หมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นส่วนประกอบของงบการเงินข้อมูลที่ปรากฏในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจงบการเงินมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วยรายละเอียด 5 ประการ ดังนี้ (Kimmel & Paul อ้างถึงใน ดวงสมร อรพินท์, 2547, หน้า 36)

1. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (summary of significant accounting policies)
2. คำอธิบายเพิ่มเติม (explanatory notes)
3. หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น (contingent liabilities)
4. ข้อผูกพันตามสัญญา (commitment)
5. ข้อความเพิ่มเติมอื่น ๆ (additional information)

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ผู้จัดการทางการเงินต้องใช้เครื่องมือหลายชนิดสำหรับเครื่องมือที่ใช้ได้ผลเสมอและสำคัญคือ การวิเคราะห์ที่ใช้อัตราส่วนทางการเงิน (financial ratio analysis)

การวิเคราะห์งบการเงิน

ลูซี่ ประจวบเหมาะ (2530, หน้า 6) ให้ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงินไว้ว่า “การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่แปลงออกมาเป็นตัวเลขได้ ผู้วิเคราะห์สามารถที่จะอ่านสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่ผ่านไปในอดีต เพื่อเป็นแนวทางที่จะแก้ไขและวางแผนต่อไป” โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงินประกอบด้วย การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์แนวโน้ม รวมทั้งการวิเคราะห์งบกระแสเงินทุนหมุนเวียน

จินดา ชันทอง (2540, หน้า 9) ให้ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงินไว้ว่า “การวิเคราะห์งบการเงิน คือ การค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะและผลการดำเนินงานของกิจการจากงบการเงินของกิจการที่สนใจ พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาวางแผน ควบคุมการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ” ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน ประกอบด้วย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้งแนวดิ่งและแนวนอน การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์หีบกระแสดเงินสด รวมทั้งการวิเคราะห์งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน มีดังนี้ (Wilson อ้างอิงใน กาญจนา สงวนวงศ์วาน, 2549, หน้า 21-22)

1. การวิเคราะห์ในแนวดิ่ง (vertical analysis) เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างหาความสัมพันธ์ของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินเดียวกันในรูปร้อยละ โดยปกติในการวิเคราะห์งบดุลจะใช้สินทรัพย์รวมเป็นตัวฐานร่วม ในขณะที่การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน จะใช้ค่าขายสุทธิเป็นตัวฐานร่วม

2. การวิเคราะห์ในแนวนอน (horizontal analysis) เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของรายการในงบการเงินต่างงวดเวลา หรืองบการเงินหลายงวด ซึ่งแสดงความเคลื่อนไหวของรายการต่าง ๆ ตามเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการเปรียบเทียบข้อมูลงวดก่อนหรือข้อมูลที่เป็นปีฐาน โดยดูการเปลี่ยนแปลงของรายการระหว่างงวดหรือปีการดำเนินงานว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นหรือลดลงอย่างไรบ้าง ซึ่งจะชี้ให้เห็นอัตราการขยายตัวหรือความเจริญเติบโตของกิจการในด้านต่าง ๆ การวิเคราะห์นี้สามารถกระทำได้ในรูปจำนวนเงิน และเป็นอัตราร้อยละ ผู้วิเคราะห์สามารถวิเคราะห์แต่ข้อมูลเฉพาะบางรายการที่สนใจ โดยไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ทั้งงบการเงินก็ได้

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน มี 2 วิธี คือ

3.1 เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินอันเกิดจากข้อมูลของกิจการเดียวกัน (time series analysis)

3.1.1 เปรียบเทียบอัตราส่วนปัจจุบันกับอดีต

3.1.2 เปรียบเทียบอัตราส่วนปัจจุบันกับที่คาดไว้ในอนาคต

3.1.3 เปรียบเทียบอัตราส่วนในอดีตกับปัจจุบันที่คาดไว้ในอนาคต

การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินตามวิธีนี้ จะช่วยให้กิจการสามารถทราบแนวโน้มทางการเงินจากอดีตถึงปัจจุบัน และที่คาดไว้ในอนาคตได้ ช่วยในการพยากรณ์ และสามารถจัดทำงบประมาณได้

3.2 เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินอันเกิดจากข้อมูลของกิจการต่างกัน (cross section analysis) ดังนี้

3.2.1 เปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการหนึ่งกับอีกกิจการหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะธุรกิจคล้ายคลึงกันในระยะเวลาเดียวกัน

3.2.2 เปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรมเดียวกันในระยะเวลาเดียวกัน

การเปรียบเทียบตามวิธีนี้จะช่วยให้กิจการสามารถทราบได้ว่ากิจการมีภาวะทางการเงินดีเลวอย่างไร ในแวดวงของธุรกิจลักษณะเดียวกันและคล้ายคลึงกัน

การวิเคราะห์อัตราส่วนอาจใช้วิธีเปรียบเทียบวิธีหนึ่งวิธีใด หรือใช้ทั้งสองวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ สิ่งที่สำคัญในการวิเคราะห์อัตราส่วน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการใช้ประโยชน์จากค่าความสัมพันธ์ของข้อมูลนำมาเปรียบเทียบ คือ หลังจากการเปรียบเทียบแล้ว ค่าที่คำนวณได้จะสามารถชี้แนะ หรือบ่งบอกความหมาย ได้ว่าผลการปฏิบัติงานในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา หรือในช่วยที่ผู้วิเคราะห์สนใจเป็นอย่างใด นั่นคือ ค่าที่คำนวณได้จะมีความหมาย (Meaningful) และเป็นเครื่องแสดงออก (indicator) ให้ประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิเคราะห์ต้องการทราบได้

การวิเคราะห์อัตราส่วนแต่ละชนิดต่างก็มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน จึงแยกการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเป็น 4 ประเภท คือ (Fisher อ้างอิงใน จุฑามาศ จริญญาพร , 2540, หน้า 28)

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratios) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงให้ทราบถึงสภาพคล่องตัวของธุรกิจ นั่นคือ ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการ ประกอบด้วย

1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (current ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ณ วันที่กิจการวิเคราะห์มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน

สินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ลูกหนี้ ตัวเงินรับ สินค้าคงเหลือ ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า เป็นต้น

หนี้สินหมุนเวียน ได้แก่ เจ้าหนี้การค้า เงินกู้ธนาคารระยะสั้น ตัวเงินจ่าย ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เป็นต้น

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (quick ratio หรือ acid-test ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์สภาพคล่องสูงกับหนี้สินหมุนเวียน ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า ณ วันที่กิจการวิเคราะห์มีสินทรัพย์สภาพคล่องสูงมากเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน

สินทรัพย์สภาพคล่องสูง คือ สินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ง่าย ถ้าจะเรียงรายการสินทรัพย์สภาพคล่องสูงไปต่ำจะได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ลูกหนี้ ตัวเงินรับ สินค้าคงเหลือ โดยสินค้าคงเหลือถือว่าเป็นสินทรัพย์สภาพคล่องที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าในทางการค้าปัจจุบันสินค้าคงเหลือจะเปลี่ยนสภาพมาเป็นเงินสดได้ จะต้องผ่านขั้นตอนสอง ขั้นตอน คือ เปลี่ยนจากสินค้าคงเหลือมาเป็นลูกหนี้ขั้นตอนหนึ่ง แล้วเปลี่ยนจากลูกหนี้มาเป็นเงินสด

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่องสูง}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{สินค้าสภาพคล่องสูง} = \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}$$

นั่นคือ

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.3 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (operating cash flow to current liabilities ratio) เป็นอัตราส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเงินเข้าสุทธิจากการดำเนินงานหรือเงินทุนจากการดำเนินงานกับรายจ่ายตามข้อผูกพัน เช่น หนี้สินหมุนเวียน ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่าความสามารถชำระหนี้ระยะสั้น โดยใช้เงินทุนจากการดำเนินงานหรือถ้าเข้าใจง่าย ๆ คือ กำไรจากการดำเนินงานในรูปเงินสดที่ คาดว่าจะได้ยิ่งมากขึ้น นั่นหมายความว่า ความคล่องตัวสูง

$$\text{Operating Cash Flow To Current Liabilities Ratio} = \frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (activity ratio) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ นั่นคือ เป็นการเน้นการใช้ไปของเงินทุนไปในสินทรัพย์ต่าง ๆ ว่ากิจการมีความสามารถมากน้อยเพียงใด ประกอบด้วย

2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (inventory turnover) เป็นอัตราส่วนระหว่างต้นทุนขายกับสินค้าคงเหลือ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่ารอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กิจการสามารถหาสินค้าเท่ากับจำนวนสินค้าคงเหลือมาจำหน่ายได้กี่ครั้ง และสินค้าคงเหลือสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดหรือลูกหนี้ได้เร็วเพียงใด แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการว่า บริหารสินค้าคงเหลือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ไม่ถือสินค้าคงเหลือไว้มากหรือน้อยเกินไป

$$\text{Inventory Turnover} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$$

2.2 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (fixed assets turnover)

เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์ถาวร ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่ากิจการมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ถาวร โดยสินทรัพย์ถาวรที่มีอยู่ ก่อให้เกิดยอดขายมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนกี่รอบในระยะเวลารอบบัญชี อัตราส่วนนี้จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมีประสิทธิภาพเพียงใด การที่ธุรกิจมีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรต่ำ แสดงว่า ธุรกิจใช้สินทรัพย์ถาวรไม่เต็มประสิทธิภาพ หรือมีสินทรัพย์ถาวรบางอย่างเสื่อมโทรมใช้การได้ไม่เต็มที่

$$\text{Fixed Asset turnover} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิเฉลี่ย}}$$

สินทรัพย์ถาวรสุทธิ คือ สินทรัพย์ถาวรในราคาตามบัญชี หักค่าเสื่อมราคาสะสมแล้ว แต่ถ้าไม่สามารถหารราคาตามบัญชีได้ก็อาจใช้ราคาซื้อขายสินทรัพย์ถาวรมาแทนได้

2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (total assets turnover) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างค่าขายสุทธิกับสินทรัพย์รวมสุทธิโดยเฉลี่ย เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่ากิจการมีความสามารถในการใช้ทรัพย์สินทั้งสิ้น โดยสินทรัพย์ทั้งสิ้นที่มีอยู่ ก่อให้เกิดยอดขายมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนกี่รอบในระยะเวลารอบบัญชี นับเป็นการดูความสามารถการใช้สินทรัพย์อย่างกว้าง ๆ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำ ก็แสดงว่ามีสินทรัพย์บางอย่างเกินความต้องการควรจะได้สำรวจเพื่อตัดจำหน่ายออกไป

$$\text{Total Asset Turnover} = \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ (leverage ratio) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถในการก่อหนี้ของกิจการ คือ เป็นการเน้นการจัดการเงินทุนของกิจการ ว่ากิจการมีความสามารถในการหาแหล่งเงินทุนจากการก่อหนี้มากน้อยเพียงใด ประกอบด้วย

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (debt ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับสินทรัพย์ทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกได้ว่าเงินทุนที่กิจการนำไปใช้ในสินทรัพย์ทั้งหมด ได้มาจากแหล่งเงินทุนจากการก่อหนี้เป็นอัตราส่วนเท่าใด ซึ่งถ้าเป็นไปในอัตราส่วนที่มากก็แสดงว่ากิจการมีความสามารถในการก่อหนี้สูง แต่อัตราส่วนที่มากเกินไปก็มีได้เป็นผลดีต่อกิจการ เพราะว่าการกิจการต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้กิจการอาจประสบกับการขาดทุนได้ง่าย ฉะนั้นเงินทุนที่มาจากผู้ถือหุ้นจะน้อย ทำให้เจ้าหนี้ขาดหลักค้ำประกันเมื่อกิจการล้มละลาย อัตราส่วนนี้ต่ำเกินไปจะไม่เป็นผลดีต่อกิจการ เพราะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีเครดิตไม่เพียงพอ ทำให้การขยายตัวเป็นไปได้ช้า ๆ

$$\text{Debt Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3.2 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาว (long-term debt ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินระยะยาวทั้งหมด กับสินทรัพย์ทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกว่าเงินทุนที่กิจการนำไปใช้ในสินทรัพย์ทั้งหมด มาจากแหล่งเงินทุนระยะยาว จากการก่อหนี้เป็นอัตราส่วนเท่าใด ผลลัพธ์เช่นเดียวกับ Debt Ratio คือมากเกินไป หรือต่ำเกินไป จะไม่เป็นผลดีต่อกิจการ

$$\text{Long-Term Debt} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

3.3 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (debt to equity ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินรวมกับส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกได้ว่าเงินทุนที่กิจการหามาเพื่อใช้ในกิจการ มีแหล่งเงินทุนมาจากการก่อหนี้ภายนอกและภายใน และจากผู้เป็นเจ้าของ ในอัตราส่วนเท่าใด ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าธุรกิจใช้เงินทุนจากแหล่งภายนอก คือ เจ้าหนี้ เป็นอัตราส่วนเท่าไรกับเงินทุนที่ได้มาจากแหล่งภายใน คือ ผู้ถือหุ้น

$$\text{Debt to Equity} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

Equity หมายถึง ส่วนของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงของกิจการ ซึ่งหมายถึงส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ได้แก่ ทุนเรือนหุ้น-หุ้นสามัญ, ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ และกำไรสะสม (ขาดทุนสะสม)

3.4 ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (time-interest earned ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีกับดอกเบี้ยจ่าย ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกว่าได้ธุรกิจ มีกำไรก่อนจ่ายดอกเบี้ยและภาษีมาก เพียงพอที่จะจ่ายดอกเบี้ยของธุรกิจมากน้อยเพียงใด

เป็นอัตราส่วนเท่าใด ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าในงวดของการวิเคราะห์ธุรกิจสามารถทำกำไรจากการดำเนินงานได้เป็นกี่เท่าของดอกเบี้ยจ่าย

$$\text{Time-Interest Earned} = \frac{\text{กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (profitability ratio) เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ นั่นคือ วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของกิจการ เป็นการเน้นว่ากิจการมีผลกำไรเมื่อเทียบกับยอดขายหรือ เมื่อเทียบกับเงินลงทุนทั้งสิ้นของกิจการแล้วเป็นเช่นใด ประกอบด้วย

4.1 อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (gross profit margin) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการผลิตและนโยบายการตั้งราคาอย่างไร

$$\text{Gross Profit Margin} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.2 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (net operating margin) เป็นอัตราส่วนที่คำนึงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ที่นอกจากต้นทุนสินค้าที่ขายแล้วยังครอบคลุมไปถึงต้นทุนในการบริหารและการขาย ซึ่งมีการจ่ายเงินสดออกไปและยังรวมไปถึงค่าเสื่อมราคาที่จะต้องตัดออกจากมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรอีกด้วย

$$\text{Net Operating Margin} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.3 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (net profit margin) เป็นการคำนวณระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราส่วนนี้จะแสดงให้ทราบถึงความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ออกแล้ว

$$\text{Net Profit Margin} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.4 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (return on investment) เป็นการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ที่มีตัวตน ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์เกิดประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

$$\text{Return on investment} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4.5 อัตราผลตอบแทนของส่วนผู้ถือหุ้น (return on equity) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกำไรสุทธิกับส่วนของผู้ถือหุ้น ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าส่วนของผู้ถือหุ้นได้ไปลงทุนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในธุรกิจอย่างไร

$$\text{Return on Equity} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

ข้อจำกัดในการวิเคราะห์งบการเงิน

การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว อาจมีข้อจำกัดในการใช้งบการเงินที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ (Kimmel & Paul อ้างอิงใน ดวงสมร อรพินท์, 2547, หน้า 45-46)

1. การจัดทำงบข้อมูลทางการเงินในแต่ละปีของแต่ละบริษัท อาจใช้นโยบายการบัญชีที่ต่างกัน ทำให้มูลค่าที่จะนำมาเปรียบเทียบไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เช่น การ ตีราคาสินค้าคงเหลือ บริษัทแรกใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน ในขณะที่อีกบริษัทใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ทำให้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์อัตราส่วนของสองบริษัทไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้

2. เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เป็น ณ จุดหนึ่งของเวลา ในขณะที่ธุรกิจดำเนินกิจการไปอย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเคลื่อนไหวตลอดเวลา ผู้วิเคราะห์จึงต้องคำนึงถึงและระมัดระวังในการวิเคราะห์และแปลความหมาย เพราะจะบ่งบอกถึงผล ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น

3. อัตราส่วนต่าง ๆ จะไม่สิ้นสุด ยากที่จะบอกว่าดีหรือไม่ดี เช่น ถ้าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูง ๆ อาจจะแปลความหมายว่าดี เพราะมีสภาพคล่องสูง ในขณะที่เดียวกันอาจจะแปลความหมายว่า ไม่ดีก็ได้ เนื่องจากการที่อัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูง อาจเกิดจากมีเงินสดมากเกินไป

4. การใช้การวิเคราะห์งบการเงินตามที่เสนอมานี้แต่เพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ของผู้ใช้งบการเงิน ๆ ควรคำนึงถึงปัจจัยอื่นอันอาจมีผลกระทบต่อข้อมูลทางการเงินที่ใช้อยู่ เช่น แนวโน้มปัจจัยทางเศรษฐกิจในภาวะเงินเฟ้อ มูลค่าของสินทรัพย์จะสูงขึ้น

ดังนั้น ในการสรุปผลการวิเคราะห์ควรพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงินหลาย ๆ อัตราส่วนประกอบกัน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางสาวพรศิริ เจริญพงศ์ (2549) ทำการศึกษาวិเคราะห์หังบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เพื่อศึกษาถึงสภาพคล่อง ความสามารถในการบริหารทรัพย์สิน ความสามารถในการก่อหนี้ และความสามารถในการทำกำไร และเพื่อพยากรณ์แนวโน้มกำไรจากการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ การศึกษาค้นคว้าได้ใช้ข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ .ศ. 2544-2548 รวบรวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 ปี มาทำการวิเคราะห์หังบการเงินเปรียบเทียบ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน และใช้ข้อมูลกำไรจากการดำเนินงานรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ .ศ. 2544- 2548 มาพยากรณ์กำไรจากการดำเนินงาน โดยวิธีพยากรณ์ด้วยเทคนิคอนุกรมเวลาผลการศึกษาสรุปได้ว่า บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีสภาพคล่องที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และมีแนวโน้มที่จะใช้สินทรัพย์ได้มีประสิทธิภาพดีขึ้น โดยบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนเงินทุนที่มาจากกำไรสุทธิลดลงในขณะที่ความเสี่ยงจากการใช้แหล่งเงินทุนภายนอกต่ำ ส่วนความสามารถในการทำกำไรของ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ นั้นพบว่า ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน โดยบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการทำกำไรดีที่สุด โดยบริษัท ทุ่งคาซาเบอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีสภาพคล่อง และความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด อีกทั้งยังมีความเสี่ยงในการบริหารสินทรัพย์ ในส่วนของการพยากรณ์พบว่า ในกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ มีแนวโน้มกำไรจากการดำเนินงานลดลงในอีก 2 ปีข้างหน้า

ก้องเกียรติ สหายรักษ์ (2548) ทำการศึกษารื่อง การวิเคราะห์หังบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เป็นการวิเคราะห์ในแนวตั้ง (vertical analysis) คือ การเปรียบเทียบระหว่างรายการหนึ่งกับรายการอื่นในงบการเงินเดียวกัน โดยรายการแต่ละรายการ จะแสดงยอดออกมาเป็นอัตราร้อยละของตัวเลขที่เป็นฐานเดียวกันในงบการเงินนั้น ๆ ซึ่งเทียบตัวเลขที่เป็นฐานเท่ากับอัตราร้อยละ 100 และหาอัตราร้อยละของรายการอื่นตามสัดส่วนต่อตัวเลขที่เป็นฐานและการวิเคราะห์ในแนวนอน (horizontal analysis) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรายการหนึ่งกับรายการเดียวกันของบริษัทเดียวกันในต่างวาระระยะเวลาหรือหลายงวด โดยรายการจะแสดงออกมาเป็นอัตราร้อยละของตัวเลขปีที่เป็นฐาน ซึ่งเทียบตัวเลขปีที่เป็นฐานเท่ากับร้อยละ 100 และหาอัตราร้อยละของรายการเดียวกันของบริษัทเดียวกันในวาระระยะเวลาต่อมาตามสัดส่วนต่อตัวเลขของปีที่เป็นฐาน จากการคำนวณอัตราส่วน

ทางการเงินจากรายงานทางการเงินของประจำปีของกลุ่มพลังงาน เป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2546 ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนเฉลี่ยด้านสภาพคล่องยังมีปัญหาอยู่บ้าง ส่งผลให้ไม่สามารถหาเงินสดมาชำระหนี้ระยะสั้นได้ ต้องจัดหาเงินทุนสำรอง จากแหล่งเงินลงทุนระยะยาว เพื่อรักษาสภาพคล่องของบริษัท และยังพบว่าความสามารถในการทำกำไร ลดลงจากเดิม เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้น จากการที่มีสินค้าคงเหลือมากเกินไป และขาดประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ เนื่องจากอุตสาหกรรมพลังงานมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมูลค่าสูง ในส่วนของการพยากรณ์พบว่า อุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานมีแนวโน้มของยอดขายที่เพิ่มขึ้น

นางสาวสุวิพันธ์ อินตะสาร (2547) ศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการประกอบธุรกิจโรงสีของสหกรณ์และโรงสี ของเอกชน ในจังหวัดพะเยา ประชากรของการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจโรงสีขนาดใหญ่ จำนวน 10 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงสีของสหกรณ์ และโรงสีของเอกชน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนต้นทุนรวมจากรายจ่ายดำเนินงาน และคำนวณผลตอบแทนจากรายได้จากการขาย ผลผลิต รายได้จากการให้บริการ ต้นทุนรวม พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลตอบแทนโดยวิธีระยะเวลาดำเนินทุน และวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงสีขนาด 40 ตันต่อวัน ในจังหวัดพะเยา ใช้เงินลงทุนแรกเริ่มในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 11.89 ล้านบาท โรงสีของสหกรณ์มีรายได้โดยเฉลี่ยปีละ 10.30 ล้านบาท ต้นทุนรวมโดยเฉลี่ยปีละ 10.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.78 ของรายได้ทั้งสิ้น กำไรโดยเฉลี่ยปีละ 0.12 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.22 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนของการประกอบธุรกิจโรงสีของสหกรณ์ พบว่ามีระยะเวลาดำเนินทุน 94 ปี 8 เดือน และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงต่ำกว่าร้อยละ 1 โรงสีของเอกชนมีรายได้โดยเฉลี่ยปีละ 34.50 ล้านบาท ต้นทุนรวมโดยเฉลี่ยปีละ 32.90 ล้านบาท หรือร้อยละ 95.36 ของรายได้ทั้งสิ้น กำไรโดยเฉลี่ยปีละ 1.60 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.64 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนของผู้ประกอบธุรกิจโรงสีของเอกชนพบว่า มีระยะเวลาดำเนินทุน 7 ปี 4 เดือน และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงอยู่ในช่วงร้อยละ 12-13 ผลการศึกษาพบว่าผลตอบแทนของการประกอบธุรกิจโรงสีของเอกชนสูงกว่าโรงสีของสหกรณ์ เมื่อแยกพิจารณาพบว่าต้นทุนรวมโดยเฉลี่ยโรงสีของสหกรณ์สูงกว่าโรงสีของเอกชนร้อยละ 3.42 ของรายได้ทั้งสิ้น และมีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงต่ำกว่า ดังนั้นโรงสีสหกรณ์ควรเพิ่มกำลังการผลิตให้เต็มความสามารถของเครื่องจักรเพื่อลดต้นทุนในการสีข้าว และการศึกษาาระบบสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสามารถนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจและการแข่งขันของตลาดต่อไป

นางสาวรัญชิตา การขยัน (2546) ศึกษาวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กรณีศึกษา บริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) โดยการรวบรวมข้อมูลประจำปีของบริษัทที่อยู่ในธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เอกสารการวิจัย และข้อมูลจากระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ .ศ. 2540 ถึงปี พ.ศ. 2544 ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะเป็นการวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบในด้านความคล่องตัวทางการเงินระยะสั้น ความสามารถในการหำกำไรประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุนและนโยบายทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่าในด้านความคล่องตัวทางการเงินระยะสั้น บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีความคล่องตัวทางการเงินระยะสั้นที่สุด โดยมีอัตราส่วนสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากเมื่อเปรียบกับอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรมเนื่องจากบริษัทมีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน แต่ใน พ .ศ. 2543 เป็นต้นมา สภาพคล่องของบริษัทมีแนวโน้มลดลง เพราะบริษัทมีสินค้าคงเหลือจำนวนมาก และมีระยะเวลาในการจำหน่ายสินค้าที่ยาวนานมากกว่าอีกสองบริษัทและอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรม ส่วนบริษัทเอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วดีที่สุด เนื่องจากบริษัทฯ มีนโยบายในการถือสินค้าคงเหลือไว้ในระดับต่ำกว่าถึงแม้ว่าอัตราส่วนสภาพคล่องของบริษัทจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรม แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นในปี พ .ศ. 2543 เป็นต้นไป เช่นเดียวกับบริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรม แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นตามลำดับ ในด้านความสามารถในการหำกำไรพบว่าบริษัท เอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) มีแนวโน้มในอนาคตที่จะสามารถหำกำไรได้สูงสุด และให้ประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นดีที่สุดในขณะที่บริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการหำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าอุตสาหกรรมเฉลี่ยโดยทั่วไป เนื่องจากบริษัทได้มีการเพิ่มทุนในปี 2544 และบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ก็เช่นกัน มีความสามารถในการหำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าอุตสาหกรรมเฉลี่ยโดยทั่วไปเป็นผลมาจากการควบคุมต้นทุนของบริษัทและการปรับราคาขายให้สูงขึ้นในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์และอัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์ พบว่าบริษัทเอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานและบริหารสิน ทรัพย์ โดยมีอัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์เฉลี่ย 5 ปีสูงสุด และมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมและสินทรัพย์ถาวรสูงสุด และสูงกว่าอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี พ .ศ. 2543 เป็นต้นไป ส่วนบริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในการ

บริหารสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยอุตสาหกรรม เนื่องจากมีเงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรจำนวนมาก ในด้านโครงสร้างเงินทุนและนโยบายทางการเงิน บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) มีความเสี่ยงทางการเงินในระยะยาวต่ำ เนื่องจากมีสัดส่วนของหนี้สินระยะยาวต่ำกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น และมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย และความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำที่มีแนวโน้มดีขึ้น ส่วนบริษัทเอเซีย นอร์ธ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ก็มีความเสี่ยงทางการเงินระยะยาวต่ำเช่นกัน โดยมีสัดส่วนของหนี้สินระยะยาวต่ำกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น แต่มีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำที่มีแนวโน้มลดลง ขณะที่บริษัท ควอลิตีเฮาส์ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีความเสี่ยงทางการเงินค่อนข้างสูง เนื่องจากมีการก่อหนี้ระยะยาวเป็นสัดส่วนจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น แต่มีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นในปี พ.ศ. 2544 จากผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

สุนิสา ธัญญสกุลกิจ (2545) ศึกษาการวิเคราะห์หีบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยวิธีการวิเคราะห์หีบการเงินเปรียบเทียบและการพยากรณ์แนวโน้มของอุตสาหกรรมแต่ละกลุ่มในระหว่างปี 2539 ถึงปี 2543 โดยใช้เกณฑ์จำนวนของสินทรัพย์รวมปี 2543 จากการแบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทขนาดเล็ก กลุ่มบริษัทขนาดกลาง และกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ เพื่อให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ชัดเจนและมากขึ้น จากการศึกษาพบว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของอุตสาหกรรมขนาดเล็กมีสภาพคล่องสามารถเปลี่ยนสภาพสินทรัพย์หมุนเวียนเร็วเป็นเงินสดเพื่อชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี แต่อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินรวม ในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก การบริหารเงินสดยังไม่ดีนัก ไม่มีเงินสดที่ได้จากการดำเนินงานมาชำระหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวได้ ส่วนอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อุตสาหกรรมขนาดใหญ่สามารถนำสินทรัพย์หมุนเวียนมาบริหารงานได้ดีกว่าอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก ทำให้เกิดกำไรและผลตอบแทนมากที่สุด เป็นไปในแนวทางเดียวกับอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้ควรลงทุนในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ส่วนอัตรากำไรจากการดำเนินงาน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วอุตสาหกรรมขนาดกลางมีอัตราส่วนนี้ที่ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมขนาดกลางมีประสิทธิภาพในการบริหารให้เกิดกำไรและครอบคลุมค่าใช้จ่ายมากที่สุด สรุปได้ว่า กลุ่มบริษัทขนาดเล็ก มีสภาพคล่องปานกลาง มีแนวโน้มที่จะใช้สินทรัพย์ได้มีประสิทธิภาพดีขึ้น มีอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ในช่วงร้อยละ 21.66 ถึงร้อยละ 27.77 และมีแนวโน้มที่จะก่อหนี้ลดลง สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดกลางมีสภาพคล่องค่อนข้างต่ำ แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ดีขึ้น มีอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ระหว่างร้อยละ

20.83 ถึงร้อยละ 23.93 และระดับหนี้สินมีแนวโน้มลดลง สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่มีสภาพคล่องต่ำที่สุด แต่มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์มากกว่ากลุ่มบริษัททั้ง 2 ขนาดข้างต้น และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่ำที่สุด คือ อยู่ในระหว่างร้อยละ 12.57 ถึงร้อยละ 19.66 และพบว่า มีระดับการก่อหนี้ลดลงเช่นเดียวกัน ในส่วนของการพยากรณ์พบว่า ค่าพยากรณ์ที่คาดไว้สำหรับกำไรจากการดำเนินงานในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2544 คือ กลุ่มบริษัทขนาดเล็กมีกำไรจากการดำเนินงานเป็น 122.1232 ล้านบาท ในขณะที่กลุ่มบริษัทขนาดกลางมีกำไรจากการดำเนินงาน 295.5370 ล้านบาท และส่วนของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่จะมีกำไรจากการดำเนินงาน 39.0794 ล้านบาท

วิชณี เอี่ยมชุ่ม (2545) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัท ในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) และการพรรณนา (descriptive) จากรายงานทางการเงินประจำปีของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2539-พ.ศ. 2543 โดยการคำนวณหาอัตราส่วนทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนที่แสดงสภาพคล่องลดลง จากการเพิ่มขึ้นของเงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้น กลุ่มสินค้ากลสิกรรมยังขาดความสามารถในการจัดหาเงินสด จากการดำเนินงานปกติเพื่อนำมาจ่ายชำระคืนหนี้สินทั้งหมด อันเป็นผลมาจากความไม่แน่นอนของความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ย และจากความไม่แน่นอนของกำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษี เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์หรือเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นเพื่อก่อให้เกิดผลตอบแทน พบว่ากลุ่มกลสิกรรมมีผลตอบแทนในรูปของกำไรที่ลดลง เป็นกลุ่มที่มีสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไรต่ำสุด เนื่องมาจากมีต้นทุนขายที่เพิ่มสูงขึ้นและมีการใช้เงินทุนจากการก่อหนี้ จึงทำให้มีภาระในรูปของดอกเบี้ยจ่ายสูง ส่งผลให้มีกำไรต่ำ อัตราส่วนราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นจึงลดลง และความเชื่อมั่นจากนักลงทุนก็ลดลงเช่นเดียวกัน กลุ่มสินค้ากลสิกรรมจึงมีมูลค่าทางการตลาดที่ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ในขณะที่กลุ่มสินค้าประมงเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ มูลค่าทางการตลาดและความเสี่ยงจากการใช้แหล่งเงินทุนจากภายนอกสูงที่สุด และกลุ่มปศุสัตว์เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ และมูลค่าทางการตลาดต่ำที่สุด ในส่วนของการพยากรณ์พบว่าอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร จะมีแนวโน้มของต้นทุนขาย ที่เพิ่มขึ้นมากกว่ายอดขาย ส่งผลให้มีกำไรขั้นต้นที่ลดลงในอีก 2 ปี ข้างหน้า

ยิ่งลักษณ์ หะยะมิน (2545) ศึกษาการวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัท ในอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง จากการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งได้แก่ข้อมูลจาก CD-ROM ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและรายงานประจำปี

ของบริษัทในอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี ตั้งแต่ปี 2535-2543 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 9 ปี โดยการวิเคราะห์ทางการเงินและทำการวิเคราะห์แนวโน้ม เพื่อพยากรณ์ยอดขาย เมื่อพิจารณาอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง และ อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วของอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง พบว่า มีแนวโน้มดีขึ้น แสดงถึงความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนรวมและสินทรัพย์หมุนเวียนเร็วเป็นเงินสด เพื่อชำระหนี้ได้ดีขึ้น ส่วนแนวโน้มความสามารถในการทำกำไรในรูปของกำไรขั้นต้นและกำไร จากการดำเนินงานมีค่าเพิ่มขึ้น แต่กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง ทั้งนี้สาเหตุก็เป็นผลกระทบอย่างมากจากขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยธุรกิจปูนซีเมนต์เป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการทำกำไรดีที่สุด ในส่วนของการพยากรณ์พบว่าธุรกิจ จดอกริต กระเบื้อง และปูนซีเมนต์ จะมีแนวโน้มของยอดขายที่ลดลงในอีก 2 ปีข้างหน้า

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน มีประโยชน์ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานของกิจการในปัจจุบันและช่วยในการวางแผนสร้าง การเติบโตในอนาคตของกิจการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลัง หลาย ๆ ปี เพื่อดูแนวโน้ม หรืออาจเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน หรือ กิจการอื่น ๆ เพื่อดูว่ากิจการประสบปัญหาในด้านใดบ้าง เพื่อหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงดำเนินการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบนเพื่อใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว โดยจะศึกษาในด้านความคล่องตัวทางการเงิน ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการก่อหนี้ ความสามารถในการทำกำไร และวิเคราะห์ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมถึงการวิเคราะห์ถึงจุดคุ้มทุนในการการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายระหว่างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน โดยทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงานต่าง ๆ ย้อนหลัง 4 ปี ตั้งแต่ปี 2550, 2551, 2552 และปี 2553 ใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2554-กุมภาพันธ์ 2555

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน เท่านั้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ การวิเคราะห์ หาจุดคุ้มทุน (Break Even Point) เพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างรายได้ ต้นทุนการผลิต และผลกำไร เพื่อกำหนดปริมาณการผลิตที่เหมาะสม โดยใช้สูตรในการคำนวณวิธีพีชคณิต ดังนี้

กำหนดให้ Q = จำนวนหน่วยขาย (หรือผลิต) ณ จุดคุ้มทุน

P = ราคาต่อหน่วย

F = ต้นทุนคงที่รวม

V = ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

ณ จุดคุ้มทุน ยอดขาย = ต้นทุนรวม

$$PQ = F + VQ$$

$$PQ - VQ = F$$

$$Q(P - V) = F$$

ดังนั้น

$$Q = \frac{F}{P - V}$$

การวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการใช้ประโยชน์จากค่าความสัมพันธ์ของข้อมูลที่น่ามาเปรียบเทียบ คือ หลังจากการเปรียบเทียบแล้ว ค่าที่คำนวณได้จะสามารถชี้แนะ หรือบ่งบอกความหมายได้ว่า ผลการปฏิบัติงานในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นอย่างไร ได้แก่

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratios)

1.1 อัตราส่วนหมุนเวียน (Current ratio)

เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ผลลัพธ์ที่ได้ จะบอกให้ทราบว่า ณ วันที่กิจการวิเคราะห์มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากเป็นกี่เท่าของหนี้สินหมุนเวียน

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

1.2 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (operating cash flow to current liabilities ratio)

เป็นอัตราส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเงินเข้าสุทธิจากการดำเนินงานหรือเงินทุนจากการดำเนินงานกับรายจ่ายตามข้อผูกพัน เช่น หนี้สินหมุนเวียน ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง

แสดงว่า กำไรจากการดำเนินงานในรูปเงินสดที่คาดว่าจะได้ยิ่งมากขึ้น นั่นหมายความว่า ความคล่องตัวสูง

$$\text{Operating Cash Flow To Current Liabilities Ratio} = \frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (activity ratio)

2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (inventory turnover)

เป็นอัตราส่วนระหว่างต้นทุนขายกับสินค้าคงเหลือ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่า รอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กิจการสามารถหาสินค้าเท่ากับจำนวนสินค้าคงเหลือมาจำหน่ายได้กี่ครั้ง และสินค้าคงเหลือสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสด หรือลูกหนี้ได้เร็วเพียงใด แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการว่าบริหารสินค้าคงเหลือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ไม่ถือสินค้าคงเหลือไว้มากหรือน้อยเกินไป

$$\text{Inventor Turnover} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$$

2.2 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (total assets turnover)

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างค่าขายสุทธิกับสินทรัพย์รวมสุทธิโดยเฉลี่ย เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่ากิจการมีความสามารถในการใช้ทรัพย์สินทั้งสิ้น โดยสินทรัพย์ทั้งสิ้นที่มีอยู่ก่อให้เกิดยอดขายมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนกี่รอบในระยะเวลารอบบัญชี นับเป็นการดูความสามารถการใช้สินทรัพย์อย่างกว้าง ๆ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำก็แสดงว่ามีสินทรัพย์บางอย่างเกินความต้องการ ควรจะได้สำรวจเพื่อตัดจำหน่ายออกไป

$$\text{Total Asset Turnover} = \frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ (leverage ratio)

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (debt ratio)

เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับสินทรัพย์ทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกได้ว่าเงินทุนที่กิจการนำไปใช้ในสินทรัพย์ทั้งหมด ได้มาจาก แหล่งเงินทุนจากการก่อหนี้ เป็นอัตราส่วนเท่าใด ซึ่งถ้าเป็นไปในอัตราส่วนที่มากก็แสดงว่ากิจการมีความสามารถในการก่อหนี้สูง

อัตราส่วนนี้ต่ำเกินไปจะไม่เป็นผลดีต่อกิจการ เพราะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีเครดิตไม่ดีพอ ทำให้การขยายตัวเป็นไปได้ช้า ๆ

$$\text{Debt Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (profitability ratio)

4.1 อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (gross profit margin)

เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการผลิตและนโยบายการตั้งราคาอย่างไร

$$\text{Gross Profit Margin} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.2 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (net operating margin)

เป็นอัตราส่วนที่คำนึงถึง ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ที่นอกจากต้นทุนสินค้าที่ขายแล้ว ยังครอบคลุมไปถึงต้นทุนในการบริหารและการขาย ซึ่งมีการจ่ายเงินสดออกไปและยังรวมไปถึงค่าเสื่อมราคาที่จะต้องตัดออกจากมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรอีกด้วย

$$\text{Net Operating Margin} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.3 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (net profit margin)

เป็นการคำนวณระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจหลังหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ออกแล้ว

$$\text{Net Profit Margin} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}}$$

4.4 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (return on investment)

เป็นการเปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ที่มีตัวตน ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าธุรกิจใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์เกิดประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

$$\text{Return on investment} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

การวิเคราะห์ด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวในการบริหารการเงิน เพื่อควบคุม การใช้จ่ายในการผลิตและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ดี โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่

1. ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

คำนวณจากต้นทุนขายที่เกิดขึ้นตลอดปีงบประมาณต่อรายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานตลอดปีงบประมาณ โดยคิดเทียบเป็นร้อยละ

$$\text{ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน} = \frac{\text{ต้นทุนขาย} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$$

2. ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

คำนวณจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นตลอดปีงบประมาณต่อรายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานตลอดปีงบประมาณ โดยคิดเทียบเป็นร้อยละ

$$\text{ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$$

ในการศึกษาเปรียบ เทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวในกลุ่มภาคเหนือตอนบนในครั้งนี้ มีเงื่อนไขของข้อมูลเพื่อใช้คำนวณหาจุดคุ้มทุน และหาอัตราส่วนทางการเงินในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ประกอบด้วย

- 1.1 จำนวนเงินที่ใช้ในการซื้อเมล็ดพันธุ์คืนจากแปลงขยายพันธุ์
- 1.2 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการอบเมล็ดพันธุ์
- 1.3 ค่าวัสดุที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์
- 1.4 ค่าเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์

2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 2.1 ค่าวัสดุการผลิตใช้ไป
- 2.2 ค่าเคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป
- 2.3 ค่าอะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป
- 2.4 ค่าจ้างเหมาขนส่งเมล็ดพันธุ์
- 2.5 ค่ากระแสไฟฟ้า
- 2.6 ค่าวัสดุตัดบัญชี
- 2.7 ค่าจ้างชั่วคราว
- 2.8 ค่าน้ำมันในการขนส่งเมล็ดพันธุ์

2.9 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าจ้างเหมาแรงงาน ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าบัตรแสดงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ ค่าวัสดุโฆษณาประชาสัมพันธ์

3. ต้นทุนขาย ประกอบด้วย

3.1 ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์เสื่อมความงอก

4. รายได้จากการดำเนินงาน ประกอบด้วย

4.1 รายได้จากการขายเมล็ดพันธุ์หลัก ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน ขายเมล็ดพันธุ์เสื่อมความงอก

4.2 รายได้จากการให้บริการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์

4.3 รายได้จากการให้บริการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

4.4 รายได้จากการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี งบดุล งบรายได้และค่าใช้จ่าย รายงานต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ประจำปี และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ในเขตภาคเหนือตอนบน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การอธิบายเชิงพรรณนา (descriptive method)

อธิบายลักษณะทั่วไป และการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวใน การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ในเขตภาคเหนือตอนบน

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method)

วิเคราะห์ หาค่าต้นทุน วิเคราะห์ต้นทุนของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยวิเคราะห์ ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน และ วิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน เพื่อเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่าย การคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์ หาค่าต้นทุน จะรวบรวมข้อมูลทางการเงิน จาก งบดุล งบกำไรขาดทุน และรายงานประจำปี จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ในเขตภาคเหนือตอนบน ระยะเวลา

4ปี ตั้งแต่ปี 2550–2553 โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Ratios Analysis) มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยนำเสนอข้อมูลในรูปคำบรรยาย ร้อยละ อัตราส่วน ตาราง และกราฟ

ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าว ระหว่าง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ในเขตภาคเหนือตอนบน

ทดสอบ ทางสถิติเพื่อหาค่า ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม วิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน ในด้านต่าง ๆ เพื่อหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทางการเงิน ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ระหว่างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ในเขตภาคเหนือตอนบน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระหว่างวันที่ 18 มิถุนายน 2554 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555

แผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	พ.ศ. 2554				พ.ศ. 2555			
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
จัดทำโครงร่างงานวิจัย (บทที่ 1-3)								
พิจารณาและปรับปรุงเครื่องมือในการเก็บข้อมูล	↔							
เก็บข้อมูล (บทที่ 4)								
สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูล (บทที่ 5)								

↔

↔

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการศึกษาค้างนี้ จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นการวิเคราะห์ทางการเงิน ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน โดยเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน อันเกิดจากข้อมูลในการดำเนินกิจการเหมือนกัน ในระยะเวลาเดียวกัน ของแต่ละศูนย์ทั้ง 4 ศูนย์ ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2550-2553

2. วิเคราะห์ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าวในการบริหาร การเงินเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายในการผลิตและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ในการดำเนินกิจการเหมือนกัน ในระยะเวลาเดียวกัน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2550-2553

3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยเปรียบเทียบ จุดคุ้มทุน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ ต้นทุนการผลิตและผลกำไร อันเกิดจากข้อมูลของกิจการ ซึ่งดำเนินกิจการเหมือนกัน ในระยะเวลาเดียวกันของแต่ละศูนย์ทั้ง 4 ศูนย์ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2550-2553

การเปรียบเทียบตามวิธีนี้จะช่วยให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถทราบได้ว่าแต่ละศูนย์ มีภาวะทางการเงินดีเลวอย่างไร ในการดำเนินงานลักษณะเดียวกันและคล้ายคลึงกัน และยัง ช่วยให้กิจการสามารถทราบแนวโน้มทางการเงินจากอดีตถึงปัจจุบัน ช่วยในการจัดทำ งบประมาณได้

ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สามารถวิเคราะห์อัตราส่วน ทาง การเงินโดยแยกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านสภาพคล่อง ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ด้านความสามารถในการก่อหนี้ และด้านความสามารถในการทำ กำไร และด้านประสิทธิผล การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

จากผลการคำนวณค่าอัตราส่วนทางการเงินของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ โดยใช้ อัตราส่วนทางการเงิน 11 อัตราส่วน ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

อัตราส่วน	2550	2551	2552	2553	ค่าเฉลี่ย
ด้านสภาพคล่อง (เท่า)					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.21	2.16	2.08	2.74	2.30
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน					
ต่อหนี้สินหมุนเวียน	1.24	1.25	1.00	1.21	1.18
ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (ครั้ง)					
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	220.12	24.16	27.26	2.00	68.39
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	2.21	1.67	2.50	0.78	1.79
ด้านความสามารถในการก่อหนี้ (เท่า)					
อัตราส่วนหนี้สิน	0.70	0.70	0.70	0.62	0.68
ด้านความสามารถในการทำกำไร (%)					
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	-13	17	16	16	9
อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน	-19	3	4	6	-1.5
อัตราส่วนกำไรสุทธิ	-19	3	4	6	-1.5
อัตราผลตอบแทนของการลงทุน	-42	4	10	4	-6
ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว (%)					
อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการ					
ดำเนินงาน	113.08	83.46	84.41	84.12	91.27
อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการ					
ดำเนินงาน	6.00	13.96	11.39	10.15	10.38

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

ตาราง 2 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

อัตราส่วน	2550	2551	2552	2553	ค่าเฉลี่ย
ด้านสภาพคล่อง (เท่า)					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.24	1.98	2.54	2.84	2.40
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน					
ต่อหนี้สินหมุนเวียน	0.74	0.71	1.36	1.54	1.09
ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (ครั้ง)					
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	9.39	4.47	5.46	2.86	5.55
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	3.14	1.69	1.46	1.38	1.92
ด้านความสามารถในการก่อหนี้ (เท่า)					
อัตราส่วนหนี้สิน	0.71	0.75	0.61	0.57	0.66
ด้านความสามารถในการทำกำไร (%)					
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	-6	15	2	19	7.5
อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน	-19	6	-8	10	-2.75
อัตราส่วนกำไรสุทธิ	-19	6	-8	10	-2.75
อัตราผลตอบแทนของการลงทุน	-59	11	-12	14	-11.5
ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว (%)					
อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	106.31	79.65	98.15	81.2	91.34
ดำเนินการ				6	
อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	12.58	8.72	9.97	8.83	10.03

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลองงบบุคลากร และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

ตาราง 3 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

อัตราส่วน	2550	2551	2552	2553	ค่าเฉลี่ย
ด้านสภาพคล่อง (เท่า)					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.37	2.15	2.28	2.82	2.41
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน	1.83	1.82	1.66	2.19	1.88
ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (ครั้ง)					
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	12.70	56.46	32.37	52.63	51.24
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	3.20	2.81	2.98	4.77	3.44
ด้านความสามารถในการก่อหนี้ (เท่า)					
อัตราส่วนหนี้สิน	0.67	0.73	0.66	0.53	0.65
ด้านความสามารถในการทำกำไร (%)					
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	-8	13	7	13	6.25
อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน	-13	6	2	9	1
อัตราส่วนกำไรสุทธิ	-13	6	2	9	1
อัตราผลตอบแทนของการลงทุน	-43	16	5	45	5.75
ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว (%)					
อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	108.28	87.52	93.38	87.18	94.09
อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	5.12	6.64	4.93	3.49	5.05

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

ตาราง 4 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

อัตราส่วน	2550	2551	2552	2553	ค่าเฉลี่ย
ด้านสภาพคล่อง (เท่า)					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.66	2.10	2.23	2.64	2.41
อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	1.37	1.36	1.37	1.45	1.39
ต่อหนี้สินหมุนเวียน					
ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (ครั้ง)					
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	45.74	140.71	16.84	2.85	51.54
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	2.77	4.50	3.67	1.41	3.09
ด้านความสามารถในการก่อหนี้ (เท่า)					
อัตราส่วนหนี้สิน	0.64	0.75	0.63	0.60	0.66
ด้านความสามารถในการทำกำไร (%)					
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	-8	13	12	15	8
อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน	-20	8	11	11	2.5
อัตราส่วนกำไรสุทธิ	-20	8	11	11	2.5
อัตราผลตอบแทนของการลงทุน	-54	35	40	16	9.25
ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว (%)					
อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	108.70	87.12	85.81	85.59	91.81
อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	10.85	5.12	3.29	2.96	5.56

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

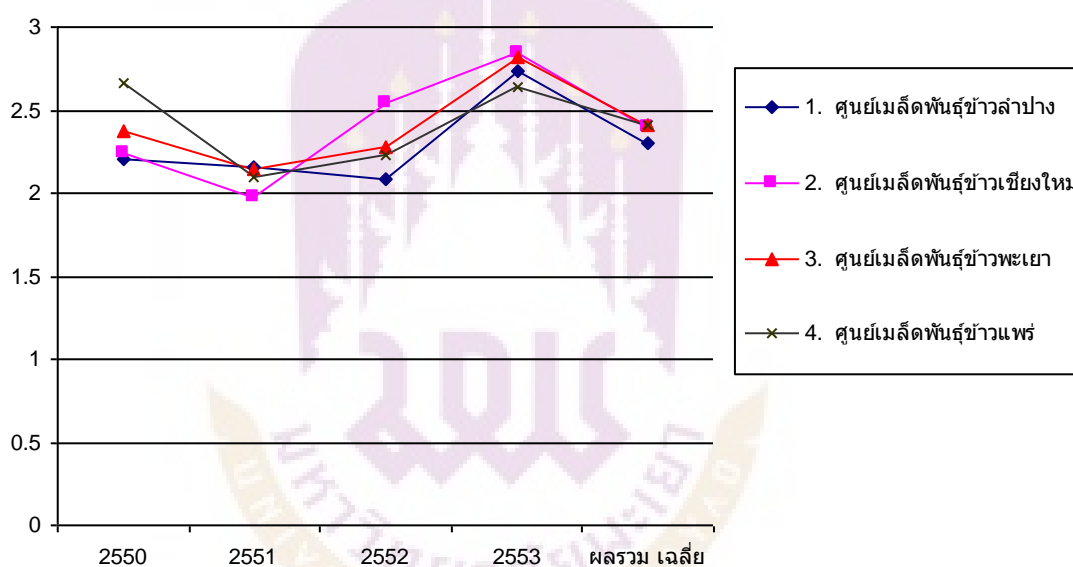
จากผลการศึกษาตามตาราง 1-4 เมื่อนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553 ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ โดยพิจารณาแยกเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านสภาพคล่อง ประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน

ตาราง 5 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	2.21	2.16	2.08	2.74	2.30
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	2.24	1.98	2.54	2.84	2.40
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	2.37	2.15	2.28	2.82	2.41
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	2.66	2.10	2.23	2.64	2.41

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 4 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเปรียบเทียบด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

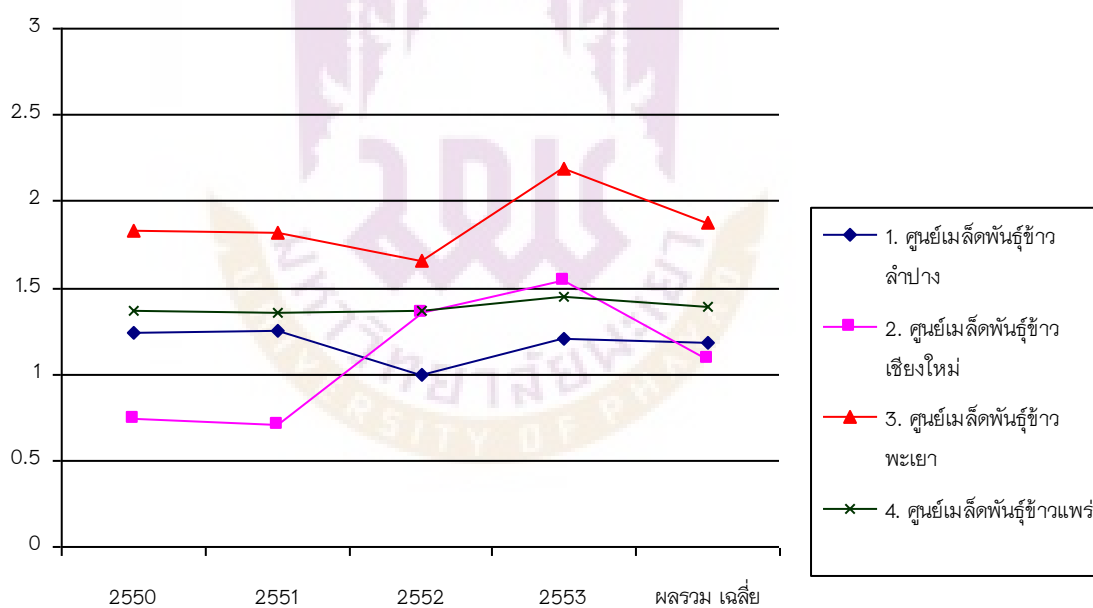
จากตาราง 5 และภาพ 4 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วน ด้านสภาพคล่องทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ คืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยรวมใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 แห่ง มีสภาพคล่องอยู่ในระดับ ใกล้เคียงกัน คือมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมากเป็น 2 เท่าขึ้นไปของหนี้สินหมุนเวียน เมื่อพิจารณาจำแนกรายปีแล้วยังพบว่าทั้ง 4 ศูนย์ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน

ลดลงในปี 2551 แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในปีถัดไป และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.30 เท่า

ตาราง 6 แสดงอัตราส่วนเฉลี่ยด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์

อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน (เท่า)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	1.24	1.25	1.00	1.21	1.18
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	0.74	0.71	1.36	1.54	1.09
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	1.83	1.82	1.66	2.19	1.88
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	1.37	1.36	1.37	1.45	1.39

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 5 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนเปรียบเทียบด้านสภาพคล่องของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 6 และภาพ 5 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วน ด้านสภาพคล่องทางการเงินของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ คือ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สิน

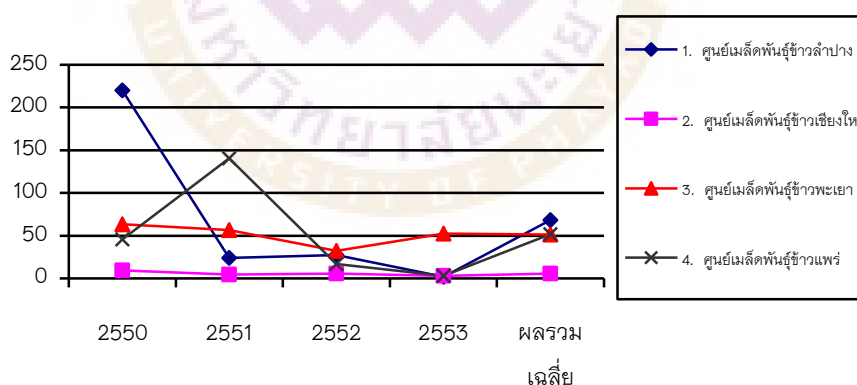
หมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยรวมไม่แตกต่างกันมาก คือมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน เป็น 1 เท่าขึ้นไปต่อหนี้สินหมุนเวียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา มีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน สูงที่สุด รองลงมาจะเป็น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ตามลำดับ ทั้ง 4 ศูนย์ มีสภาพคล่องอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

2. ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ประกอบด้วย อัตราส่วน การหมุนเวียน ของสินค้าคงเหลือ และอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

ตาราง 7 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (ครั้ง)	2550	2551	2552	2553	ผลรวม เฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	220.12	24.16	27.26	2.00	68.39
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	9.39	4.47	5.46	2.86	5.55
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	63.51	56.46	32.37	52.63	51.24
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	45.74	140.71	16.84	2.85	51.54

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

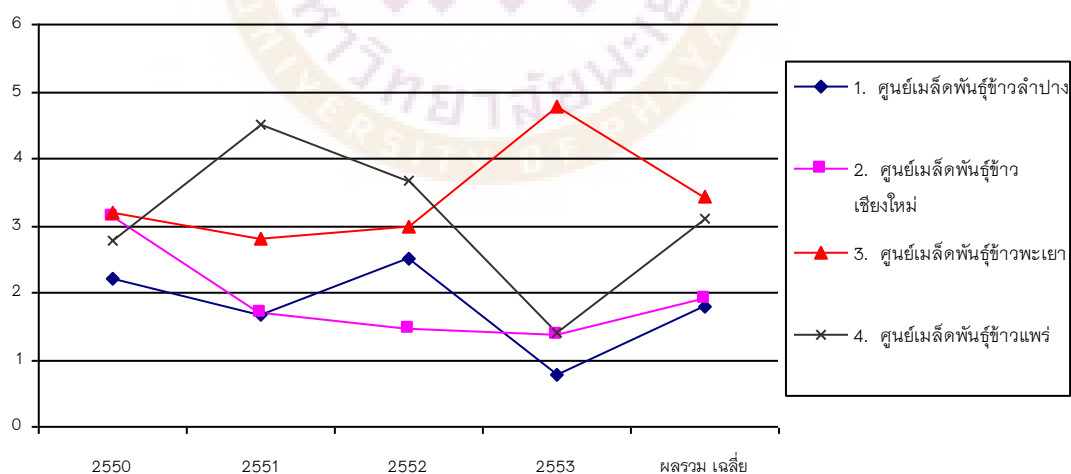
ภาพ 6 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือเปรียบเทียบ ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 7 และภาพ 6 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ คือ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ เป็นอัตราส่วน ระหว่างต้นทุนขาย กับสินค้ำคงเหลือ ซึ่งมีอัตราที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ที่น้อยที่สุด แสดงให้เห็นถึงว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีการหมุนเวียนของสินค้าช้า มีสินค้าคงเหลือไว้มาก ขายสินค้าได้ช้ากว่าศูนย์อื่น ๆ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีการหมุนเวียนของสินค้าที่ดีที่สุด

ตาราง 8 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (ครั้ง)	2550	2551	2552	2553	ผลรวม เฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	2.21	1.67	2.50	0.78	1.79
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	3.14	1.69	1.46	1.38	1.92
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	3.2	2.81	2.98	4.77	3.44
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	2.77	4.50	3.67	1.41	3.09

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 7 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมเปรียบเทียบด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

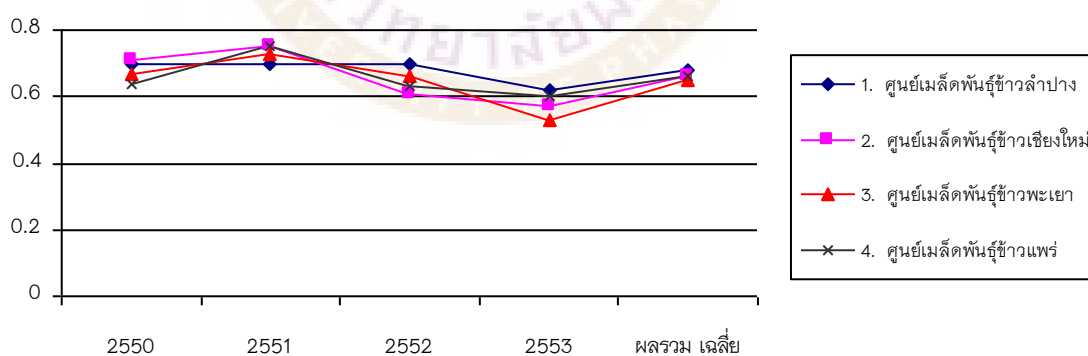
จากตาราง 8 และภาพ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ซึ่งเป็นอัตราส่วน ระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งหมายถึง ศูนย์ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ทั้งหมดที่ศูนย์มีอยู่เพื่อให้เกิดยอดขายได้เต็มที่ รองลงมา คือ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน ส่วน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เชียงใหม่และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ

3. ด้านความสามารถในการก่อหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สิน

ตาราง 9 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการก่อหนี้ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนหนี้สิน (เท่า)	2550	2551	2552	2553	ผลรวม เฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	0.70	0.70	0.70	0.62	0.68
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	0.71	0.75	0.61	0.57	0.66
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	0.67	0.73	0.66	0.53	0.65
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	0.64	0.75	0.63	0.60	0.66

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 8 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนหนี้สินเปรียบเทียบด้านความสามารถในการก่อหนี้
ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

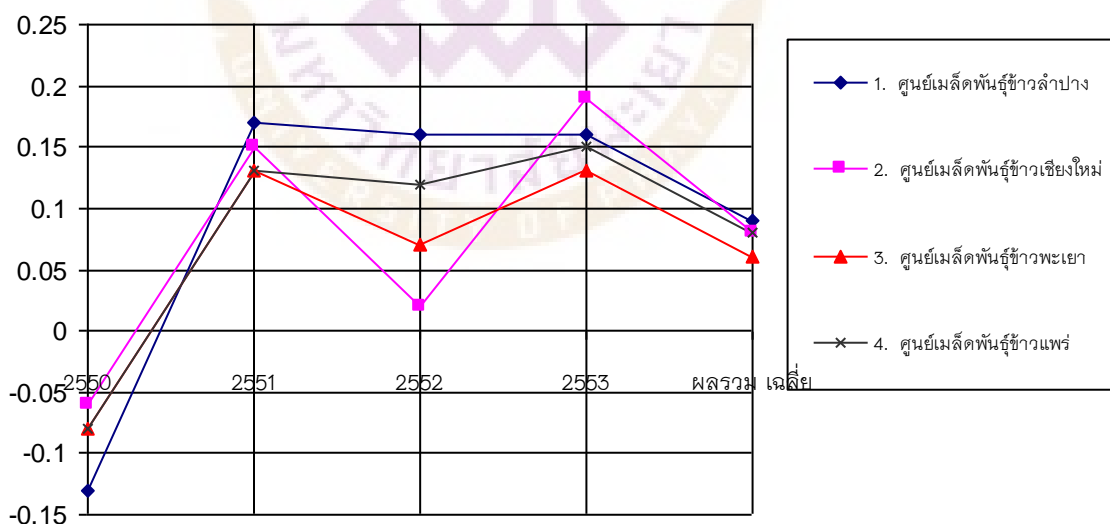
จากตาราง 9 และภาพ 8 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนด้านความสามารถในการก่อหนี้ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ คืออัตราส่วนหนี้สิน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับสินทรัพย์ทั้งหมด พบว่ามีอัตราส่วนในการก่อหนี้สินอยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ามีการก่อหนี้สินน้อย

4. ด้านความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนของการลงทุน

ตาราง 10 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	-13	17	16	16	9
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	-6	15	2	19	7.5
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	-8	13	7	13	6.25
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	-8	13	12	15	8

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

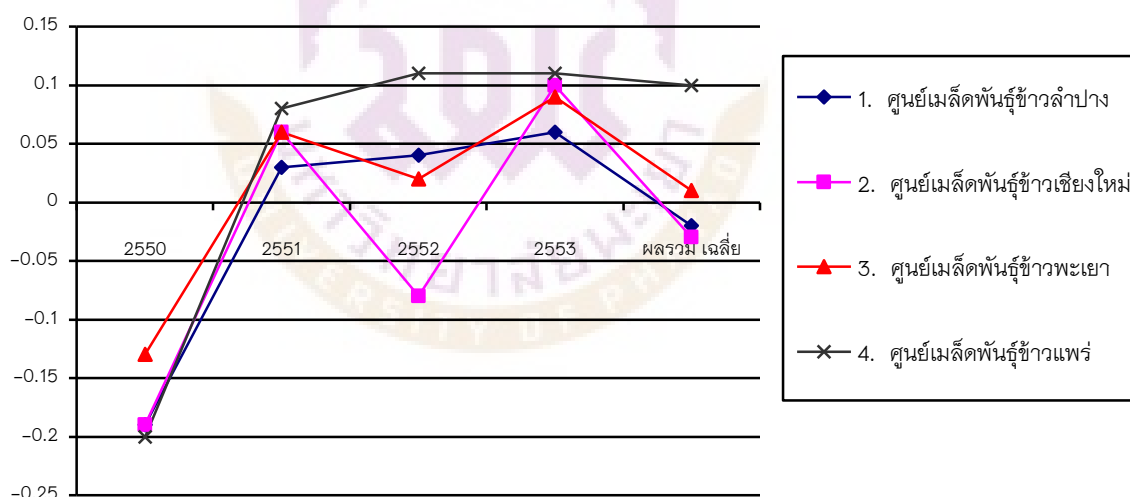
ภาพ 9 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรขั้นต้นเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 10 และภาพ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตรา ส่วนด้านความสามารถในการทำกำไร ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ มีอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ซึ่งเป็นอัตราระหว่างกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีอัตราส่วนกำไรขั้นต้น สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	-19	3	4	6	-1.5
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	-19	6	-8	10	-2.75
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	-13	6	2	9	1
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	-20	8	11	11	2.5

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 10 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

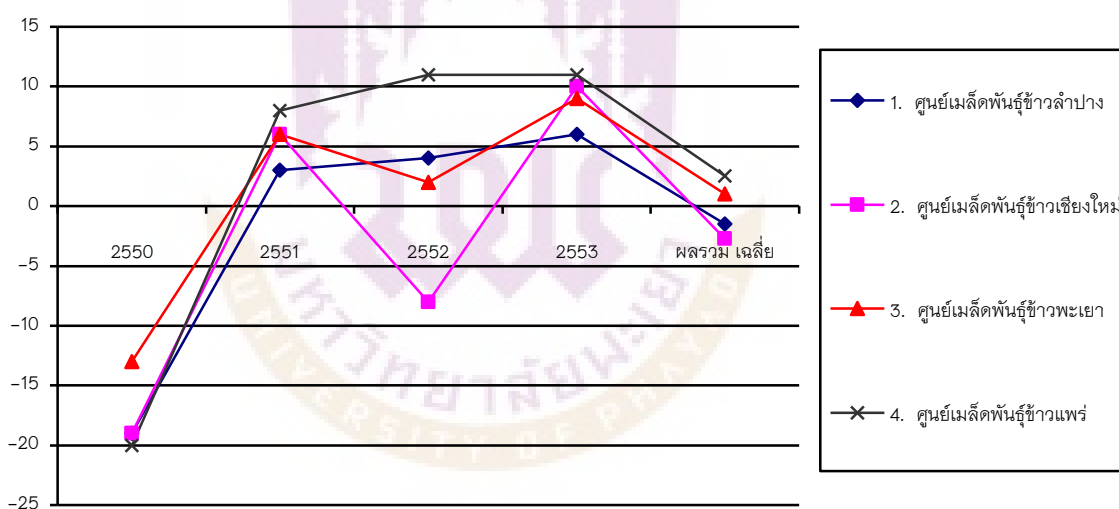
จากตาราง 11 และภาพ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขาย พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนกำไร จากการดำเนินงาน สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา สำหรับ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานติดลบ

ตาราง 12 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนกำไรสุทธิ (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	-19	3	4	6	-1.5
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	-19	6	-8	10	-2.75
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	-13	6	2	9	1
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	-20	8	11	11	2.5

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 11 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนกำไรสุทธิเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

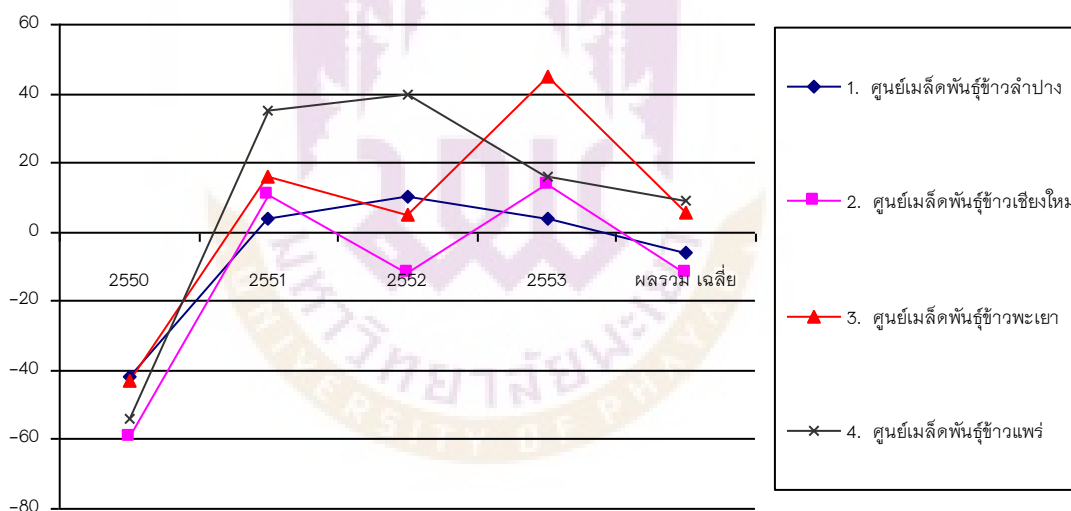
จากตาราง 12 และภาพ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวมทั้ง 4 ศูนย์ ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย พบว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

มีอัตราส่วนกำไรสุทธิ สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา สำหรับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนกำไรสุทธิติดลบ

ตาราง 13 แสดงอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราส่วนผลตอบแทนของการลงทุน (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	-42	4	10	4	-6
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	-59	11	-12	14	-11.5
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	-43	16	5	45	5.75
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	-54	35	40	16	9.25

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 12 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนผลตอบแทนจากลงทุนเปรียบเทียบด้านความสามารถในการทำกำไรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 13 และภาพ 12 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทน จากการลงทุนของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวม พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนผลตอบแทน สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

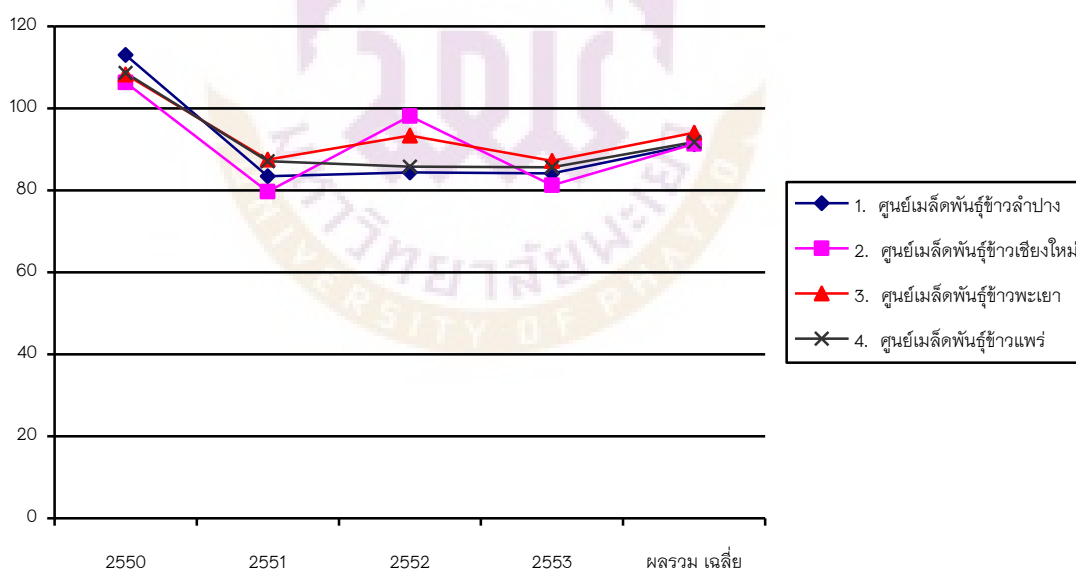
พะเยา สำหรับ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนดีดล

5. ความสามารถในการ ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน เป้าหมายไม่เกิน 82% และอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน เป้าหมายไม่เกิน 5.5%

ตาราง 14 แสดงอัตราส่วนด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวมเฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	113.08	83.46	84.41	84.12	91.27
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	106.31	79.65	98.15	81.26	91.34
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	108.28	87.52	93.38	87.18	94.09
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	108.70	87.12	85.81	85.59	91.81

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

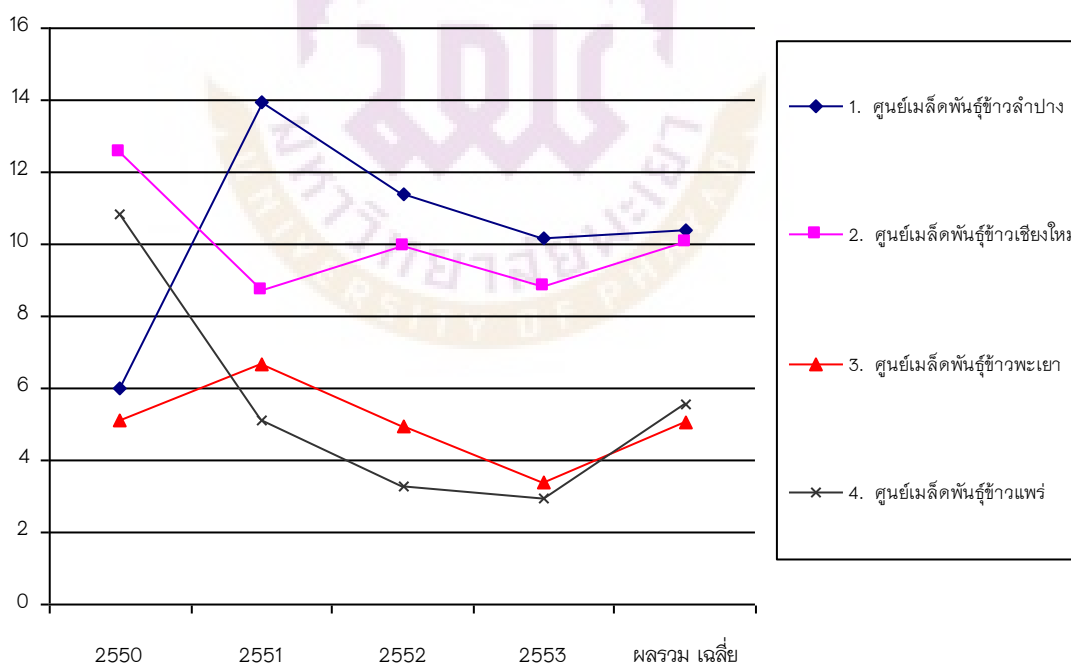
ภาพ 13 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานเปรียบเทียบด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 14 และภาพ 13 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้ จากการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ พบว่า มีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้ อยู่ใน ระดับสูงที่ใกล้เคียงกัน ในปี 2550 มีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้ สูงกว่าปีอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยของ อัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานสูงเกินเป้าหมายที่กำหนดไม่เกิน 82% แสดงว่า มีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้ ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้มากที่สุด

ตาราง 15 แสดงอัตราส่วนด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จาก การดำเนินงาน (%)	2550	2551	2552	2553	ผลรวม เฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง	6.00	13.96	11.39	10.15	10.38
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่	12.58	8.72	9.97	8.83	10.03
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา	5.12	6.64	4.93	3.39	5.05
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่	10.85	5.12	3.29	2.96	5.56

ที่มา: จากการคำนวณ งบทดลอง งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 14 แสดงแผนภูมิอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเปรียบเทียบ ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

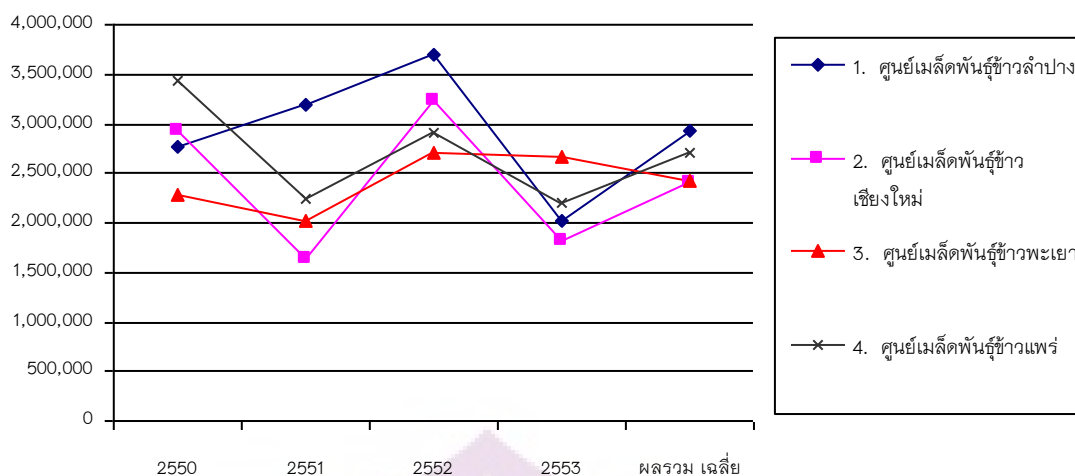
จากตาราง 15 และภาพ 14 แสดงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน พิจารณาแล้วพบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน ที่สูง ซึ่งอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเป้าหมายกำหนดไม่เกิน 5.5% แสดงว่ามีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานอยู่ในเป้าหมายที่กำหนด

6. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยเปรียบเทียบจุดคุ้มทุน ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ต้นทุนการผลิตและผลกำไร อันเกิดจากข้อมูลของกิจการซึ่งดำเนินกิจการเหมือนกัน ในระยะเวลาเดียวกันของแต่ละศูนย์ 4 ศูนย์ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2550-2553

ตาราง 16 แสดงการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจากการดำเนินงาน

จุดคุ้มทุน (กก.)	2550	2551	2552	2553	ผลรวม เฉลี่ย
1. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ลำปาง	2,777,514	3,193,654	3,701,007	2,012,797	2,921,243
2. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เชียงใหม่	2,937,505	1,638,043	3,239,443	1,810,432	2,406,355
3. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พะเยา	2,273,936	2,018,487	2,707,049	2,662,596	2,415,517
4. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว แพร่	3,439,250	2,246,678	2,910,373	2,200,756	2,699,264

ที่มา: จากการคำนวณ งบประมาณ งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553

ภาพ 15 แสดงแผนภูมิการเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนจากการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน

จากตาราง 16 และภาพ 15 แสดงค่าเฉลี่ยของจุดคุ้มทุนจากการดำเนินงาน โดยการคำนวณหาจำนวนขายที่จุดคุ้มทุนพิจารณาแล้วพบว่า ทั้ง 4 ศูนย์มีจุดคุ้มทุนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางต้องผลิตและขายในจำนวนที่สูงที่สุด คือจำนวน 2,921,243 กิโลกรัม จึงจะคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ต้องผลิตและขายในจำนวน 2,699,264 กิโลกรัม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ต้องผลิตและขายในจำนวน 2,415,517 กิโลกรัม และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ต้องผลิตและขายในจำนวน 2,406,355 กิโลกรัม จึงจะคุ้มทุน

การทดสอบทางสถิติ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละศูนย์ฯ โดยทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านสภาพคล่อง ประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ฯ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17-18

ตาราง 17 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของ
แต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	-.429	6	.683
ลำปาง-พะเยา	-.515	6	.625
ลำปาง-แพร่	-.532	6	.614
เชียงใหม่-พะเยา	-.021	6	.984
เชียงใหม่-แพร่	-.032	6	.976
พะเยา-แพร่	-.012	6	.991

จากตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน
ด้านสภาพคล่อง อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของ
ทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าใน ด้านสภาพคล่อง
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ทุกศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพในการใช้เงินลงทุนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกระแสเงินสด

จากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.397	3.459	.715
ลำปาง-พะเยา	-5.531	6	.001
ลำปาง-แพร่	-3.396	6	.015
เชียงใหม่-พะเยา	-3.278	4.546	.025
เชียงใหม่-แพร่	-1.404	3.058	.253
พะเยา-แพร่	4.279	6	.005

จากตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน
ด้านสภาพคล่อง อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ฯ
พบว่า อัตราส่วนกระแสเงินสด จากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ไม่แตกต่างกัน
ที่ระดับ 0.05 ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง-

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าในด้านสภาพคล่อง อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในรูปเงินสดสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1.88 สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ประกอบด้วย อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้างหือและอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของแต่ละศูนย์ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 19-20

ตาราง 19 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้างหือของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	1.259	3.005	.297
ลำปาง-พะเยา	.528	6	.616
ลำปาง-แพร่	.214	6	.838
เชียงใหม่-พะเยา	3.235	3.113	.046
เชียงใหม่-แพร่	1.480	3.012	.235
พะเยา-แพร่	-.398	6	.704

จากตาราง 19 ผลการทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถ ในการบริหารสินทรัพย์ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้างหือของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้างหือของแต่ละศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ยกเว้นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้างหือของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีอัตราส่วนการหมุนเวียนสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 68.39 สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตาราง 20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของ
สินทรัพย์รวม ของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	-.228	6	.827
ลำปาง-พะเยา	-2.806	6	.031
ลำปาง-แพร่	-1.703	6	.139
เชียงใหม่-พะเยา	-2.492	6	.047
เชียงใหม่-แพร่	-1.501	6	.184
พะเยา-แพร่	.441	6	.675

จากตาราง 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน
ด้านความสามารถ ในการบริหารสินทรัพย์ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของแต่ละ
ศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนการหมุนเวียนของ สินทรัพย์รวม ของแต่ละศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ
0.05 ยกเว้นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง - ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
เชียงใหม่-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบ
แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีอัตรา
การหมุนเวียนสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการก่อหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินของแต่ละศูนย์ฯ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.430	4.292	.688
ลำปาง-พะเยา	.697	6	.512
ลำปาง-แพร่	.651	6	.539
เชียงใหม่-พะเยา	.210	6	.841
เชียงใหม่-แพร่	.094	6	.928
พะเยา-แพร่	-.141	6	.893

จากตาราง 21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการก่อหนี้ อัตราส่วนหนี้สินของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนหนี้สินของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าในด้านความสามารถในการก่อหนี้ ทุกศูนย์ฯมีความสามารถในการก่อหนี้ไม่แตกต่างกัน

4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของแต่ละศูนย์ฯ โดยใช้การทดสอบ Independent t-test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 22-25

ตาราง 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรขั้นต้นของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.161	6	.878
ลำปาง-พะเยา	.311	6	.767
ลำปาง-แพร่	.110	6	.916
เชียงใหม่-พะเยา	.164	6	.875
เชียงใหม่-แพร่	.063	6	.952
พะเยา-แพร่	-.239	6	.819

จากตาราง 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนกำไรขั้นต้นของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนกำไรขั้นต้นของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าด้านความสามารถในการทำกำไร ทุกศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพในการทำกำไรขั้นต้นได้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.141	6	.893
ลำปาง-พะเยา	-.328	6	.754
ลำปาง-แพร่	-.419	6	.690
เชียงใหม่-พะเยา	-.455	6	.665
เชียงใหม่-แพร่	-.522	6	.620
พะเยา-แพร่	-.167	6	.873

จากตาราง 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน ด้านความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบ แสดงให้เห็นว่าด้านความสามารถในการทำกำไร ทุกศูนย์ฯมีประสิทธิภาพในการทำกำไรจากการดำเนินงานได้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.141	6	.893
ลำปาง-พะเยา	-.328	6	.754
ลำปาง-แพร่	-.419	6	.690
เชียงใหม่-พะเยา	-.455	6	.665
เชียงใหม่-แพร่	-.522	6	.620
พะเยา-แพร่	-.167	6	.873

จากตาราง 24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน ด้านความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนกำไรสุทธิ ของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าด้านความสามารถในการทำกำไร ทุกศูนย์ฯมีประสิทธิภาพในการทำกำไรสุทธิได้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน
ของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.265	6	.800
ลำปาง-พะเยา	-.536	6	.611
ลำปาง-แพร่	-.614	6	.562
เชียงใหม่-พะเยา	-.693	6	.514
เชียงใหม่-แพร่	-.755	6	.479
พะเยา-แพร่	-.123	6	.906

จากตาราง 25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน
ด้านความสามารถในการทำกำไร อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า
อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบ
แสดงให้เห็นว่าด้านความสามารถในการทำกำไร ทุกศูนย์มีประสิทธิภาพในการทำผลตอบแทน
จากการลงทุนได้ไม่แตกต่างกัน

5. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน และอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ โดยการใช้การทดสอบ Independent t-test ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 26-27

ตาราง 26 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	-.008	6	.994
ลำปาง-พะเยา	-.321	6	.759
ลำปาง-แพร่	-.058	6	.955
เชียงใหม่-พะเยา	-.336	6	.748
เชียงใหม่-แพร่	-.054	6	.959
พะเยา-แพร่	.305	6	.771

จากตาราง 26 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ พบว่า อัตราส่วนอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของทุกศูนย์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ทุกศูนย์ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้
จากการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ ระหว่างปี 2550-2553

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	t	df	Sig.(2-tailed)
ลำปาง-เชียงใหม่	.185	6	.859
ลำปาง-พะเยา	2.993	6	.024
ลำปาง-แพร่	1.952	6	.099
เชียงใหม่-พะเยา	4.508	6	.004
เชียงใหม่-แพร่	2.195	6	.071
พะเยา-แพร่	-.263	6	.801

จากตาราง 27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน
ด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จาก
การดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฯ พบว่า อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานของ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง –ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา –
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง –ศูนย์เมล็ด
พันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง –ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
เชียงใหม่ –ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ –ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่อ
รายได้จากการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์
ข้าวลำปาง มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 10.38 สูงกว่าทุกศูนย์
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่ายในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ในกลุ่มภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ
ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ในกลุ่ม
ภาคเหนือตอนบน และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิต
เมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ในกลุ่มภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ งบดุลของ
งบดุล และงบกำไรขาดทุน ปี พ.ศ. 2550-2553 นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน
ในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553 ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ สามารถสรุปผลการวิจัย
อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

**การศึกษาและเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน สามารถสรุปผลดังนี้**

1. ด้านสภาพคล่อง ประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนกระแสเงินสด
จากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน

1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สิน
หมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยรวมใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ มีสภาพคล่อง
อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมากเป็น 2 เท่าขึ้นไปของหนี้สินหมุนเวียน
เมื่อพิจารณาจำแนกรายปีแล้วยังพบว่าทั้ง 4 ศูนย์ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนลดลงในปี 2551
แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในปีถัดไป และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน น้อยที่สุด
มีค่าเฉลี่ย 2.30 เท่า

1.2 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยรวม
ไม่แตกต่างกันมาก คือมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็น 1 เท่าขึ้นไปต่อหนี้สิน
หมุนเวียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา มีอัตราส่วนกระแสเงินสด

จากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน สูงที่สุด รองลงมาจะเป็น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ตามลำดับ ทั้ง 4 ศูนย์ฯ มีสภาพคล่องอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

2. ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ประกอบด้วย อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ เป็นอัตราส่วน ระหว่างต้นทุนขายกับสินค้าคงเหลือ ซึ่งมีอัตราที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ที่น้อยที่สุด แสดงให้เห็นถึงว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีการหมุนเวียนของสินค้าช้า มีสินค้าคงเหลือไว้มาก ขายสินค้าได้ช้ากว่า ศูนย์อื่น ๆ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีการหมุนเวียนของสินค้าที่ดีที่สุด

2.2 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมซึ่งเป็นอัตราส่วน ระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งหมายถึง ศูนย์ฯ ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ทั้งหมดที่ศูนย์ฯ มีอยู่เพื่อให้เกิดยอดขายได้เต็มทีของลงมาคือ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างน้อย

3. ด้านความสามารถในการก่อหนี้ประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สิน

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน ซึ่งเป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับสินทรัพย์ทั้งหมด พบว่ามีอัตราส่วนในการก่อหนี้สินอยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ามีการก่อหนี้สินน้อย

4. ด้านความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน

4.1 อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีอัตราส่วนกำไรขั้นต้น สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ตามลำดับ

4.2 อัตราส่วนระหว่างกำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขายพบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนกำไร จากการดำเนินงาน สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานติดลบ

4.3 อัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนกำไรสุทธิ สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนกำไรสุทธิติดลบ

4.4 อัตราส่วน ผลตอบแทนจากการลงทุน ระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวม พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนผลตอบแทน สูงกว่าศูนย์อื่น รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนติดลบ

วิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน

1. ความสามารถในการด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน เป้าหมาย ไม่เกิน 82% และอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเป้าหมายไม่เกิน 5.5%

1.1 อัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้ อยู่ในระดับสูงที่ใกล้เคียงกัน ในปี 2550 มีอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้ สูงกว่าปีอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานสูงเกินเป้าหมายที่กำหนด 82% แสดงว่ามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้ ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้มากที่สุด

1.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน พิจารณาแล้วพบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน ที่สูง ซึ่งอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเป้าหมายกำหนดที่ 5.5% แสดงว่ามีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ ส่วน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานอยู่ในเป้าหมายที่กำหนด

2. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดยเปรียบเทียบจุดคุ้มทุน ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต้นทุนการผลิตและผลกำไรจุดคุ้มทุนจากการดำเนินงาน โดยการคำนวณหาจำนวนขายที่จุดคุ้มทุนพิจารณาแล้วพบว่า ทั้ง 4 ศูนย์ มีจุดคุ้มทุนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางต้องผลิตและขาย เมล็ดพันธุ์ ในจำนวนที่สูงที่สุด คือ จำนวน 2,921,243 กิโลกรัม จึงจะคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ต้องผลิตและขายในจำนวน 2,699,264 กิโลกรัม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาต้องผลิตและขายในจำนวน 2,415,517 กิโลกรัม และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ต้องผลิตและขายในจำนวน 2,406,355 กิโลกรัม จึงจะคุ้มทุน

ผลการทดสอบทางสถิติหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ภาคเหนือตอนบน ด้านสภาพคล่อง อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของแต่ละศูนย์ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าในด้านสภาพคล่องอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ทุกศูนย์ มีประสิทธิภาพในการใช้เงินลงทุนไม่แตกต่างกัน ผลการทดสอบ อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนแสดงให้เห็นว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานในรูปแบบเงินสดสูงที่สุด สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รองลงมา เป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถ ในการบริหารสินทรัพย์ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสิน ค่าคงเหลือของแต่ละศูนย์ฯ ผลการ ทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค่าคงเหลือของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง มีอัตราส่วนการหมุนเวียนสูงที่สุด สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รองลงมาเป็น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว เชียงใหม่มีการหมุนเวียนของสินค่าน้อยที่สุด ผลการทดสอบ อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของแต่ละศูนย์ฯ แสดงให้เห็นว่าอัตรา การหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีอัตราส่วนการหมุนเวียนสูงที่สุด สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถ ในการก่อหนี้ อัตราส่วนหนี้สินของแต่ละศูนย์ฯ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าในด้าน ความสามารถในการก่อหนี้ ทุกศูนย์มีความสามารถในการก่อหนี้ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถ ในการทำกำไรประกอบด้วยอัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วน กำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของแต่ละศูนย์ฯ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่า ด้านความสามารถในการทำกำไร ทุกศูนย์มีประสิทธิภาพในการทำกำไรได้ไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินด้านประสิทธิผล ตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของแต่ละ ศูนย์ฯ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนิน งานด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ทุกศูนย์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน อัตราค่าใช้จ่าย ต่อรายได้จากการดำเนินงาน ของแต่ละศูนย์ฯ ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่อ รายได้จากการดำเนินงานด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวลำปางมีค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานสูงที่สุด สูงกว่าทุกศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านสภาพคล่อง ประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนกระแสเงินสด จากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวทั้ง 4 ศูนย์ มีสภาพคล่องอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือมี อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมากเป็น 2 เท่าขึ้นไปของหนี้สินหมุนเวียน และมีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็น 1 เท่าขึ้นไปต่อหนี้สินหมุนเวียน

2. ด้านความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ประกอบด้วย อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมพบว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ที่น้อยที่สุด แสดงว่า ขายสินค้าได้ช้ากว่าศูนย์อื่น ๆ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีการหมุนเวียนของสินค้าที่ดีที่สุดศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งหมายถึง ศูนย์ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ทั้งหมดที่ศูนย์มีอยู่เพื่อให้เกิดยอดขายได้เต็มที่รองลงมา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

3. ด้านความสามารถในการก่อหนี้ประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สิน พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทุกศูนย์มีอัตราส่วนในการก่อหนี้สินอยู่ในระดับต่ำใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ามีการก่อหนี้สินน้อย

4. ด้านความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทน จากการลงทุนพบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี กว่าศูนย์อื่น ๆ รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พะเยา สำหรับศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนกำไรจากการ ดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิและอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุนติดลบ

5. ความสามารถในการด้านประสิทธิผลตาม ยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย อัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน เป้าหมาย ไม่เกิน 82% พบว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทุกศูนย์ สูงเกินเป้าหมายที่กำหนด แสดงว่ามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้ ซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้มากที่สุด รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ สำหรับ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานเป้าหมายกำหนดไม่เกิน 5.5% พบว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน ที่สูง แสดงว่า มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ ส่วน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานอยู่ในเป้าหมายที่กำหนด

6. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน พบว่า ทั้ง 4 ศูนย์มีจุดคุ้มทุนที่ใกล้เคียงกันซึ่งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางต้องผลิตและขายเมล็ดพันธุ์ในจำนวนที่สูงกว่าศูนย์อื่น ๆ จึงจะคุ้มทุน รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยาและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ตามลำดับ

ผลการทดสอบทางสถิติหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน พบว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สิน อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทน จากการลงทุน และอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของทุกศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 เนื่องจากแต่ละศูนย์ฯ ได้รับเงินลงทุนในแต่ละปี ในอัตราที่ไม่แตกต่างกันรวมทั้งมีการก่อกำหนดในระดับที่ใกล้เคียงกันด้านความสามารถในการทำกำไร ในแต่ละศูนย์ฯ ได้กำไรและขาดทุนในแต่ละปีเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างกัน สำหรับอัตราต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานของทุกศูนย์ฯ ในแต่ละปีมีต้นทุนขายต่อรายได้สูงเกินเป้าหมายที่กำหนดในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ผลการทดสอบทางสถิติหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน ระหว่างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่ได้รับจากการขายเมล็ดพันธุ์ของแต่ละศูนย์ฯ ในแต่ละปีมากขึ้นไม่เท่ากับขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำตลาดและความสามารถในการขายเมล็ดพันธุ์ของแต่ละศูนย์ฯ ผลการทดสอบจะเห็นได้ว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในรูปแบบเงินสดสูงที่สุด รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ผลการทดสอบทางสถิติหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือของแต่ละศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ยกเว้นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากแต่ละศูนย์ฯ มีสินค้าคงเหลือไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตและความสามารถในการขายเมล็ดพันธุ์ รวมถึงความสามารถในการทำตลาดของแต่ละ ศูนย์ฯ ผลการทดสอบจะเห็นได้ว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือสูงที่สุด รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีการหมุนเวียนของสินค้าน้อยที่สุด ผลการทดสอบทางสถิติหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ รวมของแต่ละศูนย์ฯ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ยกเว้นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากแต่ละศูนย์ฯ มีสินทรัพย์รวมไม่เท่ากัน ความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้แตกต่างกันไปตามความสามารถของแต่ละศูนย์ฯ ในการบริหารสินทรัพย์

ผลการทดสอบจะเห็นได้ว่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีอัตราการหมุนเวียนสูงที่สุด รองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

ผลการทดสอบทางสถิติหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ไม่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05 ส่วนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง – ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่-ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของทุกศูนย์ในแต่ละปีไม่เท่ากันและความสามารถในการขายเมล็ดพันธุ์ที่ก่อให้เกิดรายได้ในแต่ละศูนย์ไม่เท่ากัน ซึ่งข้อบ่งชี้ความสามารถในการบริหารงานของศูนย์แต่ละศูนย์การทดสอบจะเห็นว่าศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปางมีค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงานสูงที่สุดรองลงมาเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่ายของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้ง 4 ศูนย์ มีอัตราส่วนด้านสภาพคล่องอยู่ในระดับ ใกล้เคียงกัน เนื่องจากอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนกับอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันทั้ง 4 ศูนย์ คือมีค่าเฉลี่ยรวมไม่แตกต่างกันมากแต่มีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่มีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่ำกว่าศูนย์อื่น และมีอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือในระดับที่ต่ำ แสดงว่ามีการหมุนเวียนของสินค้าช้า มีสินค้าคงเหลือมาก การหมุนเวียนของกระแสเงินสดจึงน้อยควรลดปริมาณสินค้าคงเหลือโดยการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า ซึ่งทำให้มีรายได้มากขึ้น และมีเงินสดหมุนเวียนมากขึ้นด้วย

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ต้นทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 4 ศูนย์ ภาคเหนือตอนบน พบว่า ความสามารถในด้านประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว เกี่ยวกับอัตราส่วนต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงกันซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่เกิน 2% แสดงว่า ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทุกศูนย์มีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้ โดยที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยามีต้นทุนขายสูงกว่ารายได้มากที่สุด ควรจะต้องมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต และลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ เช่น อาจจะต้องมีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง เพื่อลดความเสี่ยงของศูนย์ฯ และทำการส่งเสริมการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขาย ซึ่งจะให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ทำการศึกษาวิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต รายได้และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ” เพื่อจะได้ใช้ประกอบในการวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และการบริหารงานด้านการตลาด ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

2. ควรมีการศึกษา วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง ต้นทุนขาย รายได้และค่าใช้จ่าย ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ” เพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจวางแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการข้าว. (2550). 1 ปี กรมการข้าว. กรุงเทพฯ: กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมการข้าว. (2553). วารสารวิชาการข้าว. กรุงเทพฯ: กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ก้องเกียรติ สหายรักษ์. (2548). การวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงาน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กาญจนา สงวนวงศ์วาน. (2549). การวิเคราะห์อนุกรมเวลาและการพยากรณ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินดา ชันทอง. (2540). การวิเคราะห์งบการเงิน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ จรรย์ญาพร. (2540). การเงินธุรกิจ (เล่ม 1). กรุงเทพฯ: ที พี เอ็น เพรส.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2538). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงสมร อรพินท์. (2547). การบัญชีการเงิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศิริ เจริญพงษ์. (2549). การวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในอุตสาหกรรมเหมืองแร่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2544). วิเคราะห์งบการเงิน: หลักและการประยุกต์. กรุงเทพฯ.
- ยิ่งลักษณ์ หะยะมิน. (2545). การวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทในอุตสาหกรรมธุรกิจการเกษตร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัชชิตา การขยัน. (2546). การวิเคราะห์งบการเงินเปรียบเทียบบริษัทในกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ กรณีศึกษาบริษัท ควอลิตี้เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เอเชียน พร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าแบบอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

วิชณี เขียมชุ่ม. (2545). การวิเคราะห์ห้งบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทในอุตสาหกรรม

วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง. บช.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง. (2550). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง. (2551). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง. (2552). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง. (2553). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่. (2550). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่. (2551). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่. (2552). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่. (2553). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา. (2550). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา. (2551). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา. (2552). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา. (2553). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่. (2550). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่. (2551). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่. (2552). รายงานประจำปี.

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่. (2553). รายงานประจำปี.

สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว. (2553). การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว. กรุงเทพฯ: สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สุทธิ ประจวบเหมาะ. (2539). การวางแผนกลยุทธ์ทางการเงินเพื่อการเจริญเติบโต.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุปราณี ศุกระเศรณีและคณะ. (2546). การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด

พิมพ์พรรณการพิมพ์.

สุวิพันธ์ อินตะสาร. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการประกอบ

ธุรกิจโรงสีของสหกรณ์และโรงสีของเอกชน ในจังหวัดพะเยา. การค้นคว้า

แบบอิสระ บช.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การคำนวณหาอัตราส่วนทางการเงิน

ปีงบประมาณ 2553 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	352,000.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	124,000.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	4,783,876.30	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,767,240.44	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	7,874,301.02	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	648,320.46	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	219,489.58	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	36,927.24	
ค่าจ้างชั่วคราว	85,034.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>13,314,700.90</u>		<u>16,576,488.14</u>	<u>29,891,189.04</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	352,000.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	124,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	10,513,800.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	19,849,620.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	6,418,200.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	774,955.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	23,326.30	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	2,830.50	
รายได้อื่น ๆ	17,840.00	รายได้อื่น ๆ	1.00	
หัก ส่วนลดจ่าย	-	หัก ส่วนลดจ่าย	1,294,202.00	
	<u>17,325,166.30</u>		<u>19,457,204.50</u>	<u>36,782,370.80</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	44,824.98	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	45,213.80	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	6,703.80	ค่าไฟฟ้า	510,267.23	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	42,705.16	ค่าขนส่ง	70,000.00	
ค่าไฟฟ้า	248,339.90	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	159,045.84	
ค่าขนส่ง	1,134,000.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	2,000.00	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	423,528.00			
วัสดุตัดบัญชี	98,208.00			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	14,700.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	449,407.45			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,462,417.29</u>		<u>786,526.87</u>	<u>3,248,944.16</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

29,891,189.04 *100
36,782,370.80 81.26

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน

3,248,944.16 *100
36,782,370.80 8.83

ปีงบประมาณ 2552 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	337,520.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	327,600.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	8,388,833.33	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	7,935,866.84	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	10,450,532.62	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	1,073,536.45	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	244,163.52	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	154,456.30	
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>19,516,329.47</u>		<u>9,491,459.59</u>	<u>29,007,789.06</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	343,280.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	327,600.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	9,022,025.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	10,006,075.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	9,416,850.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	1,370,625.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	24,384.60	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	15,618.00	
รายได้อื่น ๆ	32,200.00	รายได้อื่น ๆ	24,300.75	
หัก ส่วนลดจ่าย	490,298.75	หัก ส่วนลดจ่าย	536,943.75	
	<u>18,348,440.85</u>		<u>11,207,275.00</u>	<u>29,555,715.85</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
วัสดุการผลิตใช้ไป	17,325.00	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	8,558.55	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	15,843.39	วัสดุการผลิตใช้ไป	299,970.00	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	54,232.30	ค่าไฟฟ้า	259,113.45	
ค่าไฟฟ้า	423,199.54	ค่าขนส่ง	-	
ค่าขนส่ง	969,000.00	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	40,556.50	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	377,748.15	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	6,850.00	
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	28,220.15			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	444,745.81			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,330,314.34</u>		<u>615,048.50</u>	<u>2,945,362.84</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ต้นทุนขาย} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	29,007,789.06	*100	98.15
-----------------------------------	--	---------------	------	-------

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	2,945,362.84	*100	9.97
------------------------------------	--	--------------	------	------

ปีงบประมาณ 2551 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	267,630.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	11,789,997.42	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	5,397,106.51	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	574,632.26	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>18,124,646.19</u>		<u>-</u>	<u>18,124,646.19</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	273,630.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	14,982,327.50	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	7,185,215.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	126,550.10	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ขายเมล็ดพันธุ์เสื่อมความงอก	1,085,995.20			
หัก ส่วนลดจ่าย	898,258.50	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>22,755,459.30</u>		<u>-</u>	<u>22,755,459.30</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
วัสดุการผลิตใช้ไป	123,715.72	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	21,020.80	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	45,593.47	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	627,990.04	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	297,500.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	463,173.00			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	12,200.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	393,087.88			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>1,984,280.91</u>		<u>-</u>	<u>1,984,280.91</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ต้นทุนขาย x 100	18,124,646.19	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	22,755,459.30	79.65
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100	1,984,280.91	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	22,755,459.30	8.72

ปีงบประมาณ 2550 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	377,970.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	17,009,695.87	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	5,138,387.97	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	409,634.47	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	91,560.00	ค่าจ้างชั่วคราว		
	<u>23,027,248.31</u>		<u>-</u>	<u>23,027,248.31</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	377,970.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	20,160,468.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	5,886,775.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	142,401.60	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	45,308.95	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	4,951,833.00	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>21,661,090.55</u>		<u>-</u>	<u>21,661,090.55</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	421,517.64	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	30,189.70	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	63,205.44	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	783,375.14	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	603,000.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	378,986.25			
วัสดุตัดบัญชี	161,439.27			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	21,944.50			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	261,692.33			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,725,350.27</u>		<u>-</u>	<u>2,725,350.27</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ต้นทุนขาย x 100	23,027,248.31	*100	106.31
	รายได้จากการดำเนินงาน	21,661,090.55		

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	2,725,350.27	*100	12.58
	รายได้จากการดำเนินงาน	21,661,090.55		

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง

			เงินทุน	เงินกองทุน	รวม			
2550								
current Ratio	=	สินทรัพย์หมุนเวียน	=	<u>93,376,358.38</u>	-	<u>93,376,358.38</u>	=	2.24
		หนี้สินหมุนเวียน		41,600,541.00	-	41,600,541.00		
2551								
current Ratio	=	สินทรัพย์หมุนเวียน	=	<u>96,522,036.56</u>	-	<u>96,522,036.56</u>	=	1.98
		หนี้สินหมุนเวียน		48,698,675.73	-	48,698,675.73		
2552								
current Ratio	=	สินทรัพย์หมุนเวียน	=	<u>91,377,353.78</u>	<u>66,535,904.90</u>	<u>157,913,258.68</u>	=	2.54
		หนี้สินหมุนเวียน		46,336,554.40	15,946,620.00	62,283,174.40		
2553								
current Ratio	=	สินทรัพย์หมุนเวียน	=	<u>64,128,378.50</u>	<u>153,666,425.08</u>	<u>217,794,803.58</u>	=	2.84
		หนี้สินหมุนเวียน		38,606,545.40	38,211,907.97	76,818,453.37		
2550								
Cash Flow	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	=	<u>30,833,639.00</u>		<u>30,833,639.00</u>	=	0.74
		หนี้สินหมุนเวียน		41,600,541.00		41,600,541.00		
2551								
Cash Flow	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	=	<u>34,414,975.20</u>		<u>34,414,975.20</u>	=	0.71
		หนี้สินหมุนเวียน		48,698,675.73		48,698,675.73		
2552								
Cash Flow	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	=	<u>45,073,544.44</u>	<u>39,472,926.96</u>	<u>84,546,471.40</u>	=	1.36
		หนี้สินหมุนเวียน		46,336,554.40	15,946,620.00	62,283,174.40		
2553								
Cash Flow	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	=	<u>20,513,739.11</u>	<u>97,480,250.40</u>	<u>117,993,989.51</u>	=	1.54
		หนี้สินหมุนเวียน		38,606,545.40	38,211,907.97	76,818,453.37		

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2550					
Inventory Turnover	=	<u>ต้นทุนขาย</u>	=	<u>22,935,688.31</u>	=
		สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย		2,441,673.73	
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	<u>สินค้าคงเหลือต้นปี + สินค้าคงเหลือปลายปี</u>	=	<u>4,883,347.45</u>	=
		2		2	
2551					
Inventory Turnover	=	<u>ต้นทุนขาย</u>	=	<u>19,519,744.19</u>	=
		สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย		4,367,947.87	
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	<u>สินค้าคงเหลือต้นปี + สินค้าคงเหลือปลายปี</u>	=	<u>8,735,895.73</u>	=
		2		2	
2552					
Inventory Turnover	=	<u>ต้นทุนขาย</u>	=	<u>28,912,509.10</u>	=
		สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย		5,294,785.94	
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	<u>สินค้าคงเหลือต้นปี + สินค้าคงเหลือปลายปี</u>	=	<u>10,589,571.87</u>	=
		2		2	
2553					
Inventory Turnover	=	<u>ต้นทุนขาย</u>	=	<u>29,806,155.04</u>	=
		สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย		10,414,942.92	
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	<u>สินค้าคงเหลือต้นปี + สินค้าคงเหลือปลายปี</u>	=	<u>20,829,885.84</u>	=
		2		2	
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่					
2550					
Total Asset Turnover	=	<u>ค่าขายสุทธิ</u>	=	<u>21,661,090.55</u>	=
		สินทรัพย์รวมเฉลี่ย		6,896,758.78	
2551					
Total Asset Turnover	=	<u>ค่าขายสุทธิ</u>	=	<u>23,052,282.50</u>	=
		สินทรัพย์รวมเฉลี่ย		13,628,960.27	
2552					
Total Asset Turnover	=	<u>ค่าขายสุทธิ</u>	=	<u>29,555,715.85</u>	=
		สินทรัพย์รวมเฉลี่ย		20,233,057.37	
2553					
Total Asset Turnover	=	<u>ค่าขายสุทธิ</u>	=	<u>36,782,370.80</u>	=
		สินทรัพย์รวมเฉลี่ย		26,734,460.34	

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2550					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{68,472,128.07}{95,830,504.38}$	= 0.71
2551					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{74,750,141.03}{99,746,342.56}$	= 0.75
2552					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{99,055,470.15}{161,224,454.68}$	= 0.61
2553					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{125,154,384.91}{221,181,499.58}$	= 0.57

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

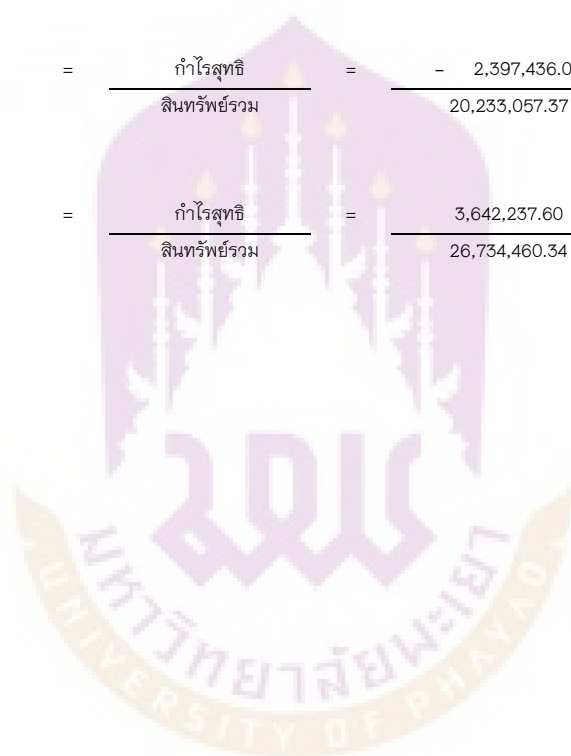
2550					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{-1,274,597.76}{21,661,090.55 - 22,935,688.31}$	= -5.88
2551					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{3,532,538.31}{23,052,282.50 - 19,519,744.19}$	= 15.32
2552					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{643,206.75}{29,555,715.85 - 28,912,509.10}$	= 2.18
2553					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{6,976,215.76}{36,782,370.80 - 29,806,155.04}$	= 18.97

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2550					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	- 4,091,508.03	= - 18.89
		ยอดขาย		21,661,090.55	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		25,752,598.58	
2551					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	1,452,977.37	= 6.30
		ยอดขาย		23,052,282.50	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		21,599,305.13	
2552					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	- 2,397,436.09	= - 8.11
		ยอดขาย		29,555,715.85	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		31,953,151.94	
2553					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	3,642,237.60	= 9.90
		ยอดขาย		36,782,370.80	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		33,140,133.20	
อัตราส่วนกำไรสุทธิ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่					
2550					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	- 4,091,508.03	= - 18.89
		ยอดขาย		21,661,090.55	
2551					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	1,452,977.37	= 6.30
		ยอดขาย		23,052,282.50	
2552					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	- 2,397,436.09	= - 8.11
		ยอดขาย		29,555,715.85	
2553					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	3,642,237.60	= 9.90
		ยอดขาย		36,782,370.80	

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2550					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{- 4,091,508.03}{6,896,758.78}$	= - 59.33
2551					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{1,452,977.37}{13,628,960.27}$	= 10.66
2552					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{- 2,397,436.09}{20,233,057.37}$	= - 11.85
2553					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{3,642,237.60}{26,734,460.34}$	= 13.62

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2550

ต้นทุน	26,671,763.35	=	2,527,605.50	10.55
ขยายคงคลัง	1,524,114.34	=	144,435.89	
จำหน่ายคงคลัง	56,465.20		5,351.04	
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	128,244.39		12,153.35	
	-		-	
ต้นทุนซื้อคืน	24,962,939.42		2,365,665.22	
วัสดุใช้ไป	421,517.64			
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	30,189.70		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ	-
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	63,205.44		วัสดุการผลิต	1,218,208.03
วัสดุตัดบัญชี	161,439.27		เคมีภัณฑ์การผลิต	378,947.85
ค่าจ้าง	91,560.00		ค่าไฟฟ้า	783,375.14
	-		ค่าขนส่ง	603,000.00
ค่าเสื่อม	261,692.33		ค่าน้ำมัน	21,944.50
ค่าเสื่อม	-			
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	378,986.25		รวมต้นทุนผันแปร	3,005,475.52
ต้นทุนคงที่รวม	26,371,530.05		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	1.19
ขายพันธุ์ขยาย	20,160,468.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน =	
ขายพันธุ์จำหน่าย	5,886,775.00		ต้นทุนคงที่รวม	
ขายไม่ได้มาตรฐาน	142,401.60		ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	
รวมขาย	26,189,644.60			
หัก ส่วนลดจ่าย	4,951,833.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน =	2,937,505.40
ขายสุทธิ	21,237,811.60			
จำนวนหน่วยขาย	2,365,665.22			
ราคาขายต่อหน่วย	8.98			

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2551				
ต้นทุน	25,541,515.30	=	2,229,277.00	กก.
ขายยคคคคค	2,063,629.85	=	180,114.71	กก.
จำหน่ายคคคคค	4,934,681.95	=	430,701.66	กก.
ไม่ได้มาตรฐานคคคคค	-	=	-	กก.
	-		-	
ต้นทุนซื้อคืน	18,543,203.50		1,618,460.63	กก.
วัสดุใช้ไป	123,715.72			
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	21,020.80		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ	241,202.95
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	45,593.47		วัสดุการผลิต	1,037,253.72
วัสดุตัดบัญชี	-		เคมีภัณฑ์การผลิต	537,172.56
ค่าจ้าง	95,280.00		ค่าไฟฟ้า	627,990.04
	-		ค่าขนส่ง	297,500.00
ค่าเสื่อม	393,087.88		ค่าน้ำมัน	12,200.00
ค่าเสื่อม	-			
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	463,173.03		รวมต้นทุนผันแปร	2,753,319.27
ต้นทุนคงที่รวม	19,685,074.40		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	1.24
ขายพันธุ์ขยาย	14,982,327.50		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	
ขายพันธุ์จำหน่าย	7,185,215.00		=	
ขายไม่ได้มาตรฐาน	126,550.10		<u>ต้นทุนคงที่รวม</u>	
รวมขาย	22,294,092.60		ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	
หัก ส่วนลดจ่าย	898,258.50		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	= 1,638,043.08
ขายสุทธิ	21,395,834.10			
จำนวนหน่วยขาย	1,780,400.91			
ราคาขายต่อหน่วย	12.02			

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเชียงใหม่

2552

	เงินทุน	เงินกองทุน					
				2,463,420.00	กก.	14.32	
ต้นทุน	23,479,696.40	11,788,053.80	35,267,750.20	=	231,369.20	กก.	
ขยายคงคลัง	-	3,312,415.76	3,312,415.76	=	3,836.31	กก.	
จำหน่ายคงคลัง	54,922.82	-	54,922.82	=	14,031.39	กก.	
ไม่ได้มาตรฐาน	163,954.25	36,927.24	200,881.49	=	-		
คงคลัง			-		2,214,183.10	กก.	
ต้นทุนซื้อคืน			31,699,530.13				
วัสดุทั่วไป	17,325.00	299,970.00	317,295.00	น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับ	192,351.37	130,579.95	322,931.30
เคมีภัณฑ์ทั่วไป	15,843.39	8,558.55	24,401.94	วัสดุการผลิต	673,180.62	501,685.80	1,174,866.42
อะไหล่อุปกรณ์ทั่วไป	54,232.30		54,232.30	เคมีภัณฑ์การผลิต	224,822.46	92,820.00	317,642.46
วัสดุตัดบัญชี			-	ค่าไฟฟ้า	423,199.54	259,113.45	682,312.99
ค่าจ้าง	95,280.00		95,280.00	ค่าขนส่ง	969,000.00	-	969,000.00
			-	ค่าน้ำมัน	28,220.15	3,000.00	31,220.15
ค่าเสื่อม	444,745.81		444,745.81				
ค่าเสื่อม	-		-	รวมต้นทุนผันแปร			3,497,973.32
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	377,748.15	44,406.50	422,154.65	ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	1.42		
ต้นทุนคงที่รวม			33,057,639.83				
				จำนวนขาย จุดคุ้มทุน			
ขายพันธุ์ขยาย	9,022,025.00	10,006,075.00	19,028,100.00	=			
ขายพันธุ์จำหน่าย	9,416,850.00	1,370,625.00	10,787,475.00				
ขายไม่ได้มาตรฐาน	24,384.00	15,618.00	40,002.00				
รวมขาย			29,855,577.00				
หัก ส่วนลดจ่าย	490,298.75	536,943.75	1,027,242.50				
ขายสุทธิ			28,828,334.50	จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	=	3,239,443.96	
จำนวนหน่วยขาย			2,824,999.47				
ราคาขายต่อหน่วย			10.20				
				ต้นทุนคงที่รวม			
				ราคาขายต่อหน่วย ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย			

ปีงบประมาณ 2553 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	391,600.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	385,000.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	6,815,885.40	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	12,805,696.60	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	116,772.47	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	667,301.29	
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>7,419,537.87</u>		<u>13,857,997.89</u>	<u>21,277,535.76</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	391,600.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	385,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	9,820,300.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	16,176,150.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	19,221.30	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	137,225.40	
รายได้อื่น ๆ	-	รายได้อื่น ๆ	0.50	
หัก ส่วนลดจ่าย	544,925.00	หัก ส่วนลดจ่าย	10,89,094.25	
	<u>9,686,196.30</u>		<u>15,609,281.65</u>	<u>25,295,477.95</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
วัสดุการผลิตใช้ไป	-	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	48,690.00	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	6,145.20	ค่าไฟฟ้า	534,737.44	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	89,902.46	ค่าขนส่ง	433,570.00	
ค่าไฟฟ้า	32,945.32	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	184,692.62	
ค่าขนส่ง	154,303.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	48,700.00	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	242,903.00			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	32,900.00			
ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์	758,634.04			
ค่าเสื่อมราคาสินก่อสร้าง	-			
	<u>1,317,733.02</u>		<u>1,250,390.06</u>	<u>2,568,123.08</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายหักการดำเนินงาน		<u>ต้นทุนขาย 100</u>	<u>21,277,535.76 * 100</u>	84.12
		รายได้จากการดำเนินงาน	25,295,477.95	
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		<u>ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน 100</u>	<u>2,568,123.08 * 100</u>	10.15
		รายได้จากการดำเนินงาน	25,295,477.95	

ปีงบประมาณ 2552 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
เงินทุน				
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	806,000.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	160,000.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	2,772,801.84	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	6,823,301.27	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	8,847,501.39	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	366,301.20	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน'	153,359.28	
ค่าจ้างชั่วคราว	93,743.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>12,886,347.43</u>		<u>7,136,660.55</u>	<u>20,023,007.98</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	806,000.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	160,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	3,677,050.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	8,995,500.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	11,278,162.50	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	-	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	105,785.96	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	35,075.94	
รายได้อื่น ๆ	171,178.31	รายได้อื่น ๆ	11,160.41	
หัก ส่วนลดจ่าย	957,202.50	หัก ส่วนลดจ่าย	561,385.50	
	<u>15,080,974.27</u>		<u>8,640,350.85</u>	<u>23,721,325.12</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	144.00	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	17,472.00	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	24,315.70	ค่าไฟฟ้า	73,008.56	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	16,538.52	ค่าขนส่ง	112,200.00	
ค่าไฟฟ้า	409,636.65	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	32,000.00	
ค่าขนส่ง	836,100.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	21,792.00	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	430,215.22			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	19,080.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	709,668.66			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,445,698.75</u>		<u>256,472.56</u>	<u>2,702,171.31</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ต้นทุนขาย x 100	20,023,007.98 * 100	84.41
		รายได้จากการดำเนินงาน	23,721,325.12	
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100	2,702,171.31 * 100	11.39
		รายได้จากการดำเนินงาน	23,721,325.12	

ปีงบประมาณ 2551 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	377,200.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	14,944,215.01	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	558,188.93	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	345,760.68	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>16,320,644.62</u>		<u>-</u>	<u>16,320,644.62</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	377,200.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	19,156,287.50	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	765,750.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	77,172.68	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	52,174.92	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	873,396.70	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>19,555,188.40</u>		<u>-</u>	<u>19,555,188.40</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	-	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	20,326.00	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	48,006.30	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	497,733.05	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	812,500.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	516,002.00			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	25,800.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	808,845.19			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,729,212.54</u>		<u>-</u>	<u>2,729,212.54</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ต้นทุนขาย} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	$\frac{16,320,644.62}{19,555,188.40} \times 100$	83.46
-----------------------------------	--	--	-------

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	$\frac{2,729,212.54}{19,555,188.40} \times 100$	13.96
------------------------------------	--	---	-------

ปีงบประมาณ 2550 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
เงินทุน		เงินกองทุน		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	422,600.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	14,213,719.22	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	6,137,105.75	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	256,252.33	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	76,726.00	ค่าจ้างชั่วคราว		
	<u>21,106,403.30</u>		<u>-</u>	<u>21,106,403.30</u>
รายได้จากการดำเนินงาน		เงินกองทุน		
เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	424,125.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	18,345,800.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	7,333,225.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	145,282.10	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	27,606.00	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	7,610,387.50	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>18,665,650.60</u>		<u>-</u>	<u>18,665,650.60</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน		เงินกองทุน		
เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	545.70	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	12,897.40	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	72,407.38	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	342,187.15	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	111,000.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	381,437.86			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	56,630.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	142,218.56			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>1,119,324.05</u>		<u>-</u>	<u>1,119,324.05</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		<u>ต้นทุนขาย x 100</u>	<u>21,106,403.30</u>	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	18,665,650.60	113.08
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		<u>ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100</u>	<u>1,119,324.05</u>	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	18,665,650.60	6.00

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง

			เงินทุน	เงินกองทุน	รวม	
2550						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	= 83,251,307.94	-	<u>83,251,307.94</u>	= 2.21
		หนี้สินหมุนเวียน	37,634,217.45	-	37,634,217.45	
2551						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	= 101,480,032.70	-	<u>101,480,032.70</u>	= 2.16
		หนี้สินหมุนเวียน	47,015,828.21	-	47,015,828.21	
2552						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	= 98,571,235.89	<u>46,044,693.66</u>	<u>144,615,929.55</u>	= 2.08
		หนี้สินหมุนเวียน	53,961,090.90	15,580,589.69	69,541,680.59	
2553						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	= 29,725,769.45	<u>170,956,704.84</u>	<u>200,682,474.29</u>	= 2.74
		หนี้สินหมุนเวียน	21,928,315.12	51,226,922.94	73,155,238.06	
2550						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	= 46,516,559.30		<u>46,516,559.30</u>	= 1.24
		หนี้สินหมุนเวียน	37,634,217.45		37,634,217.45	
2551						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	= 58,835,655.19		<u>58,835,655.19</u>	= 1.25
		หนี้สินหมุนเวียน	47,015,828.21		47,015,828.21	
2552						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	= 42,773,058.06	<u>27,009,573.48</u>	<u>69,782,631.54</u>	= 1.00
		หนี้สินหมุนเวียน	53,961,090.90	15,580,589.69	69,541,680.59	
2553						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	= 14,869,523.08	<u>73,629,200.81</u>	<u>88,498,723.89</u>	= 1.21
		หนี้สินหมุนเวียน	21,928,315.12	51,226,922.94	73,155,238.06	

**อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง**

2550					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{21,029,677.30}{95,536.25}$	= 220.12
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{191,072.49}{2}$	
2551					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{16,225,364.62}{671,575.39}$	= 24.16
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{1,343,150.78}{2}$	
2552					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{19,929,264.98}{731,010.45}$	= 27.26
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{1,462,020.90}{2}$	
2553					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{21,182,255.76}{10,597,466.97}$	= 2.00
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{21,194,933.93}{2}$	
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง					
2550					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{18,665,650.60}{8,431,339.89}$	= 2.21
2551					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{19,555,188.40}{11,677,495.11}$	= 1.67
2552					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{23,721,325.12}{9,505,487.03}$	= 2.50
2553					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{25,295,477.95}{32,357,496.88}$	= 0.78

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

2550	Debt Ratio	=	หนี้สินรวม	=	<u>60,921,747.25</u>	=	0.70
			สินทรัพย์รวม		86,916,303.94		
2551	Debt Ratio	=	หนี้สินรวม	=	<u>74,826,925.06</u>	=	0.70
			สินทรัพย์รวม		106,590,743.70		
2552	Debt Ratio	=	หนี้สินรวม	=	<u>105,470,757.23</u>	=	0.70
			สินทรัพย์รวม		149,774,820.55		
2553	Debt Ratio	=	หนี้สินรวม	=	<u>127,781,127.18</u>	=	0.62
			สินทรัพย์รวม		204,480,101.91		

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

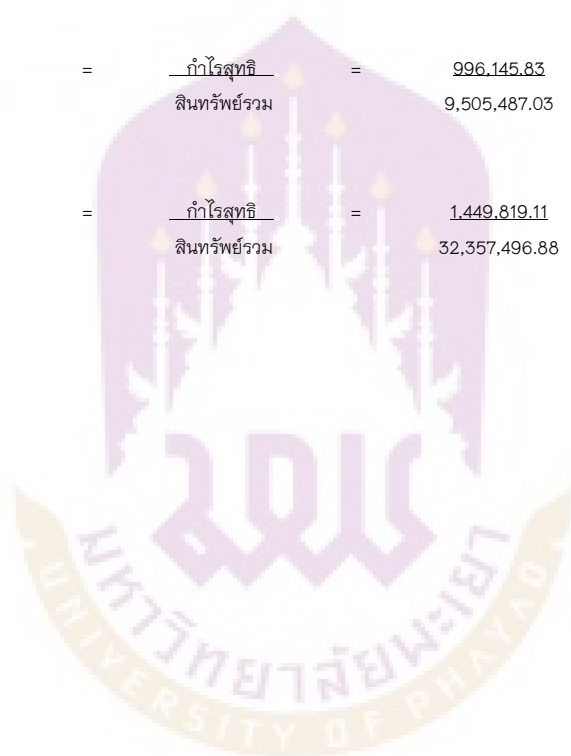
2550	Gross Profit Margin	=	กำไรขั้นต้น	=	<u>- 2,364,026.70</u>	=	- 12.67
			ยอดขาย		18,665,650.60		
			ต้นทุนขาย		21,029,677.30		
2551	Gross Profit Margin	=	กำไรขั้นต้น	=	<u>3,329,823.78</u>	=	17.03
			ยอดขาย		19,555,188.40		
			ต้นทุนขาย		16,225,364.62		
2552	Gross Profit Margin	=	กำไรขั้นต้น	=	<u>3,792,060.14</u>	=	15.99
			ยอดขาย		23,721,325.12		
			ต้นทุนขาย		19,929,264.98		
2553	Gross Profit Margin	=	กำไรขั้นต้น	=	<u>4,113,222.19</u>	=	16.26
			ยอดขาย		25,295,477.95		
			ต้นทุนขาย		21,182,255.76		

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

2550					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>- 3,560,076.75</u>	= - 19.07
		ยอดขาย		18,665,650.60	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		22,225,727.35	
2551					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>505,331.24</u>	= 2.58
		ยอดขาย		19,555,188.40	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		19,049,857.16	
2552					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>996,145.83</u>	= 4.20
		ยอดขาย		23,721,325.12	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		22,725,179.29	
2553					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>1,449,819.11</u>	= 5.73
		ยอดขาย		25,295,477.95	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		23,845,658.84	
อัตราส่วนกำไรสุทธิ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง					
2550					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>- 3,560,076.75</u>	= - 19.07
		ยอดขาย		18,665,650.60	
2551					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>505,331.24</u>	= 2.58
		ยอดขาย		19,555,188.40	
2552					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>996,145.83</u>	= 4.20
		ยอดขาย		23,721,325.12	
2553					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>1,449,819.11</u>	= 5.73
		ยอดขาย		25,295,477.95	

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

2550					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{-3,560,076.75}{8,431,339.89}$	= - 42.22
2551					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{505,331.24}{11,677,495.11}$	= 4.33
2552					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{996,145.83}{9,505,487.03}$	= 10.48
2553					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{1,449,819.11}{32,357,496.88}$	= 4.48

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

2551					
ต้นทุน	26,906,682.85	=	2,376,556.00	กก.	11.32
ขายคงคลัง	-	=	-	กก.	
จำหน่ายคงคลัง	1,343,150.78	=	118,634.95	กก.	
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	-	=	-	กก.	
	-		-		
ต้นทุนซื้อคืน	25,563,532.07		2,257,921.05	กก.	
วัสดุใช้ไป	-				
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	20,326.00		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ		-
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	48,006.30		วัสดุการผลิต		1,150,767.66
วัสดุตัดบัญชี	-		เคมีภัณฑ์การผลิต		593,324.79
ค่าจ้าง	95,280.00		ค่าไฟฟ้า		497,733.05
	-		ค่าขนส่ง		812,500.00
ค่าเสื่อม	808,845.19		ค่าน้ำมัน		25,800.00
ค่าเสื่อม	-				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	516,002.00		รวมต้นทุนผันแปร		3,080,125.50
ต้นทุนคงที่รวม	27,051,991.56		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		1.30
ขายพันธุ์ขยาย	19,156,287.50		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน		
ขายพันธุ์จำหน่าย	765,750.00		=		
ขายไม่ได้มาตรฐาน	77,172.68		ต้นทุนคงที่รวม		
รวมขาย	19,999,210.18		ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		
หัก ส่วนลดจ่าย	873,396.70				
ขายสุทธิ	19,125,813.48		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	=	3,193,654.29
จำนวนหน่วยขาย	2,257,921.05				
ราคาขายต่อหน่วย	8.47				

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวลำปาง

2553

	เงินทุน	เงินกองทุน								
ต้นทุน	3,099,849.50	45,566,292.85	48,666,142.35	=	2,985,207.00	กก.		16.30		
ขยายคงคลัง		14,869,657.80	14,869,657.80	=	912,112.70	กก.				
จำหน่ายคงคลัง		6,206,406.01	6,206,406.01	=	380,704.24	กก.				
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง				=		กก.				
ต้นทุนซื้อคืน			27,590,078.54		1,692,390.06	กก.				
วัสดุใช้ไป	-						เงินทุน	เงินกองทุน	รวม	
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	6,145.20	48,690.00	54,835.20				-	-	-	
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	89,902.46		89,902.46				วัสดุการผลิต	138,103.04	819,043.00	957,146.04
วัสดุตัดบัญชี							เคมีภัณฑ์การผลิต	32,776.00	142,686.00	175,462.00
ค่าจ้าง	95,280.00		95,280.00				ค่าไฟฟ้า	32,945.32	534,737.44	567,682.76
							ค่าขนส่ง	154,303.00	433,570.00	587,873.00
ค่าเสื่อม	758,634.04		758,634.04				ค่าน้ำมัน	32,900.00	48,700.00	81,600.00
ค่าเสื่อม	-									
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	242,903.00	184,692.62	427,595.62				รวมต้นทุนผันแปร			2,369,763.80
ต้นทุนคงที่รวม			29,016,325.86				ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	0.79		
							จำนวนขาย ณ			
ขายพันธุ์ขยาย	9,820,300.00	16,176,150.00	25,996,450.00				จุดคุ้มทุน			
ขายพันธุ์จำหน่าย	-	-	-				=			
ขายไม่ได้มาตรฐาน	19,221.30	137,225.40	156,446.70				ต้นทุนคงที่รวม			
รวมขาย			26,152,896.70				ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย			
หัก ส่วนลดจ่าย	544,925.00	1,089,094.25	1,634,019.25							
ขายสุทธิ			24,518,877.45				จำนวนขาย จุดคุ้มทุน	=	2,012,797.68	
จำนวนหน่วยขาย			1,700,820.40							
ราคาขายต่อหน่วย			14.42							

ปีงบประมาณ 2553 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
เงินทุน		เงินทุน		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	880,000.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	238,000.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	4,394,128.01	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	12,338,289.56	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	23,405,680.56	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	5,706,730.16	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	290,644.48	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	1,007,706.00	
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>29,065,733.05</u>		<u>19,290,725.72</u>	<u>48,356,458.77</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	880,000.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	238,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	6,057,750.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,105,535.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	32,456,500.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	7,134,850.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	25,306.80	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	77,490.25	
รายได้อื่น ๆ	13,426.00	รายได้อื่น ๆ	-	
หัก ส่วนลดจ่าย	3,658,500.00	หัก ส่วนลดจ่าย	1,834,563.75	
	<u>35,774,482.80</u>		<u>20,721,311.50</u>	<u>56,495,794.30</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	-	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	43,595.40	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	3,372.80	ค่าไฟฟ้า	453,402.73	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	-	ค่าขนส่ง	-	
ค่าไฟฟ้า	-	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	236,190.81	
ค่าขนส่ง	36,000.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	15,520.90	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	417,006.71			
วัสดุตัดบัญชี	99,792.00			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	39,337.60			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	330,408.30			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>925,917.41</u>		<u>748,709.84</u>	<u>1,674,627.25</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ต้นทุนขาย x 100	48,356,458.77	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	56,495,794.30	85.59
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100	1,674,627.25	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	56,495,794.30	2.96

ปีงบประมาณ 2552 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	110,000.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	564,440.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	6,889,027.47	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,635,335.69	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	15,811,350.74	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	3,204,199.80	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	527,735.86	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	335,197.52	
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>23,433,394.07</u>		<u>19,739,173.01</u>	<u>43,172,567.08</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	110,000.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	564,440.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	8,896,555.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	19,509,675.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	20,875,745.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	3,945,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	42,398.60	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	28,103.80	
รายได้อื่น ๆ	18,750.00	รายได้อื่น ๆ	-	
หัก ส่วนลดจ่าย	2,004,373.00	หัก ส่วนลดจ่าย	1,675,968.75	
	<u>27,939,075.60</u>		<u>22,371,250.05</u>	<u>50,310,325.65</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	-	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	6,463.80	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	16,405.00	ค่าไฟฟ้า	141,403.16	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	-	ค่าขนส่ง	-	
ค่าไฟฟ้า	309,472.32	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	25,920.00	
ค่าขนส่ง	-	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	14,987.70	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	706,961.05			
วัสดุตัดบัญชี	48,419.28			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	79,762.96			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	307,771.04			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>1,468,791.65</u>		<u>188,774.66</u>	<u>1,657,566.31</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	<u>ต้นทุนขาย x 100</u>	<u>43,172,567.08</u>	*100	85.81
	รายได้จากการดำเนินงาน	50,310,325.65		

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	<u>ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน</u>	<u>1,657,566.31</u>	*100	3.29
	รายได้จากการดำเนินงาน	50,310,325.65		

ปีงบประมาณ 2551 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	494,180.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,333,126.56	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	10,295,618.42	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	763,067.16	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>26,981,272.14</u>		<u>-</u>	<u>26,981,272.14</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	504,740.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	19,540,480.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	12,484,575.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	180,201.15	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	2,000.00	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	1,741,960.74	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>30,970,035.41</u>		<u>-</u>	<u>30,970,035.41</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	100.00	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	20,968.47	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	-	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	402,456.09	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	390,000.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	432,390.07			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	56,017.80			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	283,223.42			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>1,585,155.85</u>		<u>-</u>	<u>1,585,155.85</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ต้นทุนขาย x 100	26,981,272.14	*100	87.12
	รายได้จากการดำเนินงาน	30,970,035.41		

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100	1,585,155.85	*100	5.12
	รายได้จากการดำเนินงาน	30,970,035.41		

ปีงบประมาณ 2550 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	566,250.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	21,820,527.20	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	2,139,930.71	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	191,737.45	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	82,149.67	ค่าจ้างชั่วคราว		
	<u>24,800,595.03</u>		<u>-</u>	<u>24,800,595.03</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	566,250.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	26,083,325.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	2,246,825.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	69,086.25	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	49,700.00	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	6,199,527.00	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>22,815,659.25</u>		<u>-</u>	<u>22,815,659.25</u>

ค่าใช้จ่ายจากการ

ดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
วัสดุการผลิตใช้ไป	682.20	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	22,726.80	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	-	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	467,480.23	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	719,200.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	317,012.80			
วัสดุตัดบัญชี	205,730.00			
เมล็ดพันธุ์ตัดบัญชี	435,015.77			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	70,642.10			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	236,568.75			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	-			
	<u>2,475,058.65</u>		<u>-</u>	<u>2,475,058.65</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ต้นทุนขาย} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	$\frac{24,800,595.03}{22,815,659.25} \times 100$	108.70
-----------------------------------	--	--	--------

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}$	$\frac{2,475,058.65}{22,815,659.25} \times 100$	10.85
------------------------------------	--	---	-------

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง

			เงินทุน	เงินกองทุน	รวม	
2550						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>104,405,905.59</u>	-	<u>104,405,905.59</u> = 2.66
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>39,295,501.54</u>	-	<u>39,295,501.54</u>
2551						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>100,332,261.47</u>	-	<u>100,332,261.47</u> = 2.10
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>47,856,136.12</u>	-	<u>47,856,136.12</u>
2552						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>97,572,559.81</u>	<u>100,083,196.00</u>	<u>197,655,755.81</u> = 2.23
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>40,504,125.10</u>	<u>48,015,381.49</u>	<u>88,519,506.59</u>
2553						
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>93,702,937.93</u>	<u>188,455,677.98</u>	<u>282,158,615.91</u> = 2.64
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>34,675,729.27</u>	<u>72,088,453.01</u>	<u>106,764,182.28</u>
2550						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>53,683,075.39</u>		<u>53,683,075.39</u> = 1.37
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>39,295,501.54</u>		<u>39,295,501.54</u>
2551						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>65,064,179.07</u>		<u>65,064,179.07</u> = 1.36
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>47,856,136.12</u>		<u>47,856,136.12</u>
2552						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>54,453,275.03</u>	<u>66,643,472.25</u>	<u>121,096,747.28</u> = 1.37
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>40,504,125.10</u>	<u>48,015,381.49</u>	<u>88,519,506.59</u>
2553						
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>67,875,040.11</u>	<u>87,259,067.56</u>	<u>155,134,107.67</u> = 1.45
		<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		<u>34,675,729.27</u>	<u>72,088,453.01</u>	<u>106,764,182.28</u>

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2550					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{24,718,445.36}{540,459.08}$	= 45.74
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{1,080,918.15}{2}$	
2551					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{26,885,992.14}{191,074.00}$	= 140.71
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{382,148.00}{2}$	
2552					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{44,249,269.79}{2,628,316.83}$	= 16.84
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{5,256,633.65}{2}$	
2553					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{48,261,178.77}{16,922,027.57}$	= 2.85
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{33,844,055.14}{2}$	
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่					
2550					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{22,815,659.25}{8,224,104.47}$	= 2.77
2551					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{30,970,035.41}{6,877,682.12}$	= 4.50
2552					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{50,310,325.65}{13,691,052.15}$	= 3.67
2553					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{56,495,794.30}{40,130,555.93}$	= 1.41

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2550					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{68,312,017.64}{106,644,545.59}$	= 0.64
2551					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{77,266,639.82}{102,592,001.47}$	= 0.75
2552					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{137,967,063.79}{217,311,683.36}$	= 0.63
2553					
Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{178,140,806.42}{299,214,297.41}$	= 0.60

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2550					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$	=	$\frac{-1,902,786.11}{22,815,659.25}$	= - 8.34
		$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ต้นทุนขาย}}$		$\frac{-1,902,786.11}{24,718,445.36}$	
2551					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$	=	$\frac{4,084,043.27}{30,970,035.41}$	= 13.19
		$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ต้นทุนขาย}}$		$\frac{4,084,043.27}{26,885,992.14}$	
2552					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$	=	$\frac{6,061,055.86}{50,310,325.65}$	= 12.05
		$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ต้นทุนขาย}}$		$\frac{6,061,055.86}{44,249,269.79}$	
2553					
Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$	=	$\frac{8,234,615.53}{56,495,794.30}$	= 14.58
		$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ต้นทุนขาย}}$		$\frac{8,234,615.53}{48,261,178.77}$	

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

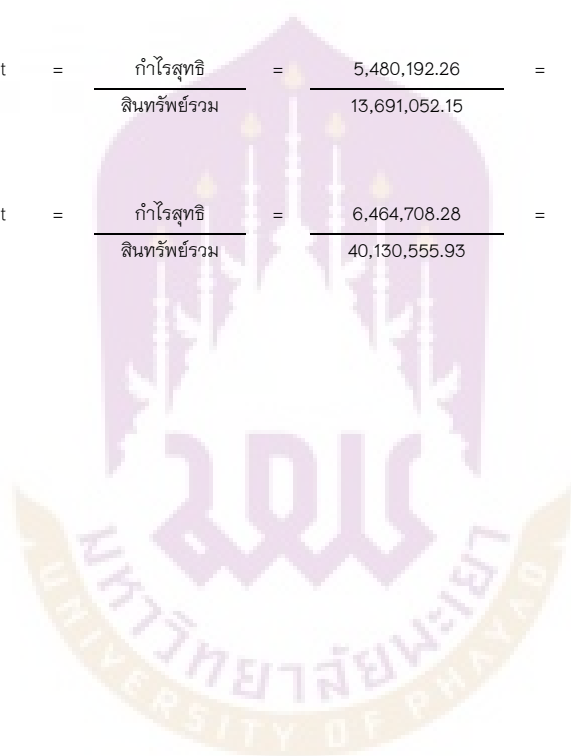
2550					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	- 4,459,994.43	=
		ยอดขาย		22,815,659.25	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		27,275,653.68	
2551					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	2,403,607.42	=
		ยอดขาย		30,970,035.41	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		28,566,427.99	
2552					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	5,480,192.26	=
		ยอดขาย		50,310,325.65	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		44,830,133.39	
2553					
Net Operating Margin	=	กำไรจากการดำเนินงาน	=	6,464,708.28	=
		ยอดขาย		56,495,794.30	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		50,031,086.02	

อัตราส่วนกำไรสุทธิ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2550					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	- 4,459,994.47	=
		ยอดขาย		22,815,659.25	
2551					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	2,403,607.42	=
		ยอดขาย		30,970,035.41	
2552					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	5,480,192.26	=
		ยอดขาย		50,310,325.65	
2553					
Net Profit Margin	=	กำไรสุทธิ	=	6,464,708.28	=
		ยอดขาย		56,495,794.30	

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2550					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{- 4,459,994.47}{8,224,104.47}$	= - 54.23
2551					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{2,403,607.42}{6,877,682.12}$	= 34.95
2552					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{5,480,192.26}{13,691,052.15}$	= 40.03
2553					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{6,464,708.28}{40,130,555.93}$	= 16.11

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2551					
ต้นทุน	27,925,720.90	=	2,392,928.00	กก.	11.67
ขยายคงคลัง	-	=	-	กก.	
จำหน่ายคงคลัง	-	=	-	กก.	
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	185,964.34	=	15,935.10	กก.	
	-		-		
ต้นทุนซื้อคืน	27,739,756.56		2,376,992.90	กก.	
วัสดุใช้ไป	100.00				
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	20,968.47		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ		254,312.88
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	-		วัสดุการผลิต		1,125,609.53
วัสดุตัดบัญชี	-		เคมีภัณฑ์การผลิต		503,462.84
ค่าจ้าง	95,280.00		ค่าไฟฟ้า		402,456.09
	-		ค่าขนส่ง		390,000.00
ค่าเสื่อม	283,223.42		ค่าน้ำมัน		56,017.80
ค่าเสื่อม	-				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	432,390.07		รวมต้นทุนผันแปร		2,731,859.14
ต้นทุนคงที่รวม	28,571,718.52		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		1.14
ขายพันธุ์ขยาย	19,540,480.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน		
ขายพันธุ์จำหน่าย	12,484,575.00		=		
ขายไม่ได้มาตรฐาน	180,201.15		ต้นทุนคงที่รวม		
รวมขาย	32,205,256.15		ราคาขายต่อหน่วยต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		
หัก ส่วนลดจ่าย	1,741,960.74				
ขายสุทธิ	30,463,295.41		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	=	2,246,678.92
จำนวนหน่วยขาย	2,395,420.43				
ราคาขายต่อหน่วย	12.72				

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

2552

	เงินทุน	เงินกองทุน						
ต้นทุน	25,076,752.80	23,044,926.40	48,121,679.20	=	3,629,256.00	กก.	13.26	
ขยายคงคลัง		5,003,966.40	5,003,966.40	=	377,390.72	กก.		
จำหน่ายคงคลัง		-	-	=	-	กก.		
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	-	66,702.91	66,702.91	=	5,030.62	กก.		
			-		-			
ต้นทุนซื้อคืน			43,051,009.89		3,246,834.66	กก.		
วัสดุใช้ไป	-		-					
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	16,405.00	6,463.80	22,868.80		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอ	67,085.56	87,496.00	154,581.56
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	-		-		วัสดุการผลิต	816,779.10	974,550.70	1,791,329.80
วัสดุตัดบัญชี	48,419.28		48,419.28		เคมีภัณฑ์การผลิต	193,780.50	213,493.50	407,274.00
ค่าจ้าง	95,280.00		95,280.00		ค่าไฟฟ้า	309,472.32	141,403.16	450,875.48
			-		ค่าขนส่ง	-	-	-
ค่าเสื่อม	307,771.04		307,771.04		ค่าน้ำมัน	79,762.96	14,987.70	94,750.66
ค่าเสื่อม	-		-					
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	706,961.05	25,920.00	732,881.05		รวมต้นทุนผันแปร			2,898,811.50
ต้นทุนคงที่รวม			442,582,330.06		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	0.80		
ขายพันธุ์ขยาย	8,896,555.00	19,509,675.00	28,406,230.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน			
ขายพันธุ์จำหน่าย	20,875,745.00	3,945,000.00	24,820,745.00		=			
ขายไม่ได้มาตรฐาน	42,398.00	28,103.80	70,501.80		ต้นทุนคงที่รวม			
รวมขาย			53,297,476.80		ราคาขายต่อหน่วยต้นทุนผันแปรต่อหน่วย			
หัก ส่วนลดจ่าย	2,004,373.00	1,675,968.75	3,680,341.75					
ขายสุทธิ			49,617,135.05		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน =	2,910,373.10		
จำนวนหน่วยขาย			3,262,769.76					
ราคาขายต่อหน่วย			15.21					

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์แม่ลัดพันธุ์ข้าวแพร่

2553

	เงินทุน	เงินกองทุน					
ต้นทุน	27,257,976.20	41,905,866.70	69,143,842.90	=	4,377,247.00	กก.	15.80
ขยายคงคลัง		4,602,784.45	4,602,784.45	=	291,385.66	กก.	
จำหน่ายคงคลัง		24,257,274.29	24,257,274.29	=	1,534,374.31	กก.	
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	-	-	-	=	-	กก.	
ต้นทุนซื้อคืน			40,303,784.16		2,551,487.03	กก.	
วัสดุใช้ไป	-	-	-				
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	3,372.80	43,595.40	46,968.20		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถ	106,021.60	11,175.00
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	-	-	-		วัสดุการผลิต	984,157.47	740,584.92
วัสดุตัดบัญชี	99,792.00		99,792.00		เคมีภัณฑ์การผลิต	220,502.00	163,840.50
ค่าจ้าง	95,280.00		95,280.00		ค่าไฟฟ้า		453,402.73
					ค่าขนส่ง	36,000.00	36,000.00
ค่าเสื่อม	330,408.30		330,408.30		ค่าน้ำมัน	39,337.60	15,520.90
ค่าเสื่อม	-		-				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	417,006.71	236,190.81	653,197.52		รวมต้นทุนผันแปร		2,770,542.72
ต้นทุนคงที่รวม			41,529,430.18		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	0.63	
ขายพันธุ์ขยาย	6,057,750.00	15,105,535.00	21,163,285.00		จำนวนขาย จุดคุ้มทุน		
ขายพันธุ์จำหน่าย	32,456,500.00	7,134,850.00	39,591,350.00	=			
ขายไม่ได้มาตรฐาน	25,306.80	77,490.25	102,797.05		ต้นทุนคงที่รวม		
รวมขาย			60,857,432.05		ราคาขายต่อหน่วยต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		
หัก ส่วนลดจ่าย	3,658,500.00	1,834,563.75	5,493,063.75				
ขายสุทธิ			55,364,368.30		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน =	2,200,756.76	
จำนวนหน่วยขาย			2,933,908.37				
ราคาขายต่อหน่วย			18.87				

ปีงบประมาณ 2553 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	1,041,040.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	683,700.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	12,265,644.62	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	9,918,613.61	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	11,165,403.17	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	17,548,759.44	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	20,707.34	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	10,152.58	
ค่าจ้างชั่วคราว	79,400.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>24,572,195.13</u>		<u>28,161,225.63</u>	<u>52,733,420.76</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	1,041,040.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	683,700.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,191,475.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	11,566,265.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	15,301,450.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	21,059,360.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	1,790.10	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	1,100.40	
รายได้อื่น ๆ	34,900.00	รายได้อื่น ๆ	-	
หัก ส่วนลดจ่าย	2,010,187.50	หัก ส่วนลดจ่าย	2,384,840.00	
	<u>29,560,467.60</u>		<u>30,925,585.40</u>	<u>60,486,053.00</u>

ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	4,134.80	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	15,092.00	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	13,278.40	ค่าไฟฟ้า	459,986.14	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	47,562.90	ค่าขนส่ง	78,294.10	
ค่าไฟฟ้า	234,722.53	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	100,951.17	
ค่าขนส่ง	419,310.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	2,400.00	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	362,887.62			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	-			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	357,887.39			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	15,148.80			
	<u>1,454,932.44</u>		<u>656,723.41</u>	<u>2,111,655.85</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	<u>ต้นทุนขาย x 100</u>	52,733,420.76	*100	87.18
	<u>รายได้จากการดำเนินงาน</u>	60,486,053.00		

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	<u>ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน</u>	2,111,655.85	*100	3.49
	<u>รายได้จากการดำเนินงาน</u>	60,486,053.00		

ปีงบประมาณ 2552 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
เงินทุน		เงินกองทุน		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	398,880.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	224,000.00	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	17,270,665.70	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	3,147,675.07	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	7,347,081.27	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	3,485,487.11	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	1,046,673.37	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	142,423.39	
ค่าจ้างชั่วคราว	95,280.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>26,158,580.34</u>		<u>6,999,585.57</u>	<u>33,158,165.91</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	398,880.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	224,000.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	20,480,310.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	3,860,250.00	
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	8,654,862.50	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	4,214,475.00	
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	83,337.60	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	13,501.40	
รายได้อื่น ๆ	10,982.95	รายได้อื่น ๆ	-	
หัก ส่วนลดจ่าย	1,847,436.75	หัก ส่วนลดจ่าย	584,362.50	
	<u>27,780,936.30</u>		<u>7,727,863.90</u>	<u>35,508,800.20</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	994.00	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	8,251.60	
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	11,490.00	ค่าไฟฟ้า	143,846.50	
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	74,557.40	ค่าขนส่ง	10,752.50	
ค่าไฟฟ้า	422,711.55	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	81,290.85	
ค่าขนส่ง	36,272.50	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	2,600.00	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	576,826.55			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	23,415.00			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	343,327.46			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	15,148.80			
	<u>1,504,743.26</u>		<u>246,741.45</u>	<u>1,751,484.71</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ต้นทุนขาย x 100	33,158,165.91	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	35,508,800.20	93.38
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	1,751,484.71	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	35,508,800.20	4.93

ปีงบประมาณ 2551 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย

เงินทุน		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	553,840.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	15,238,965.42	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	10,375,466.01	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	232,399.68	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	87,340.00	ค่าจ้างชั่วคราว	-	
	<u>26,488,011.11</u>		<u>-</u>	<u>26,488,011.11</u>

รายได้จากการดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	553,840.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	18,413,825.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	12,773,725.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	30,256.50	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	29,020.00	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	1,534,673.75	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>30,265,992.75</u>		<u>-</u>	<u>30,265,992.75</u>

ค่าใช้จ่ายจากการ

ดำเนินงาน

เงินทุน		เงินกองทุน		
วัสดุการผลิตใช้ไป	31,323.49	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	21,790.30	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	68,843.96	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	461,072.19	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	405,800.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	497,808.30			
วัสดุตัดบัญชี	199,852.00			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	19,027.20			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	290,401.47			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	15,148.80			
	<u>2,011,067.71</u>		<u>-</u>	<u>2,011,067.71</u>

ตัวชี้วัดที่ 1

ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ต้นทุนขาย x 100	26,488,011.11	*100	87.52
	รายได้จากการดำเนินงาน	30,265,992.75		

ตัวชี้วัดที่ 2

ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน	ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน x 100	2,011,067.71	*100	6.64
	รายได้จากการดำเนินงาน	30,265,992.75		

งบประมาณ 2550 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา
ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว

ต้นทุนขาย		เงินกองทุน		รวมทั้ง 2 เงิน
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก	564,400.00	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	22,517,418.13	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	4,612,759.52	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	417,605.63	ต้นทุนขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
ค่าจ้างชั่วคราว	91,560.00	ค่าจ้างชั่วคราว		
	<u>28,203,743.28</u>		<u>-</u>	<u>28,203,743.28</u>
รายได้จากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
ขายเมล็ดพันธุ์หลัก	564,400.00	ขายเมล็ดพันธุ์หลัก		
ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย	26,351,270.00	ขายเมล็ดพันธุ์ขยาย		
ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย	5,426,850.00	ขายเมล็ดพันธุ์จำหน่าย		
ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน	67,919.85	ขายเมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน		
รายได้อื่น ๆ	21,250.00	รายได้อื่น ๆ		
หัก ส่วนลดจ่าย	6,385,599.50	หัก ส่วนลดจ่าย		
	<u>26,046,090.35</u>		<u>-</u>	<u>26,046,090.35</u>
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน				
	เงินทุน		เงินกองทุน	
วัสดุการผลิตใช้ไป	19,693.22	เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป		
เคมีภัณฑ์การผลิตใช้ไป	13,258.50	ค่าไฟฟ้า		
อะไหล่อุปกรณ์เครื่องจักรใช้ไป	-	ค่าขนส่ง		
ค่าไฟฟ้า	434,927.56	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าขนส่ง	183,185.00	ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์		
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	427,317.20			
วัสดุตัดบัญชี	-			
ค่าน้ำมันขนส่งเมล็ดพันธุ์	27,278.56			
ค่าเสื่อมราคา - ครุภัณฑ์	223,080.76			
ค่าเสื่อมราคา - สิ่งก่อสร้าง	5,049.60			
	<u>1,333,790.40</u>		<u>-</u>	<u>1,333,790.40</u>
ตัวชี้วัดที่ 1				
ต้นทุนขายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ต้นทุนขาย x 100	28,203,743.28	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	26,046,090.35	108.28
ตัวชี้วัดที่ 2				
ค่าใช้จ่ายต่อรายได้จากการดำเนินงาน		ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	1,333,790.40	*100
		รายได้จากการดำเนินงาน	26,046,090.35	5.12

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง

		เงินทุน	เงินกองทุน	รวม	
2550					
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>94,336,328.60</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		39,736,998.17	
				-	
				<u>94,336,328.60</u>	=
				39,736,998.17	2.37
2551					
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>98,343,889.79</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		45,728,733.81	
				-	
				<u>98,343,889.79</u>	=
				45,728,733.81	2.15
2552					
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>98,382,451.51</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		44,799,994.00	
				<u>39,524,037.39</u>	
				15,576,611.11	
				<u>137,906,488.90</u>	=
				60,376,605.11	2.28
2553					
current Ratio	=	<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>	=	<u>89,478,842.65</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		40,339,216.93	
				<u>118,439,386.82</u>	
				33,318,380.83	
				<u>207,918,229.47</u>	=
				73,657,597.76	2.82
2550					
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>72,694,885.98</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		39,736,998.17	
				<u>72,694,885.98</u>	=
				39,736,998.17	1.83
2551					
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>83,408,593.90</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		45,728,733.81	
				<u>83,408,593.90</u>	=
				45,728,733.81	1.82
2552					
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>73,271,469.79</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		44,799,994.00	
				<u>26,755,493.10</u>	
				15,576,611.11	
				<u>100,026,962.89</u>	=
				60,376,605.11	1.66
2553					
Cash Flow	=	<u>กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>75,959,965.50</u>	=
		หนี้สินหมุนเวียน		40,339,216.93	
				<u>85,357,064.55</u>	
				33,318,380.83	
				<u>161,317,030.05</u>	=
				73,657,597.76	2.19

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{28,112,183.28}{442,577.00}$	= 63.52
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{442,577.00}{2}$	
2551					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{26,400,671.11}{467,609.65}$	= 56.46
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{935,219.30}{2}$	
2552					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{33,062,885.91}{1,021,529.59}$	= 32.37
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{2,043,059.17}{2}$	
2553					
Inventory Turnover	=	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$	=	$\frac{52,654,020.76}{1,000,536.56}$	= 52.63
สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{สินค้าคงเหลือต้นปี} + \text{สินค้าคงเหลือปลายปี}}{2}$	=	$\frac{2,001,073.11}{2}$	
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา					
2550					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{26,046,090.35}{8,151,742.59}$	= 3.20
2551					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{30,265,992.75}{10,751,713.55}$	= 2.81
2552					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{35,508,800.20}{11,901,494.34}$	= 2.98
2553					
Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{ค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$	=	$\frac{60,486,053.00}{12,675,844.62}$	= 4.77

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550	Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{65,746,078.27}{98,081,342.60}$	=	0.67
2551	Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{73,881,069.61}{100,848,968.79}$	=	0.73
2552	Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{95,752,890.56}{146,144,784.90}$	=	0.66
2553	Debt Ratio	=	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{124,942,310.55}{237,089,697.37}$	=	0.53

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550	Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{-2,066,092.93}{26,046,090.35 - 28,112,183.28}$	=	-7.93
2551	Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{3,865,321.64}{30,265,992.75 - 26,400,671.11}$	=	12.77
2552	Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{2,445,914.29}{35,508,800.20 - 33,062,885.91}$	=	6.89
2553	Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนขาย}}$	=	$\frac{7,831,852.24}{60,486,053.00 - 52,654,200.76}$	=	12.95

อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

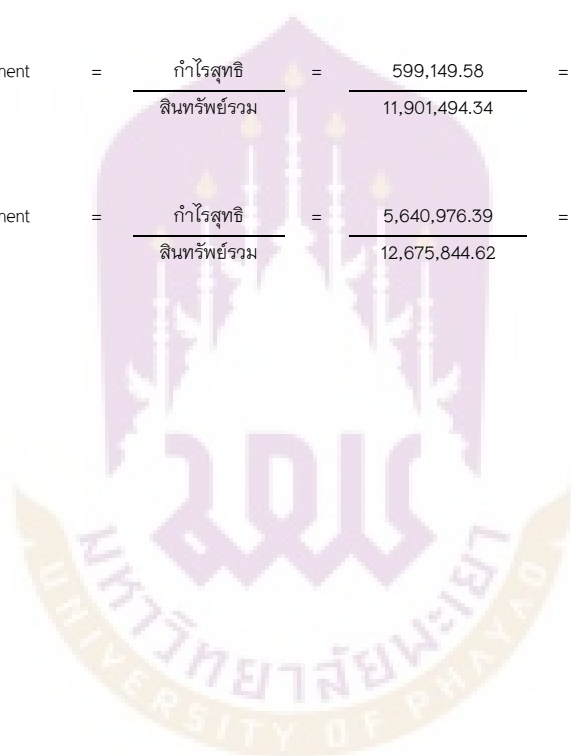
2550					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>- 3,491,443.33</u>	=
		ยอดขาย		26,046,090.35	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		29,537,533.68	
2551					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>1,776,913.93</u>	=
		ยอดขาย		30,265,992.75	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		28,489,078.82	
2552					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>599,149.58</u>	=
		ยอดขาย		35,508,800.20	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		34,909,650.62	
2553					
Net Operating Margin	=	<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	=	<u>5,640,976.39</u>	=
		ยอดขาย		60,486,053.00	
		ต้นทุนขาย + ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		54,845,076.61	

อัตราส่วนกำไรสุทธิ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>- 3,491,443.33</u>	=
		ยอดขาย		26,046,090.35	
2551					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>1,776,913.93</u>	=
		ยอดขาย		30,265,992.75	
2552					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>599,149.58</u>	=
		ยอดขาย		35,508,800.20	
2553					
Net Profit Margin	=	<u>กำไรสุทธิ</u>	=	<u>5,640,976.39</u>	=
		ยอดขาย		60,486,053.00	

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{- 3,491,443.33}{8,151,742.59}$	= - 42.83
2551					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{1,776,913.93}{10,827,457.55}$	= 16.41
2552					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{599,149.58}{11,901,494.34}$	= 5.03
2553					
Return on investment	=	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	=	$\frac{5,640,976.39}{12,675,844.62}$	= 44.50

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2550

ต้นทุน	25,444,680.10	=	2,208,431.00	11.52
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	4,425.77	=	384	
	-		-	
	-		-	
	-		-	
ต้นทุนซื้อคืน	25,440,254.33		2,208,046.87	
วัสดุใช้ไป	19,693.22			
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	13,258.50			
	-			น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ 49,624.17
	-			วัสดุการผลิต 896,522.96
	-			เคมีภัณฑ์การผลิต 442,514.15
ค่าจ้าง	91,560.00			ค่าไฟฟ้า 434,927.56
	-			ค่าขนส่ง 183,185.00
ค่าเสื่อม	223,080.76			ค่าน้ำมัน 27,278.56
ค่าเสื่อม	5,049.60			
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	427,317.20			รวมต้นทุนผันแปร 2,034,052.40
ต้นทุนคงที่รวม	26,220,213.61			ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย 0.92
ขายพันธุ์ขยาย	26,351,270.00			จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน
ขายพันธุ์จำหน่าย	5,426,850.00			=
ขายไม่ได้มาตรฐาน	67,919.85			ต้นทุนคงที่รวม
รวมขาย	31,846,039.85			ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย
หัก ส่วนลดจ่าย	6,385,599.50			รวมขาย
ขายสุทธิ	25,460,440.35			
จำนวนหน่วยขาย	2,208,046.87			จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน = 2,273,936.99
ราคาขายต่อหน่วย	11.53			

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2551

ต้นทุน	27,598,495.80	=	2,223,648.00	กก.	12.41
ขยายคงคลัง	210,922.47	=	16,994.31	กก.	
จำหน่ายคงคลัง	328,850.40	=	26,495.92	กก.	
ไม่ได้มาตรฐานคงคลัง	391,020.66	=	31,505.06	กก.	
	-		-		
ต้นทุนซื้อคืน	26,667,702.27		2,148,652.71	กก.	
วัสดุใช้ไป	31,323.49				
เคมีภัณฑ์ใช้ไป	21,790.30		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ		136,695.96
อะไหล่อุปกรณ์ใช้ไป	68,843.96		วัสดุการผลิต		1,033,072.34
วัสดุตัดบัญชี	199,852.00		เคมีภัณฑ์การผลิต		508,313.60
ค่าจ้าง	87,340.00		ค่าไฟฟ้า		461,072.19
	-		ค่าขนส่ง		405,800.00
ค่าเสื่อม	290,401.47		ค่าน้ำมัน		19,027.20
ค่าเสื่อม	15,148.80				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	497,808.30		รวมต้นทุนผันแปร		2,563,981.29
ต้นทุนคงที่รวม	27,880,210.59		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		1.15
ขายพันธุ์ขยาย	18,413,825.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน		
ขายพันธุ์จำหน่าย	12,773,725.00				=
ขายไม่ได้มาตรฐาน	30,526.50		ต้นทุนคงที่รวม		
รวมขาย	31,218,076.50		ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		รวมขาย
หัก ส่วนลดจ่าย	1,534,673.75				
ขายสุทธิ	29,683,402.75		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน		= 2,018,487.10
จำนวนหน่วยขาย	2,149,036.84				
ราคาขายต่อหน่วย	13.81				

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2552

	เงินทุน	เงินกองทุน							
ต้นทุน	29,975,030.23	8,529,758.41	38,504,788.64	=	2,441,355.00	กก	1577	2,441,355.00	
ขยายคงคลัง		615,180.04	615,180.04	=	39,004.83	กก			
จำหน่ายคงคลัง		466,225.68	466,225.68	=	29,560.54	กก			
ไม่ได้มาตรฐานคงค:	20,707.34	10,152.58	30,859.92	=	1,956.64	กก			
			-		-				
ต้นทุนซื้อคืน			37,392,523.00		2,370,832.99	กก			
วัสดุทั่วไป	994.00		994.00				เงินทุน	เงินกองทุน	รวม
เคมีภัณฑ์ทั่วไป	11,490.00	8,251.60	19,741.60		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ	167,832.77	29,738.53	197,571.30	
อะไหล่อุปกรณ์ทั่วไป	74,557.00		74,557.00		วัสดุการผลิต	772,071.22	326,582.88	1,098,654.10	
วัสดุตัดบัญชี			-		เคมีภัณฑ์การผลิต	219,825.32	69,238.00	289,063.32	
ค่าจ้าง	95,280.00		95,280.00		ค่าไฟฟ้า	422,711.55	143,846.50	566,558.05	
			-		ค่าขนส่ง	36,272.50	10,752.50	47,025.00	
ค่าเสื่อม	343,327.46		343,327.46		ค่าน้ำมัน	23,415.00	2,600.00	26,015.00	
ค่าเสื่อม	15,148.80		15,148.80						
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	576,826.55	81,290.85	658,117.40		รวมต้นทุนผันแปร			2,224,886.77	
ต้นทุนคงที่รวม			38,599,689.26		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	0.91			
ขายพันธุ์ขยาย	20,480,310.00	3,860,250.00	24,340,560.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน				
ขายพันธุ์จำหน่าย	8,654,862.50	4,214,475.00	12,869,337.50	=					
ขายไม่ได้มาตรฐาน	83,337.60	13,501.40	96,839.00		ต้นทุนคงที่รวม				
รวมขาย			37,306,736.50		ราคาขายต่อหน่วยต้นทุนผันแปรต่อหน่วย:				
หัก ส่วนลดจ่าย	1,847,436.75	584,362.50	2,431,799.25						
ขายสุทธิ			34,874,937.25		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	=	2,707,049.45		
จำนวนหน่วยขาย			2,445,828.27						
ราคาขายต่อหน่วย			14.26						

หาจุดคุ้มทุน ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

2553

	เงินทุน	เงินกองทุน					
ต้นทุน	24643541.76	26850082.33	51493624.09	=	3,011,720.00	กก	17.10
ขยายคงคลัง		77,452.30	77,452.30	=	4,529.97	กก	
จำหน่ายคงคลัง		-	-	=	-	กก	
ไม่ได้มาตรวจคงคลัง	394550.51	416,804.66	811,355.17	=	47,453.93	กก	
			-	=	-		
ต้นทุนซื้อคืน			50,604,816.62		2,959,736.10	กก	
วัสดุทั่วไป	4,134.80		4,134.80			เงินทุน	รวม
เคมีภัณฑ์ทั่วไป	13,278.40	15,092.00	28,370.40		น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอบ	239,777.18	133,575.81
อะไหล่อุปกรณ์ทั่วไป	47,562.90		47,562.90		วัสดุการผลิต	732,192.69	830,657.95
วัสดุตัดบัญชี			-		เคมีภัณฑ์การผลิต	194,436.00	163,972.00
ค่าจ้าง	79,400.00		79,400.00		ค่าไฟฟ้า	234,722.53	459,986.14
			-		ค่าขนส่ง	419,310.00	78,294.10
ค่าเสื่อม	357,887.39		357,887.39		ค่าน้ำมัน	-	2,400.00
ค่าเสื่อม	15,148.80		15,148.80				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	362,887.62	100,951.17	463,838.79		รวมต้นทุนผันแปร		3,489,264.38
ต้นทุนคงที่รวม			51,601,159.70		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	1.16	
ขายพันธุ์ขยาย	15,191,475.00	11,566,265.00	26,757,740.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน		
ขายพันธุ์จำหน่าย	15,301,460.00	21,059,360.00	36,360,810.00		=		
ขายไม่ได้มาตรฐาน	1,790.10	1,100.40	2,890.50		ต้นทุนคงที่รวม		
รวมขาย			63,121,400.50		ราคาขายต่อหน่วย		
หัก ส่วนลดจ่าย	2,010,187.50	2,384,840.00	4,395,027.50		ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย		
ขายสุทธิ			58,726,413.00		จำนวนขาย ณ จุดคุ้มทุน	=	2,662,596.90
จำนวนหน่วยขาย			3,050,258.12				
ราคาขายต่อหน่วย			19.38				

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	กาญจนา ชันคำ
วัน เดือน ปี เกิด	5 เมษายน 2505
ที่อยู่ปัจจุบัน	280/8 หมู่ 12 ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2549	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2532	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 8 จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2526	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 8 จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏเชียงราย

